

2010/26-5

Jämförbarhet i arbetsmarknadsstatistik för unga

– en delrapport om metodologiska och
institutionella skillnader mellan några
utvalda länder

MISSIV

DATUM
2010-02-26
ERT DATUM
2010-01-28

DIARIENR
2010/26-5
ER BETECKNING
Fi2010/537 (delvis)

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Uppdrag att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga

Regeringen gav den 28 februari 2010 Statskontoret i uppdrag att undersöka hur jämförbar statistiken avseende ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och vissa utvalda länder. Uppdraget består av två delar.

Statskontoret överlämnar härmed en delrapportering av uppdraget i promemorian *Jämförbarhet i arbetsmarknadsstatistik för unga – en delrapport om metodologiska och institutionella skillnader mellan några utvalda länder*.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Annika Nordlander Finn och utredare Malin Persson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Malin Persson

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Statskontorets uppdrag	3
1.2	Genomförande och avgränsningar	4
2	Statistiska centralbyråns tidigare studie	5
3	Arbetskraftsundersökningen	7
3.1	EU:s arbetskraftsundersökning	7
3.2	Definitioner och begrepp	9
4	Utbildningssystemen och jämförbarheten	13
4.1	Definitioner av sysselsatta och arbetslösa ungdomar	13
4.2	Yrkesutbildningen	14
4.3	Studiemedel och terminssystem	14
5	Ländernas arbetskraftsundersökningar, utbildningssystem och ungdomarnas arbetsmarknadssituation	15
5.1	Sverige	15
5.2	Danmark	18
5.3	Norge	21
5.4	Finland	23
5.5	Österrike	26
5.6	Tyskland	29
5.7	Nederländerna	32
5.8	Storbritannien	34
6	Statskontorets preliminära bedömningar	39
6.1	Metodologiska faktorer	39
6.2	Institutionella faktorer	40
	Referenser	43
Bilagor		
1	Uppdraget	45
2	Diagram	51
3	Tabeller	77
4	Sammanställning av metodologiska variabler i arbetskraftsundersökningen	89
5	Sammanställning av variabler i utbildningssystemen som kan påverka statistiken för ungdomars arbetsmarknadssituation	93

1 Inledning

1.1 Statskontorets uppdrag

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga.¹

I den första delen av uppdraget, som rapporteras i denna promemoria, görs en kartläggning av hur arbetsmarknadssituationen ser ut för unga (15–24 år) i Sverige, Nederländerna, Tyskland, Danmark, Österrike, Storbritannien, Finland och Norge. Kartläggningen ska presenteras som tidsserier för grupperna sysselsatta, arbetslösa och utanför arbetskraften i respektive land.² Kartläggningen ska enligt uppdraget, där så är möjligt, kompletteras med en beskrivning av vad unga i gruppen utanför arbetskraften har för huvudsaklig sysselsättning, orsaker till att de som betecknas som sysselsatta är frånvarande från arbetet samt hur stor andel av de arbetslösa som är heltidsstuderande. Statskontoret ska enligt uppdraget också ge en beskrivning av utvecklingen av långtidsarbetslösheten.

För att bedöma jämförbarheten mellan svensk och utländsk statistik över ungdomsarbetslösheten görs en översiktlig beskrivning av hur respektive lands arbetskraftsundersökning är uppbyggda och eventuella metodologiska skillnader länderna emellan.

Slutligen ska Statskontoret översiktligt redogöra för institutionella skillnader mellan länderna som påverkar arbetslöshetsstatistiken. Detta gäller framförallt hur utbildningssystemen i de olika länderna är utformade samt omfattning och inriktning på de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Statskontoret ska med denna utgångspunkt lämna en tentativ bedömning av om och hur dessa institutionella faktorer påverkar jämförbarheten mellan Sverige och de nämnda länderna.

I uppdragets andra del, som ska rapporteras senast 7 maj 2010, ska Statskontoret göra en utförligare bedömning av hur jämförbar statistiken för ungas arbetsmarknadssituation är mellan länderna. Statskontoret ska också utreda om det är möjligt att med en enkel korrigering göra mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de utvalda länderna med den befintliga statistiken.

¹ 2010-01-28, se bilaga 1.

² Definitionerna av dessa grupper utgår från arbetskraftsundersökningen.

1.2 Genomförande och avgränsningar

Den övergripande frågan i denna rapport är hur jämförbar statistiken över ungdomars arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och ett antal europeiska länder. Statskontoret har främst utgått från material från Eurostat och EU:s arbetskraftsundersökningar.

Eurostat har arbetat med att samla in statistik från arbetskraftsundersökningarna i EU:s medlemsländer under flera decennier. I arbetet har också ingått att förbättra jämförbarheten mellan de olika ländernas undersökningar. Enskilda länder har också, i överenskommelse med Eurostat, tillsammans med sin nationella statistik, samlat in uppgifter som följer gemensamma definitioner och är mer jämförbara länderna emellan. Eurostat publicerar regelbundet kvalitetsrapporter avseende hur de enskilda länderna följer denna överenskommelse och av hur länderna genomför undersökningarna. För att bedöma jämförbarheten i statistiken för unga mellan länderna har vi därför utgått från dessa kvalitetsrapporter.

Enligt uppdraget ska Statskontoret, om möjligt, även göra en beskrivning av långtidsarbetslöshetens utveckling. Mot bakgrund av brister i det statistiska underlaget har Statskontoret inte kunnat redovisa utvecklingen, däremot har materialet medgett att uppgifter över långtidsarbetslösheten för år 2008 presenteras. Statskontoret har inte heller haft möjlighet att presentera andelen av de arbetslösa ungdomarna som är studerande på heltid eftersom omfattningen av studierna inte redovisas i statistiken. Andelen av de arbetslösa som studerar i någon omfattning redovisas i stället.

Den del av promemorian som behandlar de institutionella skillnaderna mellan länderna har, mot bakgrund av brister i tillgängligt material och den mycket snäva tidsramen för uppdragets genomförande avgränsats till faktorer inom utbildningssystemens utformning. För att belysa skillnader i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna hade vi bland mycket annat behövt uppgifter på omfattning av olika typer av åtgärder specifikt för denna åldersgrupp, åtgärdernas inriktning etc. Dessa uppgifter behöver också vara jämförbara mellan länderna.

De arbetsmarknadspolitiska åtgärdernas betydelse för jämförbarheten mellan svensk och utländsk statistik kommer mot bakgrund av dessa omständigheter att tillsammans med andra institutionella faktorer belysas närmare i slutrapporten.

Uppdraget har genomförts av en projektgrupp vid Statskontoret bestående av Malin Persson (projektledare) och Johan Kristensson. Till uppdraget har kopplats en referensgrupp som läst och kommenterat innehållet i promemorian. Denna referensgrupp har bestått av två medarbetare vid Statskontoret, samt en utredare på Statistiska centralbyrån.

2 Statistiska centralbyråns tidigare studie

Statistiska centralbyrån (SCB) har i ett statistiskt meddelande utvecklat ett temaavsnitt angående jämförelser av ungdomsarbetslöshet mellan de europeiska länderna.³ Av studien framgår att arbetslösheten bland unga i åldern 15–24 i förhållande till vuxna i åldern 25–74 är högre i Sverige än i något annat EU-land. Det kan enligt SCB bero på skillnader i arbetsmarknadens funktionssätt, demografi, utbildningssystem, studiemedlens utformning och nivå, arbetskraftens sammansättning samt incitament hos heltidsstuderande att söka arbete med mera. Det kan enligt SCB även orsakas av skillnader i undersökningarnas upplägg och genomförande i de olika länderna. I texten ges en beskrivning av likheter och skillnader i upplägg och genomförande av dessa.

En aspekt som enligt SCB kan medföra brister i jämförbarheten är att vissa länder inkluderar ungdomar i både privata och kollektiva hushåll i undersökningarna medan andra bara inkluderar individer i privata hushåll. Enligt SCB innebär uteslutandet av kollektiva hushåll att studenter boende i studentkorridorer eller liknande inte ingår i undersökningen. Vilka som inkluderas beror bland annat på hur individerna kartläggs, det vill säga vilken urvalsmetod som används.

I Tyskland, Nederländerna, Österrike och Storbritannien sker urvalet utifrån hushållen och det är främst individer i privata hushåll som utgör målpopulationen. I Tyskland ingår dock även personer boende i kollektiva hushåll i undersökningen och i Storbritannien ingår även studenter som kommer hem på lov.

I Danmark, Finland, Norge och Sverige sker urvalet till undersökningen utifrån enskilda individer, exempelvis genom personnummer, vilket innebär att individer från såväl privata som kollektiva hushåll ingår i undersökningen.

SCB bedömer att uteslutandet av individer boende i kollektiva hushåll torde ha en marginell inverkan på skattningen av arbetslösheten på nationell nivå. Däremot kan sysselsättningsgraden påverkas. SCB menar därför att det är vanskligt att jämföra statistik från arbetskraftsundersökningar där dessa grupper ingår med statistik från undersökningar där dessa grupper inte ingår.

En annan skillnad som enligt SCB påverkar jämförbarheten mellan ländernas skattningar av antalet arbetslösa och det relativa arbetslöshetsstalet är att Storbritannien inte inkluderar 15-åringar i sin arbetslöshetsstatistik. SCB uppskattar att antalet arbetslösa svenska ungdomar, för år 2008, skulle ha

³ SCB (2009) *Arbetsmarknadssituationen för hela befolkningen 15-74 år, AKU 2:a kvartalet 2009. Tema – att jämföra ungdomsarbetslösheten i Europa*, Statistiska meddelanden AM 11 SM 0903.

minskat med 9 000 personer och det relativa arbetslöshetstalet med 0,8 procentenheter (från 20,2 till 19,4 procent) om Sverige redovisat statistiken för 16–24-åringar istället för 15–24-åringar.

SCB tar vidare upp att avsaknaden av aktuella och tillförlitliga register kan leda till täckningsproblem och därmed brister i jämförbarhet. Storbritannien använder sig exempelvis av postadresser som urvalsram vilket kan medföra att vissa personer, beroende på bostadssituation inte inkluderas i undersökningen.

Vidare framhåller SCB att skillnader i hur länderna definierar arbetslöshet medför problem för jämförelser mellan länderna.

Ytterligare en aspekt som SCB tar upp är att Tyskland och Nederländerna, till skillnad från de andra länderna, inte bygger sin statistik på uppgifter som utgår från en jämn fördelning över årets veckor.

Andra osäkerhetskällor som kan ha en effekt på statistiken men som troligtvis är av mindre betydelse är enligt SCB:

- Skillnader i svarsbortfall
- Mätfel
- Insamlingsmetod
- Skillnader i förekomst av indirekta intervjuer, det vill säga att någon annan i hushållet svarar på frågor om den utvalda individens arbetsmarknadssituation.

Sammantaget konstaterar SCB att det finns skillnader mellan de olika ländernas arbetskraftsundersökningar som gör att jämförbarheten ibland brister. SCB menar att skillnaderna länderna emellan, vad gäller exempelvis ungdomsarbetslösheten, är så stora att det inte på ett förtjänstfullt sätt kan göras en direkt jämförelse mellan två länder vid en specifik tidpunkt. Däremot bedömer SCB att skattningarna kan användas för att få indikationer på hur arbetslösheten ändrar sig över tid.

3 Arbetskraftsundersökningen

3.1 EU:s arbetskraftsundersökning

EU:s arbetskraftsundersökning (The European Union Labour Force Survey, EU-LFS) täcker medlemsländerna samt Island, Norge, Schweiz och kandidatländerna.⁴ Eurostat sammanställer uppgifter från arbetskraftsundersökningarna i respektive land. Vilka uppgifter länderna ska rapportera in styrs av ett antal förordningar.⁵ I dessa regleras undersökningens upplägg, egenskaper och genomförande samt principer för framtagandet av de nationella frågeformulären. Dessa principer styr hur kärnfrågorna ska formuleras och i vilken ordning de ska ställas. Kärnfrågorna är de frågor som rör huvudvariablerna angående sysselsättning och arbetslöshet. För övriga variabler ska varje enskilt land ansvara för att insamlade data överensstämmer med EU:s definitioner och kvalitetsmål. De flesta variablerna överensstämmer med rekommendationer från International Labour Organization, ILO vilket möjliggör jämförelser även med andra länder.⁶

Varje nationell statistikmyndighet har ansvar för att göra urval till undersökningen, framställa frågeformulären, genomföra intervjuerna och lämna in resultaten till Eurostat kodade enligt riktlinjerna.⁷

Enligt Eurostats kvalitetsrapport⁸ avseende arbetskraftsundersökningen är jämförbarheten i statistiken mellan länderna i EU-LFS högre än i någon annan statistik över sysselsättning och arbetslöshet i medlemsländerna. Denna bedömning baseras på:

1. att samma uppgifter samlas in för varje land
2. att det finns en hög överensstämmelse mellan de nationella frågeformulären och EU:s principer för frågeformulären
3. att samma definitioner används för samtliga länder
4. användandet av gemensamma klassificeringar
5. att insamlad data behandlas centralt vid Eurostat.

Länderna rapporterar således in så kallad mikrodata till Eurostat som sedan bearbetar denna och tar fram de aggregerade variablerna. Detta innebär att Eurostat sammanställer det material som följer de gemensamma definitio-

⁴ Kroatien, Turkiet och Makedonien ingick i EU:s arbetskraftsundersökning år 2007.

⁵ Den viktigaste är EU-förordning No 577/98.

⁶ Eurostat (2009) *Quality report of the European Union labour force survey 2007*.

⁷ Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*.

⁸ Eurostat (2009) *Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics*, 2009-10-02.

nerna. Eurostats redovisning kan således bygga på andra definitioner än statistiken som presenteras på nationell nivå.

I regleringen anges att undersökningen ska avse befolkningen som vanligtvis är bosatt i respektive medlemsland. Av olika anledningar har dock inte alla länder möjlighet att inkludera individer som är bosatta i kollektivhushåll i undersökningen. Enligt frågeformuläret för EU-LFS innefattar dessa kollektivhushåll bland annat utbildningsinstitutioner och studentboenden vid universitet. Att länderna hanterar kollektivhushåll på olika sätt innebär att länderna också får lämna uppgifter till Eurostat på vilken typ av hushåll de enskilda individerna bor i. I harmoniseringen av det insamlade materialet sammanställer Eurostat sedan endast statistiken för populationen boende i privata hushåll.⁹ Att länderna hanterar urvalet av individer från olika hushållstyper på olika sätt kan som SCB påpekat påverka jämförbarheten i statistiken mellan länderna. De olika länderna hanterar också redovisningen av individernas hushållstyp i det material som lämnas till Eurostat på olika sätt.¹⁰ Detta innebär att Eurostat inte kan sammanställa materialet endast för individer boende i privata hushåll för vissa länder. Jämförbarheten i statistiken mellan länder som hanterar detta på olika sätt påverkas således av detta.

Över tid har också ett flertal förändringar genomförts i undersökningen i de olika länderna. Undersökningarna har övergått från att under åren 1983–1997 avse en skattning som för olika länder var baserade på en undersökning genomförd under första eller andra kvartalet till en undersökning som redovisas för årets alla kvartal och är kontinuerlig, dvs. att den bygger på samtliga veckor under året. Under åren 1998–2003 övergick de flesta länderna till en sådan kontinuerlig undersökning.¹¹ Att undersökningarna tidigare genomfördes vid olika tillfällen under året i olika länder innebär att vissa säsongseffekter kan ha fått genomslag i vissa länder men inte i andra vilket således påverkar jämförbarheten i statistiken mellan länderna. Övergången till en kontinuerlig undersökning innebär därmed en förbättrad jämförbarhet mellan länderna.

Övergången till en kontinuerlig undersökning, anpassningen till de EU-harmoniserade frågeformulärens samt andra förändringar som länderna genomfört i undersökningen innebär att det finns flera brott i tidsserierna. Jämförbarheten i statistiken över tid kan därmed ha påverkats vid olika tillfällen och på olika sätt mellan de olika länderna.

⁹ Detta innefattar alla personer som bor i de undersökta hushållen under referensveckan samt de individer som tillfälligt är frånvarande från ett sådant hushåll på grund av studier, semester, sjukdom, affärsresor mm. Undersökningen täcker inte personer som trots att de har en koppling till det undersökta hushållet: i) vanligtvis bor i ett annat hushåll, ii) bor i ett kollektivt hushåll (speciellt personer som gör obligatorisk militärtjänst exkluderas) eller iii) har emigrerat. (Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*)

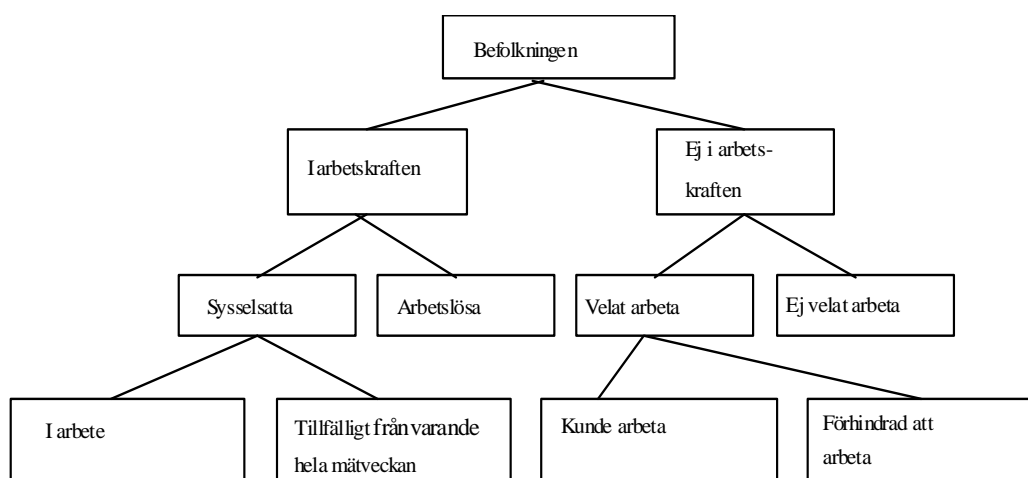
¹⁰ Enligt e-post från Eurostat (2010-02-23).

¹¹ Eurostat (2009) *Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics*, 2009-10-02.

3.2 Definitioner och begrepp

I detta avsnitt beskrivs bland annat de definitioner som gäller i den svenska arbetskraftsundersökningen.¹² Definitionerna är EU-harmoniserade och i överensstämmelse med EU:s riktlinjer.

I arbetskraftsundersökningen delas befolkningen upp i olika grupper enligt figuren nedan beroende på hur respondentens arbetsmarknadssituation såg ut under en tidigare vecka – referensveckan.

Källa: SCB (2007).

Sysselsatta omfattar följande grupper:

- personer som under referensveckan utförde arbete under minst en timme, antingen som avlönade arbetstagare, som egna företagare (inklusive fria yrkesutövare) eller oavlönade medhjälpare i företag tillhörande make/maka eller annan medlem av samma hushåll. Dessa utgör gruppen *sysselsatta och i arbete*.
- personer som inte utförde något arbete enligt ovan, men som hade anställning, arbete som medhjälpare hushållsmedlem eller egen företagare (inklusive fria yrkesutövare) och var tillfälligt frånvarande under hela referensveckan. Orsaker till frånvaron kan vara sjukdom, semester, tjänstledighet (t.ex. för vård av barn eller studier), militär-tjänstgöring, arbetskonflikt eller ledighet av annan anledning. Frånvarande personer räknas oavsett om de varit betalda under ledigheten eller inte. Denna grupp utgör *sysselsatta men frånvarande från arbetet*.

¹² Beskrivningen av definitionerna i arbetskraftsundersökningen är hämtade från: SCB (2007) *Beskrivning av statistiken, Arbetskraftsundersökningen 2008*.

Enligt SCB:s beskrivning av arbetskraftsundersökningen räknas också personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska program som sysselsatta. Detta gäller åtgärder som t.ex. offentligt skyddat arbete, Samhall, start av näringsverksamhet eller anställning med lönebidrag eller anställningsstöd.

Arbetslösa omfattar följande:

- personer som var utan arbete under referensveckan men som sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och kunde arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.

Personen anses ha sökt arbete om hon till exempel varit i kontakt med arbetsförmedlingens personal för att hitta ett arbete, läst, satt in eller svarat på annons om arbete, kontaktat arbetsgivare eller varit på intervju.¹³

Latent arbetssökande, som velat och kunnat arbeta referensveckan men inte sökt arbete under de senaste fyra veckorna, ingår däremot inte i gruppen arbetssökande.

Arbetskraften omfattar personer som enligt definitionerna ovan antingen klassificeras som sysselsatta eller arbetslösa.

Det *relativa arbetslöshetsstalet* är andelen arbetslösa av arbetskraften. Detta begrepp används synonymt med arbetslöshetsstalet i denna promemoria.

Sysselsättningsgraden är andelen sysselsatta av befolkningen.

Personer som ingår i gruppen *ej i arbetskraften* omfattar personer som varken är sysselsatta eller arbetslösa. Gruppen omfattar bl.a. studerande utan arbete (dock inte heltidsstuderande som söker och kan ta arbete), pensionärer, hemarbetande, långvarigt sjuka utan arbete eller personer som gör militärtjänst.

I oktober 2007 ändrades Sveriges officiella arbetslöshetsdefinition. I enlighet med EU:s förordningar ingår därefter även heltidsstuderande som sökt arbete i gruppen arbetslösa och därmed i arbetskraften. Sverige har dock även innan detta rapporterat in uppgifter till Eurostat i enlighet med internationella definitioner.¹⁴

¹³ Enligt frågeformuläret i den svenska arbetskraftsundersökningen.

¹⁴ SCB (2007) *Beskrivning av statistiken, Arbetskraftsundersökningen 2008*.

I den del av rapporten som behandlar frågan om de olika ländernas utbildningssystem och dess betydelse för jämförbarheten är utformningen av de olika ländernas yrkes- och lärlingsutbildningar av central betydelse. Med yrkesutbildning avses i promemorian utbildningar på gymnasienivå eller motsvarande som är yrkesförberedande eller yrkesutbildningar. Med lärlingsutbildning avses, om inte annat anges, den del av yrkesutbildningarna som är förlagd till en arbetsplats där eleven är anställd som lärling.

4 Utbildningssystemen och jämförbarheten

Enligt uppdraget ska Statskontoret studera hur olika institutionella skillnader mellan länderna påverkar jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetsmarknadsstatistik för ungdomar. En sådan institutionell faktor som tas upp i denna promemoria är skillnader i hur utbildningssystemen är uppbyggda och hur ungdomar som deltar i dessa definieras.

Exempelvis finns skillnader i hur ungdomar i yrkesutbildning, med samma innehåll och uppgifter, klassificeras beroende på vad de får för ersättning. Ett antal faktorer i utbildningssystemet kan också påverka ungdomars drivkrafter att delta på arbetsmarknaden genom exempelvis feriearbete eller extraarbete.

4.1 Definitioner av sysselsatta och arbetslösa ungdomar

Hur olika begrepp definieras i arbetskraftsundersökningarna får stora effekter för bilden av ungdomars arbetsmarknadssituation. I detta avsnitt kommer detta att beskrivas närmare.

Som beskrivits i ovanstående kapitel definieras, i arbetskraftsundersökningen, en person som *sysselsatt* om hon arbetat mot ersättning under en timme eller mer under referensveckan. Om hon inte är sysselsatt men söker och kan ta ett arbete, även om hon bara är intresserad av en timmes arbete i veckan, anses hon vara *arbetslös*.

Många studerande arbetar deltid vid sidan av studierna. En del har också praktik med någon form av ersättning från arbetsgivaren. Dessa anses därmed vara sysselsatta. Detta betyder att hög sysselsättningsgrad bland ungdomar till viss del kan bestå av timanställningar och betald praktik. Definitionerna innebär dessutom att en person som är sysselsatt inte kan vara arbetslös. Sysselsättning i form av deltidsanställningar och betalda praktikperioder innebär således att en viss typ av arbetssökande inte registreras i gruppen arbetslösa. Detta gäller även i övergången till fullt deltagande i yrkeslivet.

Definitionen av att söka arbete är så pass vid i arbetskraftsundersökningarna att det räcker med ett sporadiskt sökande från studentens sida för att räknas som arbetslös. Sökande efter feriearbeten och timarbete för kvällar och helger räknas också in i arbetslöshetstalen och kan göra att årsmedeltalen påverkas av ett säsongsbetonat arbetssökande bland studerande ungdomar.

Skillnader mellan länderna utifrån ovanstående aspekter kan påverka jämförbarheten.

4.2 Yrkesutbildningen

De elever som har en betald praktik som en del av utbildningen ska i arbetskraftsundersökningen klassificeras som sysselsatta under dessa perioder. Samma utbildning på en arbetsplats utan lön klassificeras som utbildning. Eftersom yrkesutbildningen och elevernas ersättning under studietiden organiseras på olika sätt i de olika länderna påverkar detta jämförbarheten mellan länderna. Omfattningen av yrkesutbildningen som bedrivs som betald praktik i respektive land är därför viktig att reda ut.

4.3 Studiemedel och terminssystem

Studiemedlets utformning kan påverka arbetskraftsdeltagandet hos ungdomar på ett flertal sätt. Framförallt kan det påverka beslutet att börja studera och längden på studietiden. För dem som redan tagit beslutet att börja studera kan ett högt studiemedel minska incitamenten att också delta i arbetskraften. Samtidigt kan ett högt studiemedel som bara ges under terminerna och därmed upphör under till exempel sommaren leda till ett högre söktryck och arbetskraftsdeltagande under vissa perioder. Kombinationen av en negativ effekt på arbetskraftsdeltagandet under terminerna och en positiv effekt under våren och sommaren tenderar att göra sysselsättning och arbetslöshet starkt säsongsbetonade för studerande. En topp i arbetslöshet bland studerande under senvåren kan sedan höja årsmedelvärdet för hela åldersgruppen 15–24 år gamla. Därför är inte bara storleken på studiemedlet en faktor att ta hänsyn till utan också dess fördelning över året.

Terminssystemets påverkan på studenternas arbetskraftsdeltagande är till stor del knuten till studiemedlet. Om läsåret avslutas i maj–juni och inte påbörjas före månadsskiftet augusti–september och perioden däremellan dessutom inte ger något studiemedel är incitamenten, och möjligheten, att ta ett feriejobb stora. Om studenterna har möjlighet att studera under hela året och studiemedlet är jämnt fördelat över hela perioden är incitamenten att söka arbete mer konstant vilket kan ge lägre årsmedeltal för arbetslösheten.

Olika utformning både vad gäller studiemedel- och terminssystem kan således påverka jämförbarheten i arbetsmarknadsstatistiken genom att sammansättningen av arbetskraften skiljer sig åt mellan länderna. En hög andel studerande kan innebära ett lägre arbetskraftsdeltagande samtidigt som deras sysselsättning och arbetsökande påverkar statistiken.

5 Ländernas arbetskraftsundersökningar, utbildningssystem och ungdomarnas arbetsmarknadssituation

Detta kapitel inleds med en beskrivning av genomförandet av arbetskraftsundersökningen i Sverige samt utbildningssystemet på en övergripande nivå.¹⁵ Detta följs av en beskrivning av ungdomarnas arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen. Beskrivningarna baseras på de diagram som finns samlade i bilaga 2.¹⁶

Motsvarande redovisning görs sedan för respektive land som uppdraget omfattar. Fokus kommer att ligga på de faktorer som skiljer Sverige från de övriga länderna och därmed kan påverka jämförbarheten mellan Sveriges och de andra ländernas ungdomsarbetslöshet.

5.1 Sverige

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Statistik från den svenska arbetskraftsundersökningen finns i Eurostats databas sedan år 1995. Sverige övergick till att rapportera resultat från en kontinuerlig undersökning år 1999. År 2001 utökades målpopulationen till befolkningen i åldern 15–74 år från att tidigare ha avsett befolkningen i åldern 16–64 år. Enligt SCB:s beskrivning av arbetskraftsundersökningarna är dessa EU-anpassade från och med april år 2005. År 2005 gjordes en större omläggning för att harmonisera undersökningen med EU:s arbetskraftsundersökning. Förändringarna avsåg en ny frågeordning men också en ändring av definitionen arbetslösa.¹⁷ Denna förändring innebär att serien inte är helt jämförbar över tid vare sig inom Sverige eller mellan Sverige och andra länder.

I Sverige görs ett urval av individer från registret över totalbefolkningen – i vilket de individer som är folkbokförda i Sverige ingår. De som är bosatta i Sverige men som inte är folkbokförda ingår således inte, denna grupp innefattar bland annat inflyttade som avser att stanna i Sverige mindre än ett år och utomnordiska medborgare som inte fått uppehållstillstånd. De som är utomlands tillfälligt (mindre än ett år) ingår på motsvarande sätt bland de folkbokförda. Undersökningens målpopulation är den folkbokförda befolkningen. I undersökningen görs ingen åtskillnad på vilken hushållstyp individerna bor i och alla hushåll klassificeras som privata hushåll i den redovisade statistiken till Eurostat.

¹⁵ I bilaga 4 sammanfattas de metodologiska faktorerna i arbetskraftsundersökningen och i bilaga 5 sammanfattas faktorerna inom utbildningssystemen.

¹⁶ Huvuddelarna av statistiken finns också redovisade i tabeller i bilaga 3.

¹⁷ Se SCB (2005), *Ny EU-harmoniserad arbetskraftsundersökning, AKU, från och med april månad 2005*.

Intervjuerna genomförs i huvudsak via telefon och mycket få intervjuer (mindre än 3 procent) var så kallade indirekta intervjuer där någon annan i hushållet svarade på frågorna avseende den utvalda individens arbetsmarknadssituation. Svarsfrekvensen var ungefär 82 procent år 2007.¹⁸

Utbildningssystemet

Andel ungdomar i studier

År 2006 var 72 procent av de svenska kvinnorna och 65 procent av männen i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning.¹⁹ Grundskolan är obligatorisk fram till 16 års ålder. Vid 18 års ålder är över 90 procent av ungdomarna kvar i utbildning.²⁰ Sverige har därmed en mycket hög grad av studiedeltagande efter den obligatoriska skolan.

Yrkesutbildning i Sverige

Obetald arbetsplatsförlagd utbildning i gymnasieskolan

I de yrkesförberedande gymnasieprogrammen ingår arbetsplatsförlagd utbildning om minst 15 veckor under treårsperioden. Denna del av utbildningen är obetald. På dessa program gick ca 124 000 elever läsåret 2007/08 vilket är ca hälften av alla elever på de nationella programmen.

Gymnasial lärlingsutbildning

I Sverige pågår en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning sedan läsåret 2008/2009. Försöksverksamheten omfattade hösten 2008 cirka 3 600 lärlingsplatser och har inför läsåret 2009/2010 utökats till 6 000 nya platser. Enligt Skolverket har ca 3 900 av dessa nya platser utnyttjats hösten 2009. Den gymnasiala lärlingsutbildningen har samma mål som den mer skolförlagda utbildningen men minst 50 procent av utbildningen sker på en eller flera arbetsplatser. Resterande del av utbildningen sker i gymnasieskolan.

I jämförelse med andra länder är det fortfarande ett fåtal lärlingsplatser.

Regeringen har i prop. 2008/09:199 föreslagit att ett permanent lärlingssystem ska införas i gymnasieskolan från läsåret 2011/2012 som ett alternativ till den mer skolförlagda gymnasiala yrkesutbildningen.

Lärlingsanställning

Normalt är elever i gymnasieskolan inte anställda av den arbetsgivare där eleven genomför arbetsplatsförlagd utbildning (APU) eller gymnasial lärlingsutbildning. I andra länder är det regel att lärlingar har ett anställningsförhållande med den arbetsplats där utbildningen genomförs. Den av regeringen tillsatta utredningen om anställning av lärlingar (U 2009:02) ska utreda förutsättningarna för att inom gymnasial lärlingsutbildning kombinera anställning och studier. Utredaren ska även lämna de förslag som krävs

¹⁸ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

¹⁹ Eurostat (2009) *Education in Europe.*

²⁰ OECD (2009) *Education at a Glance.*

för att göra kombinationen möjlig. Slutrapportering ska ske i mars 2010.

Avtalslärlingar

Inom vissa branscher, t.ex. byggsektorn, anställs de som lämnat gymnasieskolans yrkesinriktade program som lärlingar (avtalslärlingar). De är anställda med reducerad lön under en begränsad tid som regleras i kollektivavtal.

Därutöver finns yrkesutbildningar för vuxna på eftergymnasial nivå för specifika hantverk.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna²¹

All undervisning i Sverige är gratis. Utbildningsåret ser ungefär likadant ut på alla nivåer och börjar runt månadsskiftet augusti/september och slutar runt månadsskiftet maj/juni. Efter 16 års ålder får heltidsstudenter på gymnasium, under skolåret, 1050 kronor i studiebidrag per månad.

Studerande vid högskolor och universitet, kommunal vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning eller folkhögskola har rätt till studiemedel i Sverige. Studenten kan välja mellan att bara ta ett studiebidrag på ca 2 700 kronor per månad eller att kombinera studiemedlet med ett studielån på ca 5 500 kronor per månad. För studenter med barn och personer över 25 år som tidigare haft inkomst från arbete finns möjligheter att få ett högre studiemedel. För de studenter som tjänar mer än det så kallade fribeloppet, ca 100 000 kronor om året år 2008,²² minskar studiemedlet med högst 50 procent av den del av inkomsten som går över fribeloppet. Studiemedel ges för ca 10 månader per år. Om studenten väljer att läsa sommarkurser ger detta rätt till ytterligare studiemedel men dessa kurser är vanligtvis inte del av studieprogrammen. Cirka 85 procent av studenterna i Sverige får studiebidrag och ca 64 procent tar studielån.

Ungefär 60 procent av studenternas inkomst kommer från studiemedel, ca 25 procent från arbete och lite drygt 10 procent från familjen. Studiemedlets andel av studenternas inkomst är mycket hög i Sverige jämfört med de övriga länderna. Cirka 42 procent av studenterna arbetade under studierna vilket är lägst av alla länder i undersökningen. Svenska studenter arbetar också i snitt kortast tid i veckan, genomsnittlig arbetstid bland samtliga studenter var ca 6,5 timmar. Detta är exempelvis hälften så många timmar som norska studenter arbetar.²³

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Arbetskraftsdeltagandet bland ungdomar i Sverige har förändrats mycket litet under perioden, år 2001–2008. I Sverige var arbetskraftsdeltagandet

²¹ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009.

²² Fribeloppet höjdes år 2010 till cirka 130 000 kronor. Detta kan dock inte ha påverkat statistiken för ungdomars arbetslöshet under 2000-talet varför 2008 års värde redovisas.

²³ Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008.

strax över 50 procent år 2008 både bland unga män och unga kvinnor. Detta utmärker svenska ungdomar gentemot ungdomar i EU15²⁴ där kvinnor har betydligt lägre arbetskraftsdeltagande än män. Andelen sysselsatta av ungdomarna uppvisar samma utveckling för både kvinnor och män och båda sjönk något i mitten av 2000-talet. Andelen av de svenska ungdomarna som var sysselsatta var år 2008 något under genomsnittet för unga män i EU15 men betydligt över genomsnittet för unga kvinnor i dessa länder. Andelen av de sysselsatta ungdomarna i Sverige som var frånvarande från arbetet under referensveckan var runt 10 procent under perioden men med kraftiga variationer för semesterledighet. Andra anledningar till frånvaron var exempelvis sjukdom, utbildning och föräldraledighet.

Det relativa arbetslöshetstalet bland svenska ungdomar steg kraftigt mellan åren 2001 och 2004. Mellan år 2005 och 2007 sjönk sedan ungdomsarbetslösheten något. År 2005 finns dock, som tidigare påtalats, ett tidsseriebrott i den svenska arbetskraftsundersökningen vilket gör att serien inte är helt jämförbar över tid. År 2008 var det relativa arbetslöshetstalet runt 20 procent bland de svenska ungdomarna. Andelen ungdomar som varit arbetslösa i mer än 12 månader i Sverige år 2008 var dock mindre än 4 procent av de arbetslösa. Arbetslöshetstalet för ungdomar i EU15 var år 2008 cirka 15 procent. Andelen av de arbetslösa ungdomarna i EU15 som varit arbetslösa i mer än 12 månader var cirka 20 procent.

Ser man till det relativa arbetslöshetstalet för ungdomar kvartalsvis uppvisar Sverige en mycket stark säsongsvariation med toppar under det andra kvartalet varje år. Liknande säsongsmönster finns i Finland. I Danmark och Tyskland, där studenterna till skillnad från i Sverige får studiemedel även under sommaren, finns liten eller ingen säsongsvariation i arbetslöshetstalen. Andelen studerande av de arbetslösa ungdomarna uppvisar ett motsvarande mönster med toppar för det andra kvartalet.

Andelen av de ungdomar som stod utanför arbetskraften som var studerande var år 2008 strax under 80 procent. I EU15 var motsvarande andel cirka 88 procent. I den svenska serien för andelen studerande av de ungdomar som är utanför arbetskraften syns ett tydligt brott år 2005, vilket sammanfaller med tidpunkten för förändringen i den svenska arbetskraftsundersökningen.

5.2 Danmark

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Uppgifter från den danska arbetskraftsundersökningen finns från år 1983 i Eurostats databas. Uppgifterna som levererats har baserats på en kontinuerlig undersökning sedan år 1999. I den danska arbetskraftsundersökningen görs ett urval utifrån ett befolkningsregister över individer bosatta i Dan-

²⁴ Länderna i EU15 är Tyskland, Frankrike, Italien, Belgien, Nederländerna, Luxemburg, Spanien, Portugal, Grekland, Storbritannien, Irland, Österrike, Finland, Danmark och Sverige.

mark förutom Grönland och Färöarna. Ett urval görs också utifrån arbetslöshetsregistret. Urvalet av individer innebär att både privata och kollektiva hushåll ingår. Liksom i Sverige klassificeras alla hushåll som privata hushåll, enligt uppgift från Eurostat. Individer som har registrerat att de inte vill ingå i några statistiska eller vetenskapliga undersökningar utesluts dock från undersökningen. Detta är något som ökat under de senaste åren.

Åldersspannet i arbetskraftsundersökningen är 15–74 år. Information hämtas också in via administrativa register som befolkningsregistret och utbildningsregistret. Intervjuerna genomförs huvudsakligen via telefon med datorstöd. Besöksintervjuer genomförs med dem som inte kan nås via telefon. Undersökningen är inte obligatorisk och svarsfrekvensen var ca 66 procent år 2007.²⁵ Detta är lågt i förhållande till bortfallet i de andra ländernas undersökningar och ökar osäkerheten i skattningarna. I mindre undergrupper såsom bland ungdomar kan svarsbortfallet och därigenom osäkerheten vara än större. Färre än 2 procent av intervjuerna genomfördes indirekt.²⁶

Utbildningssystemet

Danmarks utbildningssystem liknar delvis det svenska. Många ungdomar studerar och får avslutar skolan i förtid. I två aspekter skiljer sig dock länderna åt. Danmark har i likhet med många andra länder valt att förlägga en stor del av yrkesutbildningen i lärlingsprogram på arbetsplatser. I dessa blir lärlingarna anställda och får lön. Detta påverkar jämförbarheten gentemot den svenska statistiken eftersom ungdomar i yrkesförberedande utbildning i Sverige inte får lön och därmed inte ska klassificeras som sysselsatta.

Studiemedel betalas i Danmark ut också under sommaren vilket gör att drivkraften för att söka feriearbete kan vara mindre än i Sverige. Danmark uppvisar inte heller de toppar i ungdomsarbetslöshet under andra kvartalet som Sverige har.

Andel ungdomar i studier

Under år 2006 var 69 respektive 64 procent av de danska kvinnorna och männen i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning eller yrkesträning.²⁷ Danska grundskolan är 9 år och avslutas vid 16 års ålder. Detta är också högsta åldern då över 90 procent av ungdomarna är kvar i utbildning.²⁸ Danska ungdomar avslutar därmed sina studier något tidigare än svenska.

Betalda lärlingsplatser

Yrkesskolan på gymnasienivå har sammanlagt ca 130 000 studenter årligen vilket motsvarar ca 20 procent av alla ungdomar mellan 15 och 24 år. Alla elever vid yrkesskolorna har en del av tiden förlagd till arbetsplatser där de

²⁵ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

²⁶ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

²⁷ EU-LFS, citerad från Education in Europe 2009, Eurostat.

²⁸ OECD (2009) *Education at a Glance.*

blir anställda som lärlingar. Denna period är 3–3,5 år.²⁹ Elever som har en lärlingsplats redan från grundkursen får betalt under hela utbildningen.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna³⁰

Studierna vid danska gymnasieskolor, universitet och högskolor är gratis. Läsåret sträcker sig från slutet av augusti till början av juni men studiemedel utbetalas även under sommaren. Elever på gymnasiet, yrkesutbildningar och studenter på universitet och högskolor kan få ett bidrag motsvarande ca 3 400 SEK³¹ per månad om de bor med sina föräldrar och motsvarande ca 6 700 SEK³² för dem som bor ensamma. Fram till dess att eleven fyllt 20 år är bidraget behovsprövat utifrån föräldrarnas inkomst. Det finns också ett studielån motsvarande ca 3 500 SEK³³ per månad som utnyttjas i mindre omfattning tack vare en generös bidragsdel. Sammantaget kan konstateras att det danska studiemedlet är i samma storleksordning som det svenska med skillnaden att danska studenter får en större andel bidrag. Det danska fribeloppet var ca 100 000 SEK per år under senare delen av 2000-talet vilket var ungefär i samma storleksordning som det svenska.³⁴

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Danska ungdomar har ett betydligt högre arbetskraftsdeltagande än svenska ungdomar – år 2008 var drygt 70 procent av de danska ungdomarna i arbetskraften jämfört med drygt 50 procent i Sverige. Andelen av ungdomarna i Danmark som var i arbetskraften har också ökat mellan år 2001 och år 2008.

Sysselsättningsgraden bland danska ungdomar har ökat stabilt över perioden 2003–2008 samtidigt som den i Sverige varit förhållandevis konstant. År 2008 var drygt 65 procent av de danska ungdomarna sysselsatta mot drygt 40 procent i Sverige. Arbetskraftsdeltagande och sysselsättning bland de danska ungdomarna var något högre för män än för kvinnorna.

Andelen av de sysselsatta som var frånvarande från arbetet under referensveckan var något högre i Danmark jämfört med i Sverige.

Det relativa arbetslöshetstalet bland ungdomar har varit förhållandevis stabilt i Danmark under 2000-talet. År 2008 var arbetslöshetstalet 7–8 procent vilket är mindre än hälften så högt som i Sverige. Andelen av de arbetslösa ungdomarna i Danmark som var studerande har pendlat runt 60 procent under perioden 2005–2008. Detta är något högre än i Sverige. Variationen mellan olika kvartal är dock betydligt mindre i Danmark än i

²⁹ ESS 2006:4 *Lärlingsutbildning – Ett återkommande bekymmer eller en oprövad möjlighet?*

³⁰ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009.

³¹ 2 600 danska kronor omräknat till svenska kronor med den växelkurs (1 DKK = 1,3 SEK) som rådde 2010-02-24.

³² 5 100 danska kronor.

³³ cirka 2 700 danska kronor.

³⁴ Finska Folkpensionsanstalten (2008), *Studiestödet i de nordiska länderna*.

Sverige. Uppgifter på långtidsarbetslöshet saknas i Eurostats databas för Danmark.

Andelen studerande bland de ungdomar som stod utanför arbetskraften var runt 10 procentenheter högre i Danmark än i Sverige år 2008.

5.3 Norge

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Uppgifter från den norska arbetskraftsundersökningen finns i Eurostats databas från år 1995. Den norska arbetskraftsundersökningen har varit kontinuerlig sedan 1996. Undersökningen avser både privata och kollektiva hushåll.³⁵ Enligt uppgift från Eurostat klassificeras alla hushåll i likhet med Sverige som privata.

Familjeenheter väljs ut via befolkningsregistret och alla familjemedlemmar i åldern 15–74 år får svara på frågor om deras arbetsmarknadssituation. Före år 2006 omfattade undersökningen dock inte 15-åringar. Undersökningen är obligatorisk och genomförs i huvudsak via telefon. Information hämtas också in via befolknings- och utbildningsregister. Svarsfrekvensen var ca 86 procent år 2007 och 15 procent av intervjuerna genomfördes indirekt.³⁶

År 2006 förändrades vissa definitioner som påverkade skattningarna av sysselsättning och arbetslöshet.³⁷ Detta tillsammans med att 15-åringar inte ingick innan år 2006 innebär att svensk och norsk statistik från arbetskraftsundersökningen inte var helt jämförbar före detta.

Utbildningssystemet

Det norska utbildningssystemet är till stor del likt det svenska. En stor andel läser ut hela grundskolan och fortsätter därefter på gymnasiet. Den norska yrkesutbildningen är till viss del förlagd till betald praktik på arbetsplats till skillnad mot i Sverige. Detta påverkar jämförbarheten mellan statistiken i den svenska och norska arbetskraftsundersökningen. Omfattningen av det norska lärlingssystemet är dock något mindre än, till exempel, det danska.

Norska studenter lägger mer tid på arbete än något annat land i undersökningen. Mer än hälften av de norska studenterna arbetar under studierna vilket är en större andel än för svenska studenter.

³⁵ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

³⁶ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

³⁷ Eurostat (2009) *Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics, 2009-10-02.*

Andel ungdomar i studier

Under år 2006 var 68 respektive 63 procent av de norska kvinnorna och männen i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning eller yrkesträning³⁸ vilket är något lägre än motsvarande andelar för svenska ungdomar.

Obligatorisk utbildning sträcker sig till 16 års ålder men fortfarande vid 17 års ålder är 90 procent av ungdomarna kvar i utbildning.³⁹ Norska ungdomar avslutar därmed sina studier något tidigare än svenska.

Betalda lärlingsplatser⁴⁰

Gymnasieutbildningen är i teorin tre år för både studieförberedande och yrkesförberedande utbildningar. Det sista året i de yrkesförberedande utbildningarna görs dock i allmänhet om till två års lärlingsutbildning på arbetsplats i det så kallade 2 + 2 systemet.

Lärlingar i Norge får lön på arbetsplatsen. Läsåret 2006/2007 var över 36 000 elever i lärlingsutbildning under hela eller delar av året vilket motsvarar ca 6 procent av det totala antalet norska ungdomar mellan 15 och 24 års ålder.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna⁴¹

All utbildning i offentlig regi i Norge är gratis och väldigt få läser i privata skolor. Skolåret i det norska utbildningssystemet är något längre än det svenska med början i mitten av augusti och slut i mitten av juni. Sommaruppehållet i studierna är ca 8 veckor i stället för Sveriges tio.

Gymnasieelever kan få ett behovsprövat studiebidrag och studielån på maximalt ca 2 500 respektive 3000 SEK⁴² per månad för dem som bor hemma och ca 6 800 respektive 1 500 SEK per månad för elever som har eget boende. Bidraget är behovsprövat utifrån föräldrarnas inkomst för dem som bor hemma men inte behovsprövat alls för den som bor själv.

Norska studenter kan få ett studiemedel på upp till 100 000 SEK per år vilket är något högre än det svenska studiemedlet och normalt delas det ut under 10 månader. Stödet ges initialt i form av ett lån men upp till 40 procent kan skrivas om till ett bidrag, och i praktiken skrivas av, om studenten; i) klarar av alla sina tentamina, ii) tjänar mindre än 140 000 SEK om året, iii) inte har tillgångar värda mer än 290 000 SEK. För studenter som bor hemma skrivs ingen del av lånet om.

Omkring 70 procent av de norska studenterna får studiebidrag och 85 procent tar studielån. Fribeloppet för det norska studiemedlet var år 2008 ca

³⁸ EU-LFS, citerad från Eurostat (2009) *Education in Europe*.

³⁹ OECD (2009) *Education at a Glance*.

⁴⁰ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁴¹ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁴² Norska kronor har omvandlats till svenska kronor till dagens växelkurs. 1 NOK = 1,2 SEK enligt ECB den 24/2 2010

150 000 SEK vilket var ca 50 procent högre än det svenska.⁴³ Norska studenter är också i högre grad sysselsatta och arbetar fler timmar i snitt jämfört med svenska. 56 procent av norska studenter arbetar under studierna. Medelarbetstiden är 15,5 timmar i veckan.⁴⁴

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Andelen ungdomar i Norge som var i arbetskraften år 2008 var drygt 60 procent. Detta är knappt 10 procentenheter högre än arbetskraftsdeltagandet bland svenska ungdomar samma år. Mellan år 2001 och år 2005 minskade norska ungdomars arbetskraftsdeltagande för att sedan öka mellan år 2006 och 2008.

Sysselsättningsgraden bland norska ungdomar var år 2008 runt 57 procent vilket var betydligt högre än bland svenska ungdomar. Liksom i Sverige har det varit små skillnader mellan unga mäns och unga kvinnors arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad. Andelen av de sysselsatta som var frånvarande från arbetet under referensveckan har varit något högre i genomsnitt under år 2005–2008 i Norge än i Sverige men säsongsvariationen är liknande.

Det relativa arbetslöshetstalet för ungdomar i Norge visar en neråtgående trend mellan år 2004 och 2008. År 2008 var arbetslöshetstalet 7–8 procent för norska ungdomar vilket var mindre än hälften av arbetslöshetstalet för svenska ungdomar. Unga norska män var arbetslösa i något högre utsträckning än kvinnor i samma ålder. Andelen av de arbetslösa ungdomarna i Norge som var studerande var i samma storleksordning som bland de svenska och länderna uppvisar mycket liknande säsongsvariation. Andelen av ungdomarna utanför arbetskraften som var studerande var cirka 88 procent i Norge år 2008. Detta är högre än den svenska andelen som var strax under 80 procent år 2008. Eurostat redovisar ingen statistik för norska ungdomars långtidsarbetslöshet.

5.4 Finland

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Finland har levererat statistik från arbetskraftsundersökningen till Eurostat sedan år 1995. Sedan år 2000 är undersökningen kontinuerlig. Undersökningen avser Finland, inklusive Åland, och deltagande i undersökningen är frivilligt. Liksom i Sverige ingår både privata och kollektiva hushåll och samtliga klassificeras som privata.

Målpopulationen består av befolkningen i åldern 15–74 år som är registrerade som permanent bosatta i Finland, inklusive de som är utomlands till-

⁴³ Finska Folkpensionsanstalten (2008), Studiestödet i de nordiska länderna

⁴⁴ Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008

fälligt (mindre än ett år). Befolkningen innefattar också utlänningar som har bott i Finland i minst ett år eller planerar att göra det.

Urvalet av individer till undersökningen görs utifrån ett totalbefolkningsregister. Övriga hushållsmedlemmar, om de är 15 år eller äldre, intervjuas också.

Intervjuer sker via telefon och svarsfrekvensen var ca 80 procent år 2007. Ungefär 4 procent av intervjuerna genomfördes indirekt. Kompletterande information hämtas även in via befolkningsregister och register över utbildning.⁴⁵

Utbildningssystemet

Det finska utbildningssystem är mycket likt det svenska med stor andel studerande bland ungdomarna och mycket få som avslutar skolan i förtid. Finska yrkesprogram har introducerat betalda lärlingsprogram som än så länge bedrivs i relativt liten skala. Jämförbarheten med den svenska arbetsmarknadsstatistiken påverkas därmed i liten grad av detta.

Andelen finska studenter som arbetar är ungefär lika stor som bland svenska studenter. En större del av studenternas inkomster kommer dock från arbete i Finland och studenterna arbetar i snitt fler timmar per vecka än svenska studenter. Finlands studiemedelssystem innebär hårdare amorteringskrav på studielånen och färre tar också studielån här än i Sverige.

Andel ungdomar i studier

Under 2006 var 74 procent respektive 68 procent av de finska kvinnorna och männen i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning, vilket är något högre andel än för svenska ungdomar.⁴⁶ Grundläggande obligatorisk utbildning ges från 7 till 16 års ålder. I likhet med Sverige är mer än 90 procent kvar i utbildning vid 18 års ålder.⁴⁷ Finska ungdomar slutföljer därmed gymnasieskolan i ungefär samma utsträckning som svenska.

Betalda lärlingsplatser

Minst hälften av den yrkesförberedande utbildningen sker som arbetspraktik men det utgår ingen ersättning från arbetsgivaren. I Finland har man dock under senare år introducerat lärlingsprogram och dessa kallas i Finland läroavtalsutbildningar. Eleverna spenderar i dessa utbildningar mellan 70 och 80 procent av utbildningstiden på en arbetsplats.

Arbetsplatsförhållandena är avtalsreglerade och eleverna får lön under arbetsperioden. Mellan 2004 och 2007 ökade antalet elever i läroavtals-

⁴⁵ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

⁴⁶ EU-LFS, citerad från Eurostat (2009) *Education in Europe..*

⁴⁷ OECD (2009) *Education at a Glance.*

utbildningar från ca 18 000 till ca 27 000.⁴⁸ Detta motsvarar mellan 3 och 4 procent av befolkningen i åldrarna 15–24 år vilket är något mindre andel än i Norge.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna⁴⁹

Enligt den finska grundlagen ska all obligatorisk utbildning vara gratis. I praktiken är inte bara den obligatoriska utbildningen gratis utan även den på gymnasium, högskolor, yrkesutbildningar och universitet. Skolåret i det finska utbildningssystemet på gymnasienivå ser ut som det svenska med början i slutet av augusti och avslutning i månadsskiftet maj–juni.

I Finland finns inget studiemedel för gymnasiestudenter. För de som läser vidare på högskola och universitet finns emellertid studiemedel i form av behovsprövat studiebidrag, bostadsbidrag samt statligt garanterade studielån från banker. Studielånen från banker är inte lika förmånliga som de som svenska studenter kan få via Centrala Studiestödsnämnden eftersom återbetalningstiden är betydligt kortare. Studiemedel ges normalt för nio månader per år. Studiebidraget och studielånen med statsgaranti uppgår till högst 3 000 SEK⁵⁰ i månaden vardera. Bostadsbidraget uppgår till högst 2 000 SEK per månad. Det finska fribeloppet var 2008 ca 120 000 SEK per år vid normala studier vilket är något högre än det svenska fribeloppet samma år.⁵¹

Andelen studenter som tar studiebidrag är ca 80 procent medan de som tar studielån bara är ca 15 procent. Studenter får ca 36 procent av inkomsterna från studiemedel. Cirka 40 procent av studenternas inkomster kommer från arbete och ca 15 procent från familjen. Under 4 procent av de finska studenterna bor hemma hos sina föräldrar, vilket är den lägsta andelen i undersökningen. Andelen av inkomsterna från arbete är betydligt högre bland finska studenter och andelen från studiebidrag betydligt lägre jämfört med Sverige. Andelen studenter som arbetar under studierna är ca 45 procent vilket är något mer än i Sverige.⁵²

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden bland finska ungdomar har under åren 2005 till 2008 varit närmast identiskt med det för svenska ungdomar. Andelen av de sysselsatta ungdomarna i Finland som var frånvarande under referensveckan var i Finland runt 10 procent över perioden 2005–2008. Detta är också samma nivå som i Sverige. Säsongsvariationen var dock något mindre i Finland än i Sverige.

⁴⁸ Eurydice, 2009.

⁴⁹ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008–2008/2009

⁵⁰ Euro har omvandlats till svenska kronor till dagens växelkurs. 1 EUR = 9,8 SEK enligt ECB den 24/2 2010

⁵¹ Finska Folkpensionsanstalten (2008), Studiestödet i de nordiska länderna

⁵² Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008

Det relativa arbetslöshetstalet låg tidigare betydligt högre för de finska ungdomarna än för de svenska ungdomarna. Under åren 2005 till 2008 har dock arbetslöshetstalet varit några procentenheter lägre i Finland än i Sverige. Andelen studerande bland de arbetslösa ungdomarna i Finland var något högre än i Sverige och uppvisar en liknande säsongsvariation.

Andelen av de arbetslösa ungdomarna som varit arbetslösa längre än 12 månader var i Finland år 2008 cirka 3 procent vilket är ungefär samma andel som i Sverige.

Andelen av ungdomarna som stod utanför arbetskraften som var studerande var år 2008 i Finland cirka 84 procent vilket var runt 5 procentenheter högre än i Sverige.

5.5 Österrike

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Uppgifter från den österrikiska arbetskraftsundersökningen finns i Eurostats databas tillbaka till 1995. Undersökningen har varit kontinuerlig sedan år 2004. Innan dess var den årlig och genomfördes i mars. Vid omläggningen år 2004 ändrades olika begrepp samt flera andra aspekter av undersökningen. Jämförbarheten för i princip samtliga variabler påverkades av detta.⁵³

Undersökningen avser populationen av individer, 15 år eller äldre, som hade sin huvudsakliga hemvist i Österrike under referensveckan.

Endast privata hushåll ingår i undersökningen och deltagandet är obligatoriskt. Hushållen består av alla personer som bor i en bostadsenhet oavsett vad de har för familjeförhållanden. Urvalsramen utgår från ett register över bosatta och urval görs utifrån olika bostadsenheter. Alla personer i bostadsenheten intervjuas. Adresser som man vet är institutionella hushåll utesluts.⁵⁴

Från april år 2006 genomförs intervjuerna initialt via ett besök som sedan kompletteras av en telefonintervju. Tidigare genomfördes samtliga intervjuer via besök.

Svarsfrekvensen var 92 procent år 2007. Personer som är yngre än 18 år behöver inte besvara enkäten själva, bland övriga genomfördes 22 procent av intervjuerna indirekt.⁵⁵

⁵³ Eurostat (2006) *European Union Labour Force Survey, Quality report 2004, 2006 edition.*

⁵⁴ Eurostat (2009) *Quality report of the European Union labour force survey 2007, 2009 edition.*

⁵⁵ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

Utbildningssystemet

Liksom i Sverige stannar österrikiska ungdomar kvar i mycket hög utsträckning genom hela den obligatoriska skolan och också genom utbildningen som motsvarar gymnasienivå. Efter gymnasienivå är det dock betydligt färre som läser vidare i Österrike jämfört med Sverige. Det österrikiska utbildningssystemet skiljer sig också från det svenska genom att en mycket stor del av ungdomarna läser yrkesutbildningar på gymnasieskolan och att dessa har en stor del av studierna förlagda till arbetsplatser med betald praktik. Den stora andelen lärlingar, som också får lön, i Österrike försvårar troligtvis jämförbarheten mellan svensk och österrikisk arbetsmarknadsstatistik för ungdomar.

Studiemedelssystemet är betydligt mindre utbyggt i Österrike än i Sverige och, studenterna försörjer sig själva eller blir försörjda av föräldrarna i högre utsträckning. Kostnaderna för universitetsstudier är dessutom högre än i Sverige och de flesta andra länder i undersökningen. En betydligt större andel av studenterna i Österrike arbetar jämfört med i Sverige.

Andel ungdomar i studier

Under 2006 var 56 procent av kvinnorna och 52 procent av männen i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning eller yrkesträning.⁵⁶ Den obligatoriska skolgången sträcker sig till 15 års ålder. Vid 16 år ålder är över 90 procent av ungdomarna kvar i utbildning men andelen sjunker snabbt därefter.⁵⁷ Österrikiska ungdomar avslutar därmed sina studier tidigare än svenska.

Betalda lärlingsplatser⁵⁸

Vid ca 14 års ålder kan elever välja mellan gymnasieutbildningar med teoretisk eller praktisk inriktning. I flera av de praktiska linjerna ingår lärlingsutbildning på arbetsplatser som en stor del i utbildningen. Cirka 80 procent väljer yrkesförberedande linjer men antalet lärlingar har minskat något de senaste decennierna. År 1990/1991 var ca 150 000 elever lärlingar under någon del av året. År 2005 hade antalet sjunkit till ca 120 000. Detta motsvarar ca 12 procent av befolkningen i åldrarna 15–24 år. Lärlingar får lön.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna⁵⁹

För elever på gymnasienivå finns två olika, mot föräldrarnas inkomst, behovsprövade studiemedel. För dem som läser på internat finns ett årligt bidrag på ca 14 000 SEK.⁶⁰ För övriga finns ett mer generellt skolbidrag på ca 12 000 SEK per år. Något system för studielån är inte utbyggt i Österrike. Studiemedlet är behovsprövat mot både studentens egen inkomst och föräldrarnas inkomst. Ett speciellt bidrag som inte prövas mot föräldrarnas in-

⁵⁶ EU-LFS, citerad från Eurostat (2009) *Education in Europe*.

⁵⁷ OECD (2009) *Education at a Glance*.

⁵⁸ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁵⁹ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁶⁰ Euro har omvandlats till svenska kronor till växelkurs. 1 EUR = 9,8 SEK enligt ECB den 24/2 2010

komst finns för dem som försörjt sig själva under minst fem år. Österrikiska staten stödjer också familjer med studenter genom olika former av bidrag, försäkringar och skatteavdrag.

Terminsavgiften för universitetsstudier är standardiserad till ca 3 600 SEK per termin för Österrikiska medborgare och medborgare i EU/ESS. Samma terminsavgift gäller för yrkeshögskolor men dessa är inte skyldiga att ta ut avgiften.

Cirka 27 procent av studenterna i högre studier får studiemedel och 4 procent får någon form av stipendium. Endast 10 procent av studenternas inkomst kommer i allmänhet från offentliga bidrag. Österrikiska studenter får ca 40 procent av sin inkomst från familjen och lika mycket från eget arbete. Omkring 60 procent av studenterna arbetar under studierna. Medelarbets-tiden är 11 timmar i veckan.⁶¹

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Andelen av de österrikiska ungdomarna som var i arbetskraften skiljer sig mellan män och kvinnor. Andelen av de österrikiska unga männen som var i arbetskraften var år 2008 ungefär 65 procent vilket var med än 10 procentenheter högre än bland svenska unga män. Österrikiska unga kvinnor hade ett något högre arbetskraftsdeltagande än bland svenska unga kvinnor.

Sysselsättningsgraden var betydligt högre bland de österrikiska ungdomarna än bland de svenska. År 2008 var ungefär 60 procent av männen och 52 procent av kvinnorna i Österrike i åldern 15–24 år sysselsatta till skillnad mot ungefär 42 procent bland de svenska ungdomarna i samma ålder.

Andelen av de sysselsatta ungdomarna som var frånvarande från arbetet under referensveckan var ungefär i samma storleksordning i Österrike som i Sverige men med betydligt mindre säsongvariation.

Det relativa arbetslöshetstalet för österrikiska unga män och kvinnor har varit ungefär lika stora och betydligt lägre än för svenska ungdomar. År 2008 var arbetslöshetstalet ungefär 8 procent för de österrikiska ungdomarna jämfört med 20 procent för de svenska ungdomarna. Av de arbetslösa ungdomarna i Österrike år 2008 hade ungefär 14 procent varit arbetslösa i mer än 12 månader vilket är en större andel än bland de svenska ungdomarna.

Andelen av de arbetslösa ungdomarna som var studerande i Österrike har pendlat runt 20 procent vilket är betydligt lägre än andelen studerande bland de arbetslösa ungdomarna i Sverige. Andelen av de unga utanför arbetskraf-

⁶¹ Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008

ten som var studerande har varit stabilt över perioden i Österrike och var år 2008 ungefär 90 procent – ungefär 10 procentenheter högre än i Sverige.

5.6 Tyskland

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Arbetskraftsundersökningen i Tyskland genomförs som en del av en större obligatorisk undersökning. Uppgifter har lämnats till Eurostat från år 1983 men först efter år 2005 är undersökningen kontinuerlig och täcker alla veckor. Fram till år 2005 byggde undersökningen på en vecka under årets andra kvartal. Frågeformuläret ändrades också under år 2005 avseende frågorna om sysselsättning under referensveckan.⁶² Detta kan påverka jämförbarheten över tid och gentemot andra länders undersökningar.

Undersökningen avser individer, 15 år eller äldre, med sin huvudsakliga hemvist i Tyskland.

Undersökningen görs genom ett urval hushåll där både privata och kollektiva hushåll ingår, dock inte militärförläggningar. Studenter ingår i föräldrarnas hushåll. I de uppgifter Tyskland lämnar till Eurostat kan de kollektiva hushållen särskiljas till skillnad mot i uppgifterna från Sverige. Den statistik som sammanställs för Tyskland avser därmed bara de individer som bor i de hushåll som klassificerats som privata jämfört med samtliga för Sverige. Enligt uppgift från Eurostat är ca 3–4 procent av individerna i gruppen 15–24 år bosatta i kollektiva hushåll.

Urvalet baseras på folkräkningen som genomfördes 1987 samt befolkningsregistret. Urvalet utgår från olika områden och distrikt. Alla personer i hushållen i distriktet intervjuas.

Intervjuer sker via besök. Till hushåll som inte nås vid besöken skickas en postenkät. Svarefrekvensen var ca 98 procent år 2007 och andelen indirekta intervjuer ca 26 procent.⁶³

Utbildningssystemet

Tyska ungdomar studerar i ungefär samma utsträckning som svenska. Den obligatoriska utbildningen är dock längre i Tyskland men andelen 18-åringar i studier är trots det något lägre än i Sverige.

Tyskland har ett lärlingssystem liknande det i Österrike och lärlingarna har betalt. Skillnaden i yrkesutbildningssystem mellan Tyskland och Sverige kan påverka jämförbarheten av arbetsmarknadssituationen mellan länderna.

⁶² Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

⁶³ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

Liksom i Österrike är systemen för studiemedel mindre utbyggt än i Sverige och studenterna försörjer sig i allmänhet själva eller försörjs av familjen.

Tyska studenter är sysselsatta i betydligt högre grad än svenska men arbetar ungefär lika många timmar per vecka. Tyska studenter har liksom studenter i Danmark möjlighet att få studiemedel även under sommaren.

Andel ungdomar i studier

Under 2006 var 65 procent av tyskar i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning eller yrkesträning.⁶⁴ Den obligatoriska skolan i Tyskland upphör egentligen inte förrän eleverna fyllt 18 år. Vid 17 år ålder är dock bara strax över 90 procent av ungdomarna kvar i utbildning och andelen sjunker snabbt redan därefter.⁶⁵ Tyska ungdomar avslutar därmed sina studier något tidigare än svenska trots att den obligatoriska utbildningen slutar två år senare.

Betalda lärlingsplatser⁶⁶

I Tyskland finns ett stort antal olika yrkesutbildningar och yrkesförberedande utbildningar. Varje år läser ca 2,6 miljoner unga tyskar på dessa yrkeslinjer och av dessa befinner sig ca 1,5 miljoner i betalda lärlingsarbeten på arbetsplatser. Andelen lärlingar är ca 16 procent av alla tyska ungdomar mellan 15 och 24 år gamla. Lärlingarna är anställda och får betalt.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna⁶⁷

Skolåret löper, på gymnasienivå, från augusti till juli med sex veckors lov under sommaren. Vilka veckor som lovet infaller på varierar bland delstaterna.

Det finns möjlighet för elever på gymnasienivå att få visst ekonomiskt stöd men detta varierar mellan delstaterna. Bidraget utgår från föräldrarnas inkomst och vilken skolform eleven går. År 2009 var summan mellan 1 900 och 5 300 SEK⁶⁸ per månad.

Studiemedlet för högre studier är behovsprövat utifrån föräldrarnas inkomst och uppgår till högst 5 800 SEK per månad. Studiemedel utgår till studenterna även under perioder utan lektioner, till exempel under sommarledigheten.

Hälften av studiemedlet är ett bidrag och den andra hälften ett räntefritt lån. Studenternas familjer får också ett stöd i form av skatteavdrag.

⁶⁴ Eurostat (2009) *Education in Europe*.

⁶⁵ OECD (2009) *Education at a Glance*.

⁶⁶ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁶⁷ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁶⁸ Euro har omvandlats till svenska kronor till dagens växelkurs. 1 EUR = 9,8 SEK enligt ECB den 24/2 2010

Skolåret i högre studier löper över hela året men både universitet och yrkes-högskolorna har en period på tre till fem månader utan föreläsningar då eleverna kan skriva uppsatser eller praktisera på arbetsplatser. Studiemedel utdelas normalt även under tiden utan föreläsningar.

Ungefär 25 procent av studenterna får studiemedel i form av bidrag och lika stor andel i form av lån. Studenter på universitet och högskolor i vissa delstater betalar en terminsavgift på upp till 500 euro. Detta är ett nytt system som infördes år 2005.

Ungefär en fjärdedel av de tyska studenterna bor hemma vilket är en dubbelt så hög andel som i Sverige. 53 procent av studenternas inkomster kommer från familjen, 26 procent kommer från arbete och 13 procent från offentliga bidrag. Tyska studenter har ett av de högsta sysselsättningstalen av de länder som ingår i undersökningen (64 procent) men arbetar i snitt bara 7 timmar i veckan.⁶⁹

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Arbetskraftsdeltagandet bland de unga männen i Tyskland har konstant varit högre än arbetskraftsdeltagandet bland unga kvinnor. Männens arbetskraftsdeltagande i Tyskland var något högre än bland svenska ungdomar och kvinnornas något lägre. Sysselsättningsgraden var dock högre för både unga män och kvinnor i Tyskland jämfört med i Sverige. Ungefär 49 procent av de unga männen och 45 procent av de unga kvinnorna var sysselsatta år 2008.

Andelen av de sysselsatta som var frånvarande från arbetet var lägre i Tyskland än i Sverige – i Tyskland var det runt 5 procent som var frånvarande och variationen mellan olika kvartal var lägre.

Det relativa arbetslöshetstalet var ungefär 10 procent för de tyska ungdomarna med liten skillnad mellan män och kvinnor. Sedan år 2005 har arbetslöshetstalet minskat betydligt bland tyska ungdomar. År 2008 var arbetslöshetstalet hälften så stort som för svenska ungdomar. Andelen av de arbetslösa ungdomarna som varit arbetslösa i mer än 12 månader var dock högre bland de tyska ungdomarna, år 2008 var denna andel ungefär 30 procent.

Andelen av de arbetslösa som var studerande i Tyskland har pendlat runt 20 procent, vilket är betydligt lägre än andelen bland de svenska ungdomarna. Variationen i andel studerande bland de arbetslösa är i Tyskland betydligt mindre än i Sverige.

⁶⁹ Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008

Andelen av de ungdomar som stod utanför arbetskraften som var studerande har ökat över tid i Tyskland och var år 2008 drygt 90 procent. Detta är mer än 10 procentenheter högre än i Sverige samma år.

5.7 Nederländerna

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Uppgifter från Nederländernas arbetskraftsundersökning går tillbaka till år 1987 i Eurostats databas. Sedan år 2000 är uppgifterna baserade på en kontinuerlig undersökning. Undersökningen avser en målpopulation som består av personer, 15 år eller äldre, som är bosatta i Nederländerna. Deltagandet är frivilligt och undersökningen avser, till skillnad mot den svenska undersökningen, bara privata hushåll.

Hushållen definieras som de individer, oavsett familjeförhållanden, som bor i samma bostad och har gemensam ekonomi.

Urvalsramen utgår från en lista med alla befintliga adresser enligt postväsendet i kombination med befolkningsregistret. Alla institutioner undantas från urvalet. I uppgifterna anges antalet brevlådor vid varje adress och det är dessa som används som urvalsenheter.

Initialt genomförs intervjuerna via besök, kompletterande intervjuer genomförs via telefon. Svarsfrekvensen var ca 82 procent år 2007 och ca 45 procent av intervjuerna var indirekta.⁷⁰ Andelen indirekta intervjuer är högre än för någon av de andra länderna.

Utbildningssystemet

Det nederländska utbildningssystemet skiljer sig relativt mycket från det svenska. De flesta elever läser liksom i Sverige ut den obligatoriska utbildningen men färre fortsätter till högre studier.

Elever vid yrkesskolor har betalda lärlingsplatser under en del av utbildningen och räknas därmed som sysselsatta. Eftersom denna grupp är relativt stor i Nederländerna påverkar detta jämförbarheten med den svenska statistiken.

Nästan alla studerande får studiemedel men trots detta är medelarbetstiden för studenter hög och tre fjärdedelar av studenterna arbetar parallellt med studierna. Detta är en betydligt högre andel än för svenska studenter.

Andel ungdomar i studier

Under 2006 var 66 procent av de nederländska kvinnorna och männen i åldern 15–24 år i någon form av utbildning eller yrkesträning.⁷¹ I den obli-

⁷⁰ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

⁷¹ EU-LFS, citerad från Eurostat (2009) *Education in Europe.*

gatoriska skolan går elever till och med 18 års ålder. Då har redan en del elever avslutat sina studier, efter 17 års ålder är mindre än 90 procent av ungdomarna fortfarande i utbildning.⁷² Nederländska ungdomar avslutar därmed utbildningen något tidigare än svenska.

*Betalda lärlingsplatser*⁷³

Cirka 480 000 elever läser vid yrkesskolor med praktik på arbetsplatser i Nederländerna. Detta motsvarar ca 24 procent av alla ungdomar i 15–24 års ålder. Deltagarna i de flesta yrkesutbildningarna har mer än 60 procent av tiden förlagd till arbetsplatser som lärlingar. Lärlingarna får betalt under utbildningen.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna⁷⁴

All utbildning upp till 18 års ålder är gratis i Nederländerna. Skolåret löper från augusti till juli med sju veckors lov under sommaren. Vilka veckor som lovet infaller på varierar inom landet. En stor del av skolorna är privata men drivs med offentliga medel. Det finns inget direkt studiestöd till gymnasieelever. Däremot ges ett behovsprövat stöd till föräldrar som har elever i gymnasieskolan.

Studenter på universitet och yrkeshögskolor betalar en årlig avgift som räknas upp årligen med ett familjekostnadsindex. Avgiften är 16 000 SEK⁷⁵ för år 2009/10. För mästarutbildningar på någon av yrkeshögskolorna tar skolorna ut som sträcker sig från 50 000 upp till 150 000 SEK.

Studenter vid högre utbildningar som är under 34 år gamla och som påbörjade sina studier innan de fyllt 30 har rätt till studiemedel. Stödet ges som ett lån som skrivs om till ett bidrag om studenten tar sin examen inom tio år. Stödet är uppdelat i flera delar där en del är ett grundlån som alla har rätt till, en del som täcker studieavgifter, och en tredje del som är behovsprövat utifrån föräldrarnas inkomst. Grundlånet är olika stort beroende på om studenten bor hemma eller inte. Utöver dessa lån finns möjlighet till ytterligare lån som dock inte avskrivs efter examen. Fribeloppet för det nederländska studiemedlet var ca 130 000 SEK år 2009 vilket var ca 30 procent högre än det svenska.

Studieåret för högre studier löper från september till augusti och många kurser går också under sommaren.

Av studenternas inkomst kommer ca en tredjedel från offentliga bidrag. Detta är hälften så hög andel som för svenska studenter. Hela 38 procent av studenterna bor hemma. Över 95 procent av studenterna får studiemedel i

⁷² OECD (2009) *Education at a Glance*.

⁷³ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁷⁴ Eurydice

⁷⁵ Euro har omvandlats till svenska kronor till dagens växelkurs. 1 EUR = 9,8 SEK enligt ECB den 24/2 2010

någon form och 75 procent får stipendium. Trots detta arbetar ungefär tre fjärdedelar av studenterna och medelarbetstiden per vecka är 14 timmar. Detta är både en hög andel som arbetar och många timmar per vecka jämfört med andra länder i Europa.⁷⁶

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Arbetskraftsdeltagandet bland de nederländska ungdomarna har legat på en konstant hög nivå under perioden 2001–2008. Både kvinnor och män har haft ett deltagande på ungefär 73 procent – vilket är ungefär 20 procentenheter högre än bland svenska ungdomar. Sysselsättningsgraden låg år 2008 på 70 procent bland de nederländska ungdomarna och hade då ökat med 5 procentenheter sedan år 2005. Detta innebär att sysselsättningsgraden var nästan 30 procentenheter högre bland ungdomar i Nederländerna jämfört med i Sverige.

Andelen av de sysselsatta ungdomarna i Nederländerna som var frånvarande från arbetet var i samma storleksordning som i Sverige i genomsnitt. Dock finns en tydligare säsongseffekt under det tredje kvartalet i Nederländerna på grund av semester.

Det relativa arbetslöshetstalet bland nederländska ungdomar steg något i början av 2000-talet men sjönk sedan mellan år 2005 och år 2008. År 2008 var arbetslöshetstalet ungefär 5 procent för båda könen. Detta är ungefär en fjärdedel av arbetslöshetstalet bland svenska ungdomar samma år. Andelen av de arbetslösa ungdomarna i Nederländerna som varit arbetslösa i mer än 12 månader var ungefär 12 procent år 2008 vilket var högre än andelen bland de svenska ungdomarna.

Andelen av de arbetslösa ungdomarna i Nederländerna som var studerande har legat på en högre och mer stabil nivå jämfört med i Sverige. År 2008 var ungefär 70 procent av de arbetslösa ungdomarna studerande i Nederländerna.

Andelen av de ungdomar som stod utanför arbetskraften som var studerande var drygt 84 procent i Nederländerna år 2008 vilket var ungefär 5 procentenheter högre än i Sverige.

5.8 Storbritannien

Genomförande av arbetskraftsundersökningen

Uppgifter finns i Eurostats databas från år 1983 för Storbritannien. Storbritannien har genomfört en kontinuerlig arbetskraftsundersökning sedan år 1992. Undersökningen avser privata hushåll och de personer som är tillfälligt frånvarande från dessa. Hushållet består av en eller flera individer

⁷⁶ Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008

som delar bostad och/eller delar minst en måltid per dag. Studenter som är äldre än 16 år och bor i studenthem eller kommer hem på loven anses vara en del av hushållet. En del av dem som bor i kollektiva hushåll exkluderas således från undersökningen vilket är en skillnad gentemot den svenska undersökningen.

Undersökningens population består av de personer som anser att den utvalda adressen är deras huvudsakliga adress. Individer som har bott på adressen i mer än 6 månader anses vara bosatta där. På motsvarande sätt anses inte den som varit frånvarande från adressen i mer än 6 månader vara bosatt där.

Undersökningen är frivillig och arbetsmarknadsinformation samlas bara in för personer som är 16 år eller äldre. Samtliga andra länder, som ingår i denna sammanställning, samlar också in information för 15 åringar.

Urvalsenheten bygger på postväsendets databas över alla adresser som får post. Adresser som får mer än 50 försändelser per dag exkluderas. I norra Skottland sker urvalet baserat på telefonnummer.

Intervjuerna genomförs initialt via besök. De efterföljande intervjuerna genomförs via telefon. I norra Skottland genomförs samtliga intervjuer via telefon. Om en person inte svarar i de efterföljande intervjuerna återanvänds informationen från första intervjun.

Genomsnittlig svarsfrekvens var ca 70 procent år 2007 och ungefär 36 procent av intervjuerna var indirekta.⁷⁷ Svarsfrekvensen var således låg i förhållande till många av de andra länderna och andelen indirekta intervjuer hög.

Utbildningssystemet

Utbildningssystemet i Storbritannien består av fyra olika system, det engelska, det walesiska, det nordirländska och det skotska. Dessa är egentligen ganska lika och beskrivs här parallellt med tonvikt på det engelska och skotska.

Mindre än hälften av ungdomarna studerar i Storbritannien vilket är få i jämförelse med Sverige. Kostnaderna för studier är högre i Storbritannien än i de andra länderna i undersökningen. Det finns emellertid utbildningsalternativ med lägre kostnad och möjligheter till studiemedel som beskrivs nedan.

Förekomsten av lärlingsutbildningar i Storbritannien är relativt liten i förhållande till i andra länder.

En stor del av studenterna arbetar deltid under studierna.

⁷⁷ Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

Andel ungdomar i studier

Under 2006 var 49 procent av kvinnorna och 45 procent av männen i åldrarna 15–24 år i någon form av utbildning eller yrkesträning.⁷⁸ Detta är den lägsta andelen bland länderna i undersökningen. Skolan är obligatorisk till och med 16 års ålder och detta är också sista året som över 90 procent av ungdomarna är kvar i utbildning.⁷⁹

Betalda lärlingsplatser⁸⁰

Olika lärlingsprogram finns på flera nivåer från 14–16 åringar i *Young apprentices program* till lärlingsplatser för vuxna inom *Adult apprenticeship* och *Advanced apprenticeship*. År 2007/2008 var ca 240 000 personer som var yngre än 25 år gamla deltagare i ett lärlingsprogram⁸¹ vilket motsvarar ca 3 procent av alla ungdomar i åldern 15–24 år. Lärlingar i Storbritannien får lön.

Studiemedel, kostnader för studier och arbete under studierna⁸²

Ungefär sju procent av de engelska eleverna på gymnasienivå läser i privata skolor som finansieras av terminsavgifter. Andelen är något lägre i de andra delarna av Storbritannien. Övriga ungdomar går i skolor som finansieras av offentliga medel och som inte får ta ut terminsavgift.

Studiebidrag betalas inte ut för ungdomar som läser på gymnasienivå men ett förlängt barnbidrag delas ut till familjer som har barn under 19 år i heltidsstudier. Skolåret på gymnasienivå är i allmänhet indelat i tre terminer med ett sex veckors sommarlov i juli och augusti.

Sedan 1998 betalar universitetsstudenter en årlig avgift om högst ca 35 000 SEK.⁸³ Sedan 2001 finns det möjlighet för engelska studenter att låna för att täcka hela denna kostnad. Dessa lån är inte behovsprövade. Det finns även möjlighet till studiemedel i form av både lån och bidrag för högre studier. Bidraget är behovsprövat utifrån föräldrarnas inkomst och uppgår till maximalt ca 30 000 SEK/år. Studielånet är inte behovsprövat men reduceras utifrån storleken på studiebidraget. Detta innebär att en del av studielånen för den som kommer från hem med låg inkomst övergår till ett bidrag.

Studielånets storlek beror på huruvida studenten bor ensam (ca 50 000 SEK per år) eller hemma (cirka 40 000 SEK per år) vilket är betydligt lägre än i Sverige. Även i Skottland finns behovsprövade bidrag och lån som täcker terminsavgift och levnadskostnader.

⁷⁸ EU-LFS, citerad från Eurostat (2009) *Education in Europe*.

⁷⁹ OECD (2009) *Education at a Glance*.

⁸⁰ Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁸¹ National Statistics, *ref.nr. DS/SFR4, Learner, participation, outcomes and Level of Highest Qualification Held, October 2009*

⁸² Eurydice, National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009

⁸³ Brittiska Pund har omvandlats till svenska kronor till dagens växelkurs. 1 GBP = 11,1 SEK enligt ECB, den 24/2 år 2010.

Kostnaderna för högre studier i relation till nivåerna på studiemedlen gör att alternativkostnaden för studier är hög i Storbritannien.

Skolårets utsträckning varierar bland olika universitet men sträcker sig i allmänhet från september–oktober till slutet av juni.

Studenter som bor hemma får omkring hälften av sin inkomst från jobb och runt 40 procent i bidrag. Studenter som bor i eget hushåll får ungefär lika mycket från staten men arbetets del av inkomsten är bara ca 25 procent. Andelen studenter som bor hemma är ca 20 procent i England/Wales och 30 procent i Skottland. En stor del (66 procent) av engelska och walesiska studenter i högre utbildning tar lån och många får även bidrag (56 procent). I Skottland får endast cirka 5 procent av studenterna bidrag medan över 70 procent tar lån. Andelen studenter som arbetar är ca 60 procent i England/Wales och något högre i Skottland (64 procent).⁸⁴

Ungdomars arbetsmarknadssituation enligt arbetskraftsundersökningen

Arbetskraftsdeltagandet bland ungdomar i Storbritannien har legat strax under 60 procent för kvinnor och runt 65 procent för män för perioden år 2001–2008. För båda grupperna är detta högre än för svenska ungdomar där arbetskraftsdeltagandet var drygt 50 procent.

Sysselsättningsgraden har minskat något för ungdomarna i Storbritannien mellan år 2001 och år 2008 och var år 2008 drygt 50 procent för båda könen. Detta var ungefär 10 procentenheter högre än bland svenska ungdomar samma år.

Andelen av de sysselsatta ungdomarna i Storbritannien som var frånvarande från arbetet var något lägre än i Sverige och säsongsvariationen var också mindre.

Det relativa arbetslöshetstalet bland ungdomar i Storbritannien skiljer sig mellan män och kvinnor. År 2008 var arbetslöshetstalet ungefär 17 procent för männen och ungefär 13 procent för kvinnorna. Arbetslöshetstalet har ökat i båda grupperna nästan varje år sedan år 2001. Andelen av de arbetslösa ungdomarna som varit arbetslösa i mer än 12 månader var 16 procent år 2008.

Andelen av de arbetslösa ungdomarna som var studerande har varit runt 30 procent under hela 2000-talet och uppvisar mycket liten säsongsvariation.

Andelen av de ungdomar i Storbritannien som stod utanför arbetskraften som var studerande var år 2008 drygt 80 procent och något högre än i Sverige.

⁸⁴ Eurostudent (2008), Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008

6 Statskontorets preliminära bedömningar

I denna promemoria har översiktligt beskrivits hur Sverige, Danmark, Norge, Finland, Tyskland, Nederländerna, Österrike och Storbritannien rent metodologiskt genomför sina arbetskraftsundersökningar. Vid sidan av detta har Statskontoret även beskrivit hur vissa institutionella faktorer inom utbildningssystemen skiljer sig mellan länderna.

Utifrån dessa beskrivningar gör Statskontoret följande preliminära bedömning av jämförbarheten i arbetsmarknadsstatistiken för unga mellan Sverige och dessa länder:

6.1 Metodologiska faktorer

Statskontoret bedömer att jämförbarheten mellan Sveriges och de nordiska ländernas arbetskraftsundersökningar är god ur metodologisk synvinkel. Detta har huvudsakligen att göra med att dessa länders genomförande av arbetskraftsundersökningarna, bland annat vad gäller urval, görs på ett liknande sätt.

Jämförbarheten mellan Sveriges och de övriga ländernas arbetskraftsundersökningar bedömer dock Statskontoret vara mindre god ur metodologisk synvinkel mot bakgrund av hur urvalet sker i dessa länders undersökningar.

I Nederländerna, Österrike och Storbritannien görs detta urval endast baserat på individer som är bosatta i privata hushåll. De individer som är bosatta i så kallade kollektiva hushåll, vilket bland annat innefattar studentboende, ingår därmed inte i urvalet. Hur mycket detta påverkar jämförbarheten beror på hur stor gruppen i så kallat kollektivt boende är och i vilken utsträckning arbetsmarknadssituationen för individer i den gruppen skiljer sig från individer i privata hushåll. Jämförbarheten med Storbritannien påverkas ytterligare av att 15-åringar inte omfattas av undersökningen. Hur mycket motsvarande redovisning skulle påverka arbetslöshetstalen för Sveriges ungdomar har tidigare uppskattats av SCB.

I Tyskland omfattar undersökningen individer både i privata och kollektiva hushåll men i den statistik som Eurostat redovisar, och som presenterats i denna promemoria, ingår emellertid endast individer boende i privata hushåll. I den tyska statistiken finns dock uppgifter om andelen individer som är bosatta i de kollektiva hushållen. Bland ungdomarna är denna del mycket liten och borde ur den aspekten således inte påverka jämförbarheten mellan den svenska och den tyska arbetskraftsundersökningen i någon större utsträckning.

Statskontoret bedömer också att jämförbarheten i arbetsmarknadsstatistiken mellan olika europeiska länder är betydligt bättre idag än tidigare mot bakgrund av de omläggningar och harmoniseringar av arbetskraftsundersökningarna som genomförts i Europa under de senaste decennierna.

Dessa omläggningar har emellertid påverkat jämförbarheten över tid såväl inom som mellan de europeiska länderna.

6.2 Institutionella faktorer

Statskontoret har i denna promemoria översiktligt beskrivit några institutionella faktorer inom utbildningssystemen i de olika länderna som kan ha betydelse för jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetsmarknadsstatistik.

En central aspekt som Statskontoret fokuserat på i detta avseende är hur de olika länderna organiserar sin yrkesutbildning.

I samtliga av de undersökta länderna är delar av yrkesutbildningen förlagd till arbetsplatser där ungdomarna har en anställning som lärling. Anställningsformen i lärlingssystemen innebär att lärlingarna får lön för det arbete de utför på arbetsplatsen. Definitionerna i arbetskraftsundersökningen innebär därmed att dessa lärlingar ska klassificeras som sysselsatta. En elev på en yrkesutbildning som har praktik på en arbetsplats men inte får någon ersättning från arbetsgivaren ska däremot inte klassificeras som sysselsatt enligt definitionen.

I Sverige finns idag bara försöksverksamhet med lärlingsutbildning på gymnasienivå, och dessa lärlingar är, till skillnad mot i andra länder, inte anställda. I Danmark, Nederländerna, Österrike och Tyskland befinner sig däremot en stor andel av ungdomarna i olika lärlingsutbildningar. I Norge, Finland och Storbritannien finns också lärlingsprogram, men dessa omfattar en mindre del av ungdomarna jämfört med i de andra länderna.

Statskontoret bedömer således att jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetsmarknadsstatistik påverkas av i vilken omfattning yrkesutbildningssystemen innefattar lärlingsutbildning där deltagarna får någon form av ersättning. Följaktligen gör Statskontoret bedömningen att jämförbarheten i arbetsmarknadsstatistiken är bättre mellan Sverige och de länder som har mindre omfattande lärlingsprogram.

Andra institutionella faktorer som enligt Statskontorets bedömning till viss del kan påverka jämförbarheten mellan ländernas arbetsmarknadsstatistik är skillnader i studiemedels- och terminssystem. Exempelvis betalas studiemedel ut under sommaruppehållet i vissa länder medan studiemedel i andra länder endast utgår under terminerna. Olika möjligheter till studiemedel kan påverka de studerandes drivkrafter att delta i arbetskraften. En person som

söker arbete motsvarande en timme i veckan klassificeras, i arbetskraftsundersökningen, som arbetslös på samma sätt som en person som söker arbete motsvarande heltid. Ländernas olika andel studerande och skillnader i deras arbetskraftsdeltagande påverkar därmed jämförbarheten genom att sysselsättnings- och arbetslöshetstal dels kan innefatta olika stor andel deltidssysselsatta och -arbetslösa och dels att säsongvariationen ser olika ut i de olika länderna. Hänsyn bör således tas till antalet arbetade timmar och antalet timmar ungdomarna söker arbete för.

Det finns också andra stora skillnader i utbildningssystemen mellan länderna som kan påverka sammansättningen bland dem som söker sig till arbetsmarknaden. Exempelvis upphör den obligatoriska skolan vid olika åldrar och det finns skillnader i hur långt merparten av eleverna går kvar i skolan. Dessa faktorer kan ha betydelse för hur ålderssammansättningen inom gruppen ungdomar 15–24 år som söker sig till arbetsmarknaden skiljer sig åt mellan länderna. Arbetslöshetstalen kan därmed till exempel påverkas av olika åldersgrupper i olika länder. För att få mindre heterogena grupper kan det, om materialet tillåter, således vara bättre att jämföra arbetsmarknadsstatistiken i mindre åldersintervall.

Referenser

ESS 2006:4 *Lärlingsutbildning – Ett återkommande bekymmer eller en oprövad möjlighet?*

Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001.*

Eurostat (2006) *European Union Labour Force Survey, Quality report 2004, 2006 edition.*

Eurostat (2009) *Education in Europe.*

Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.*

Eurostat (2009) *Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics, 2009-10-02.*

Eurostat (2009) *Quality report of the European Union labour force survey 2007.*

Eurostudent (2008), *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008.*

Eurydice, *National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009.*

National Statistics, *ref.nr. DS/SFR4, Learner, participation, outcomes and Level of Highest Qualification Held, October 2009.*

Finska Folkpensionsanstalten (2008) *Studiestödet i de nordiska länderna.*

OECD (2009) *Education at a glance.*

Proposition 2008/09:199 *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan.*

SCB (2005) *Ny EU-harmoniserad arbetskraftsundersökning, AKU, från och med april månad 2005.*

SCB (2007) *Beskrivning av statistiken, Arbetskraftsundersökningen 2008.*

SCB (2009) *Arbetsmarknadssituationen för hela befolkningen 15-74 år, AKU 2:a kvartalet 2009. Tema – att jämföra ungdomsarbetslösheten i Europa, Statistiska meddelanden AM 11 SM 0903.*

Bilaga 1

Uppdraget

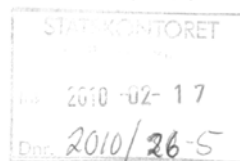
REGERINGEN

Finansdepartementet

Regeringsbeslut I 7

2010-01-28

Fi2010/537 (delvis)

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm**Uppdrag att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga**

1 bilaga

Regeringen uppdrar åt Statskontoret att undersöka hur jämförbar statistiken avseende ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och vissa utvalda länder. Uppdraget består av två delar. Statskontoret ska i ett första skede redovisa arbetsmarknadssituationen för unga i de utvalda länderna. Myndigheten ska även redovisa metodologiska och institutionella skillnader mellan dessa länder och Sverige samt hur ländernas arbetskraftsundersökningar är uppbyggda. I den första redovisningen ska Statskontoret även lämna en tentativ bedömning av hur dessa faktorer kan påverka jämförbarheten länderna emellan. Myndigheten ska därefter göra en utförligare bedömning av hur jämförbar statistiken över ungas arbetsmarknadssituation är mellan länderna. Statskontoret ska i samband med detta även utreda om det med en enkel korrigering avseende den befintliga statistiken är möjligt att göra bättre och mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de aktuella länderna

Myndigheten ska följa den närmare uppdragsbeskrivning som framgår av *bilagan*.

Statskontoret ska redovisa uppdragets första del i en delrapport senast den 1 mars 2010. Statskontoret ska redovisa uppdragets andra del i en slutrapport senast den 7 maj 2010.

På regeringens vägnar

Anders Borg
Lars ElfvinPostadress
103 33 StockholmTelefonväxel
08-405 10 00E-post: registrator@finance.ministry.seBesöksadress
Drottninggatan 21Telefax
08-21 73 86Telex
117 41 FINANS S

2

Kopia till
Arbetsförmedlingen
Försäkringskassan
Statistiska centralbyrån
Ungdomsstyrelsen

REGERINGSKANSLIET

Bilaga till
regeringsbeslut

Fi2010/537 (delvis)

Finansdepartementet

2010-01-28

Uppdrag att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga

Bakgrund

Internationella jämförelser av statistik är ett viktigt redskap för att förstå hur en politik för att förbättra ungas arbetsmarknadssituation bör utformas. I Statistiska centralbyråns (SCB) regelbundna arbetskraftsundersökningar (AKU) används definitioner i enlighet med internationella rekommendationer från International Labour Organization (ILO). Trots många års arbete med harmonisering av statistiken, framför allt inom EU och dess statistikmyndighet Eurostat, tillämpar stater ibland de internationella rekommendationerna på olika sätt. Skillnaderna kan vara så stora att det kan ifrågasättas om det överhuvudtaget är möjligt att göra rättvisande jämförelser mellan länder.

I ett arbete som avser ungdomsarbetslösheten i olika länder har Finansdepartementet uppmärksammat en del skillnader som kan göra det svårt att jämföra statistik mellan olika länder. Som ett exempel på en sådan skillnad kan nämnas att länder som Spanien och Storbritannien inte inkluderar 15-åringar i arbetslöshetsstatistiken. Ett annat exempel är att det i vissa länder endast ingår personer boende i privata hushåll i undersökningen och inte t.ex. personer i kollektivhushåll. En konsekvens av detta är att studenter boende i studentkorridorer, som betraktas som kollektivhushåll, utesluts ur målpopulationen, vilket kan ge missvisande resultat över ungdomsarbetslösheten. Ytterligare ett land med särskilda regler som försvårar en jämförelse är Nederländerna, där det krävs att en person måste vilja arbeta för att räknas som arbetslös och således inte bara söka och kunna ta ett arbete.

Detta är bara ett urval av skillnader i olika länders arbetskraftsundersökningar relaterade till ungdomsarbetslöshet som försvårar jämförbarheten länder emellan. Frågeställningen utvecklas i ett tematiskt kapitel i SCB:s AKU för andra kvartalet 2009. Där anges parametrar såsom målpopulation, urvalsram och målstorheter som exempel där det föreligger betydande skillnader mellan olika länder.

Andra anledningar till varför det föreligger skillnader mellan länder kan t.ex. bestå i institutionella skillnader och att olika metodologier tillämpas vid statistikinsamlingen.

Metodologiska skillnader mellan länder avser olikheter som härrör från skillnader i definitioner, dvs. huruvida definitionerna avseende vissa parametrar (t.ex. sysselsatta, arbetslösa eller personer i huvudsaklig verksamhet utanför arbetskraften) skiljer sig åt mellan länder. Med institutionella skillnader avses t.ex. hur man i olika länder valt att organisera utbildningen eller omfattningen av och inriktningen på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Ett exempel är huruvida ett system med arbetsplatsförlagd lärlingsutbildning används eller inte. Sverige har valt ett system som innebär att yrkesutbildningen genomförs inom ramen för gymnasieskolan. Andra länder kan ha andra system och beroende på vilket system som valts kan detta påverka statistiken avseende såväl andelen sysselsatta, storleken på arbetslösheten liksom antalet unga som utbildar sig utanför arbetskraften. Omfattningen av och inriktningen på de arbetsmarknadspolitiska programmen påverkar också hur många som är sysselsatta, arbetslösa eller utanför arbetskraften.

För att kunna jämföra statistik över ungdomsarbetslösheten i olika länder är det centralt att få en rättvisande bild av arbetsmarknadssituationen för unga i dessa länder. Det övergripande syftet med uppdraget är därför att göra en bedömning av hur jämförbar statistiken av ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och ett begränsat urval av andra länder. Med unga avses personer i åldern 15–24 år.

Uppdraget

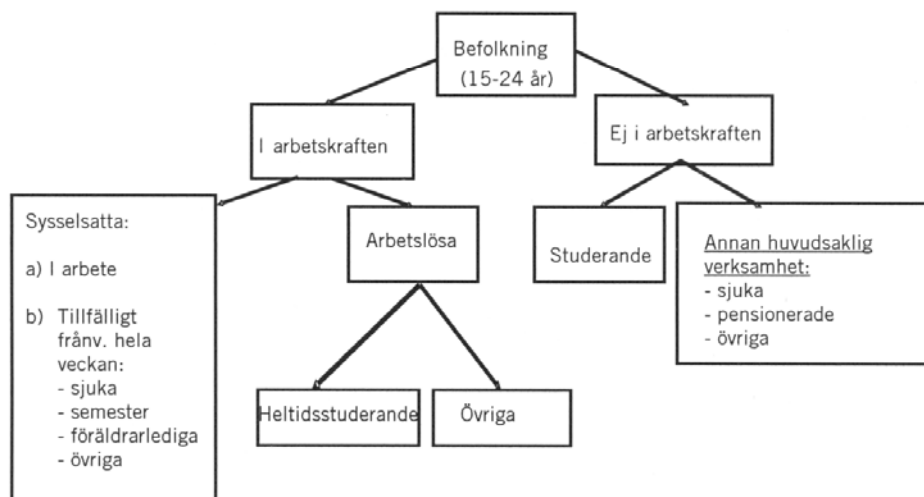
Uppdraget begränsas till att visa på jämförbarheten avseende det s.k. AKU-trädet för ungdomar mellan Sverige och Nederländerna, Tyskland, Danmark, Österrike, Storbritannien, Finland samt Norge. Motivet till att begränsa undersökningen till dessa länder har varit att unga – enligt den bedömning som här kan göras – i dessa länder synes ha en förhållandevis god arbetsmarknadssituation.

För det fall Statskontoret bedömer det motiverat kan även andra länder ingå i jämförelsen.

Statskontoret ska i ett första skede redovisa arbetsmarknadssituationen för unga i de utvalda länderna i form av tidsserier, för de parametrar som anges i figuren nedan samt, där så är möjligt, avseende utvecklingen av långtidsarbetslösheten. De statistikkällor som ska användas är respektive lands arbetskraftsundersökning. Beskrivningen av arbetsmarknadssituationen ska med andra ord inte endast begränsas till antal och andel som ingår i arbetskraften, är sysselsatta, arbetslösa eller utanför arbetskraften, utan ska även, när det är möjligt, bl.a. inkludera en beskrivning av vad unga utanför

arbetskraften har för huvudsaklig sysselsättning, orsaker till att de sysselsatta är frånvarande från arbetet m.m. Det är också viktigt att analysen, om så är möjligt, visar hur många av de arbetslösa i respektive land som är heltidsstuderande. Statskontoret ska också översiktligt redovisa metodologiska och institutionella skillnader mellan dessa länder och Sverige samt hur ländernas arbetskraftsundersökningar är uppbyggda. Statskontoret ska även lämna en tentativ bedömning av hur dessa faktorer kan påverka jämförbarheten länderna emellan.

Statskontoret ska i sin slutrapport göra en utförligare bedömning av hur jämförbar statistiken över ungas arbetsmarknadssituation är mellan länderna. I detta ingår att redovisa en kvalitativ bedömning av hur eventuella skillnader mellan länderna avseende t.ex. de faktorer som berörts ovan påverkar statistiken för arbetsmarknaden för unga (enligt AKU-trädet). En frågeställning som Statskontoret ska behandla är om ungdomsarbetslösheten i de olika länderna kan jämföras rättvist med hjälp av det statistiska underlaget. Statskontoret ska även utreda om det med en enkel korrigering avseende den befintliga statistiken är möjligt att göra bättre och mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de aktuella länderna. Även andra frågeställningar som belyser jämförbarheten mellan dessa länder kan vara nödvändiga att redovisa.

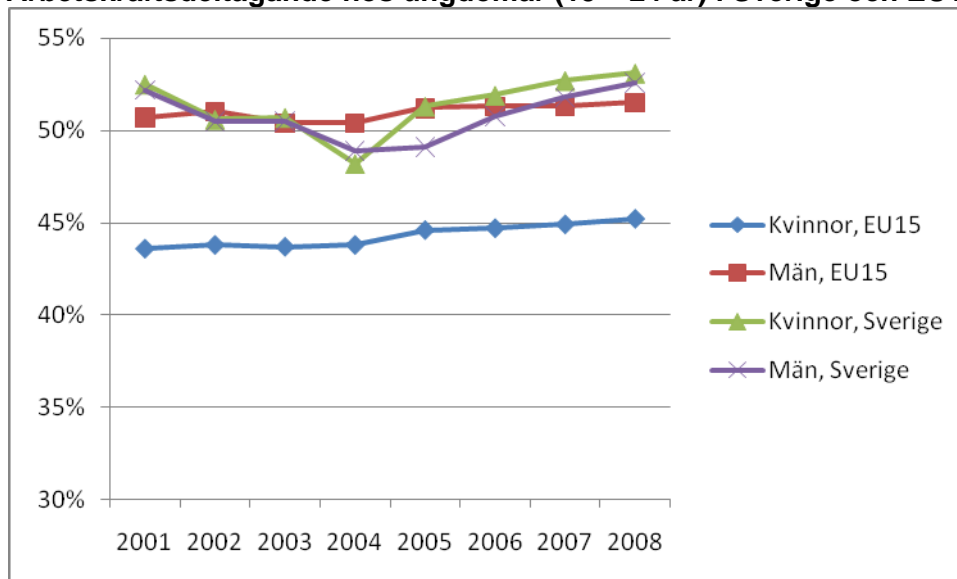

Bilaga 2

Diagram

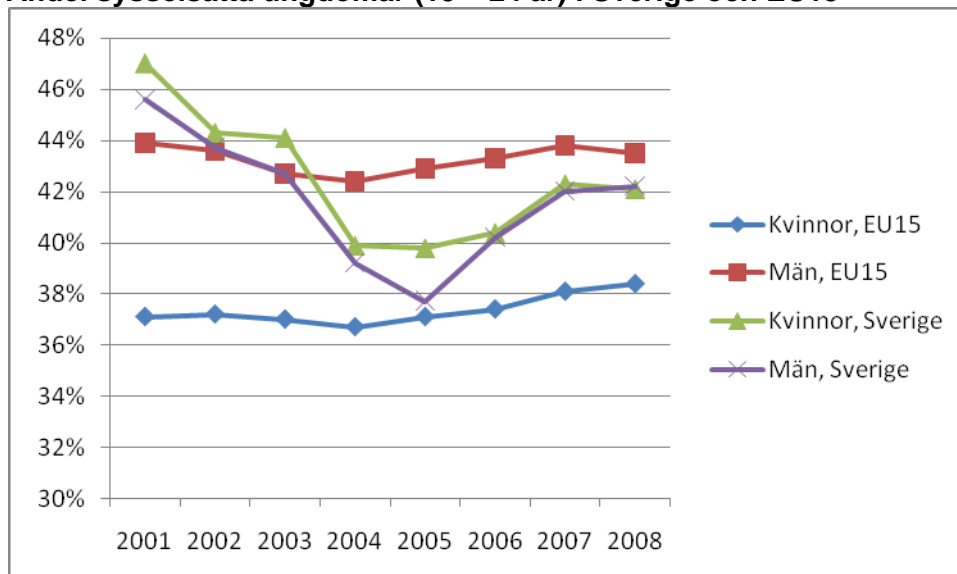
Sverige

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och EU15

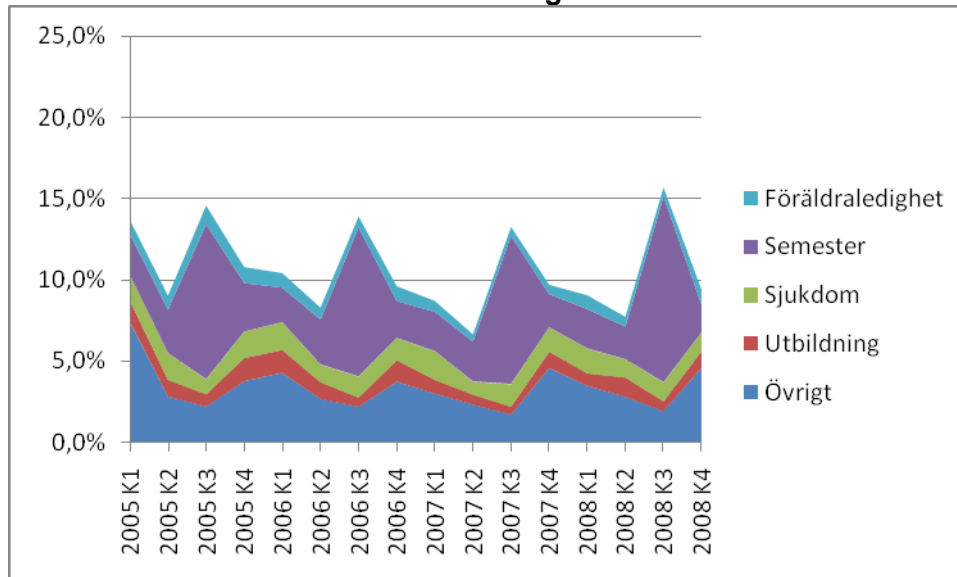
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och EU15

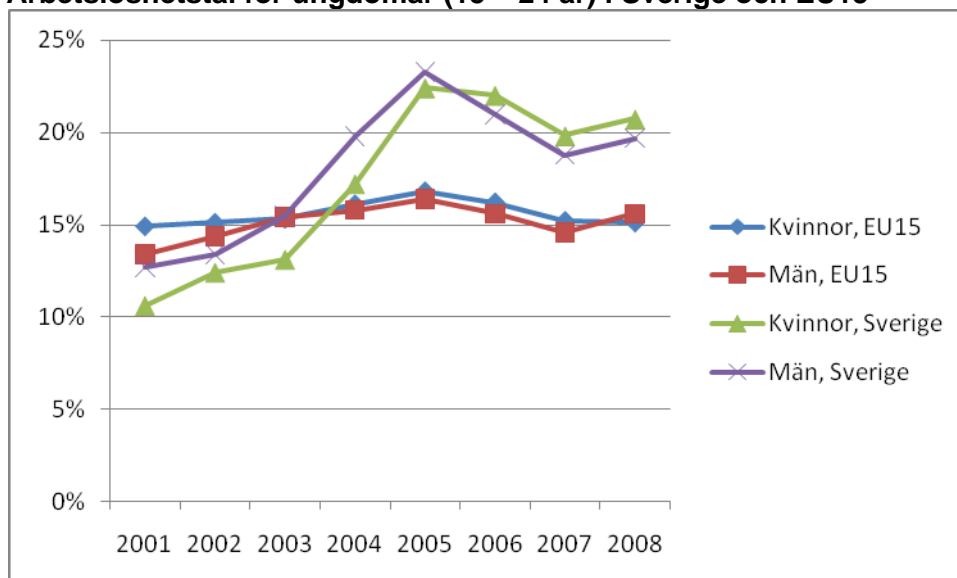
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta svenska ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet efter anledning till frånvaro

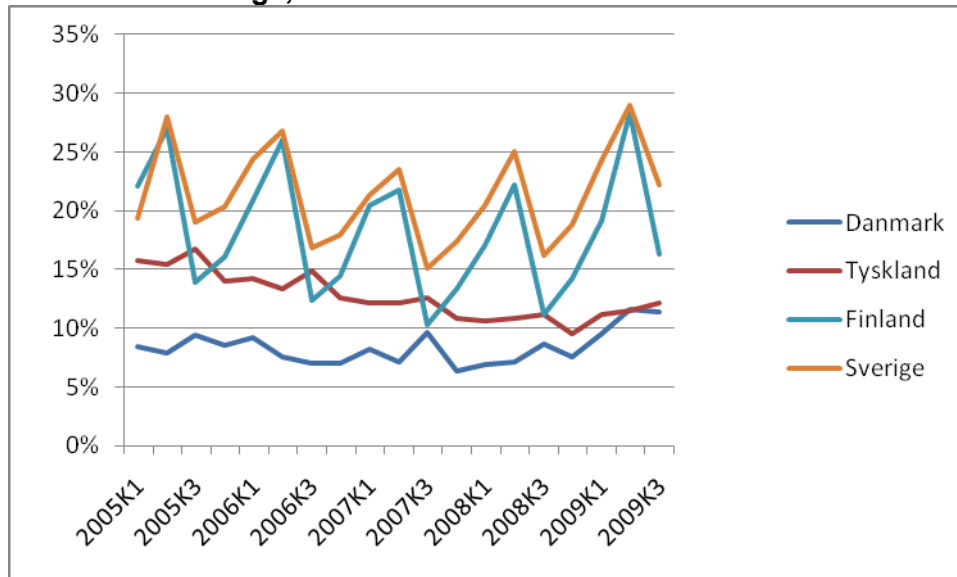
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och EU15

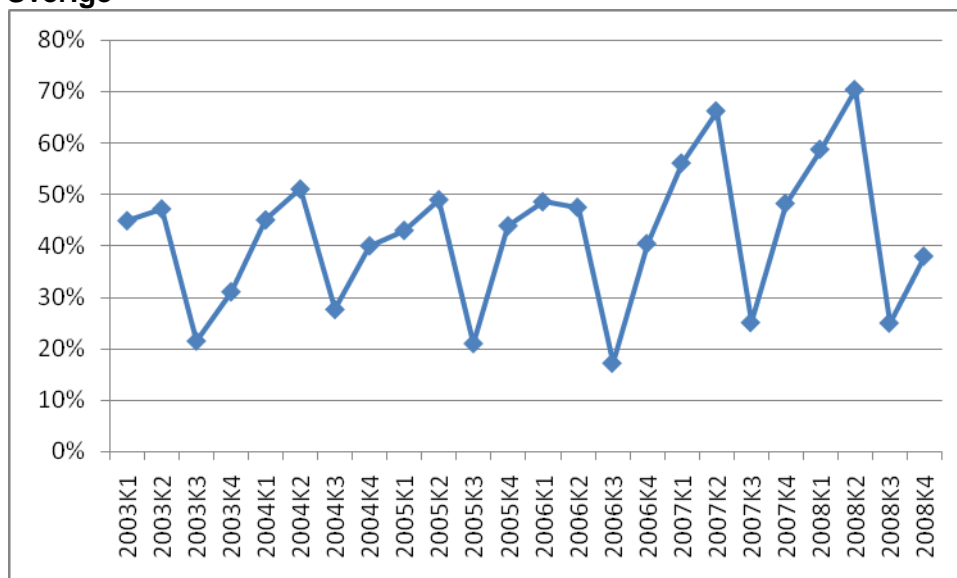
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Danmark, Tyskland, Finland och Sverige, kvartalsvis

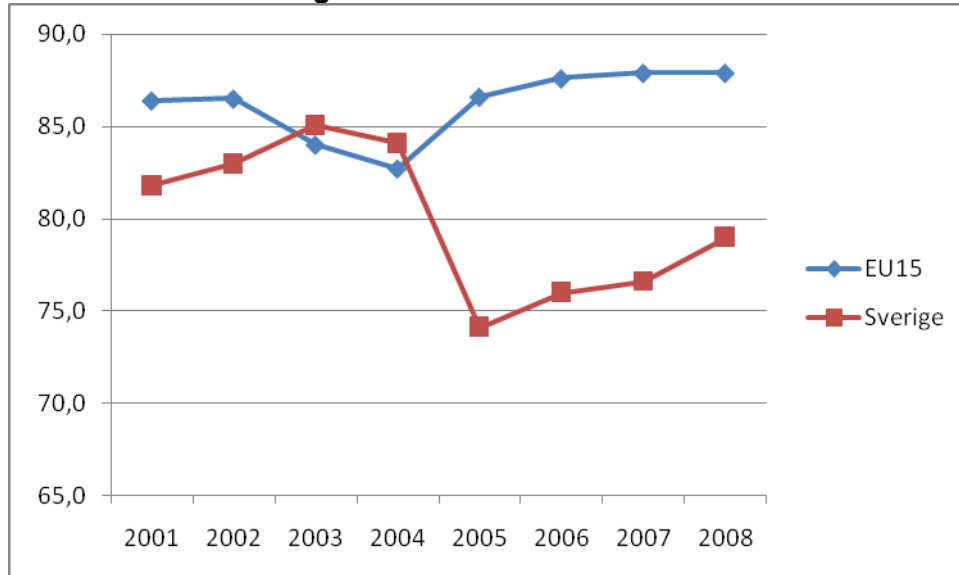
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och EU15

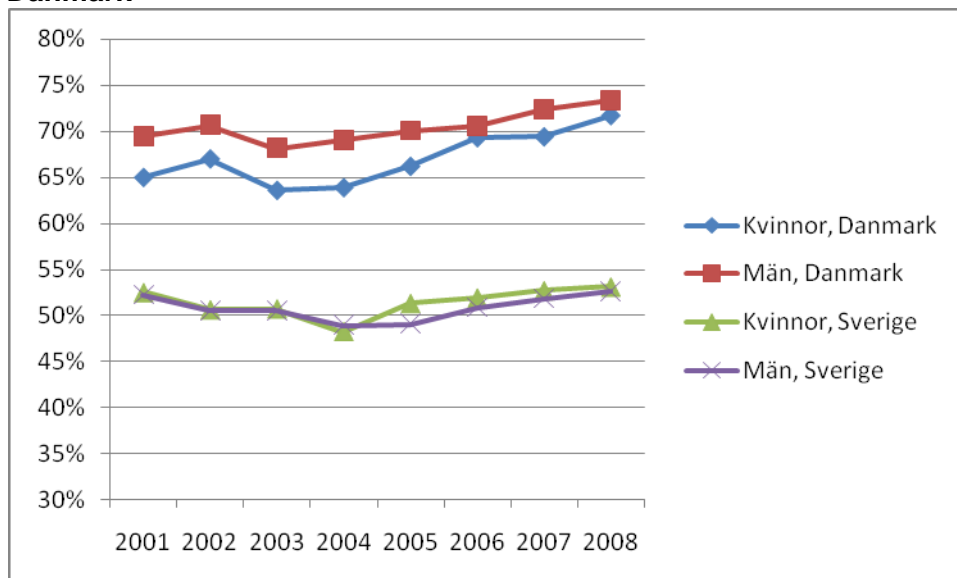

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Kommentar: Enligt Eurostat är uppgifterna för Sverige år 2001 – 2004 mycket otillförlitliga.

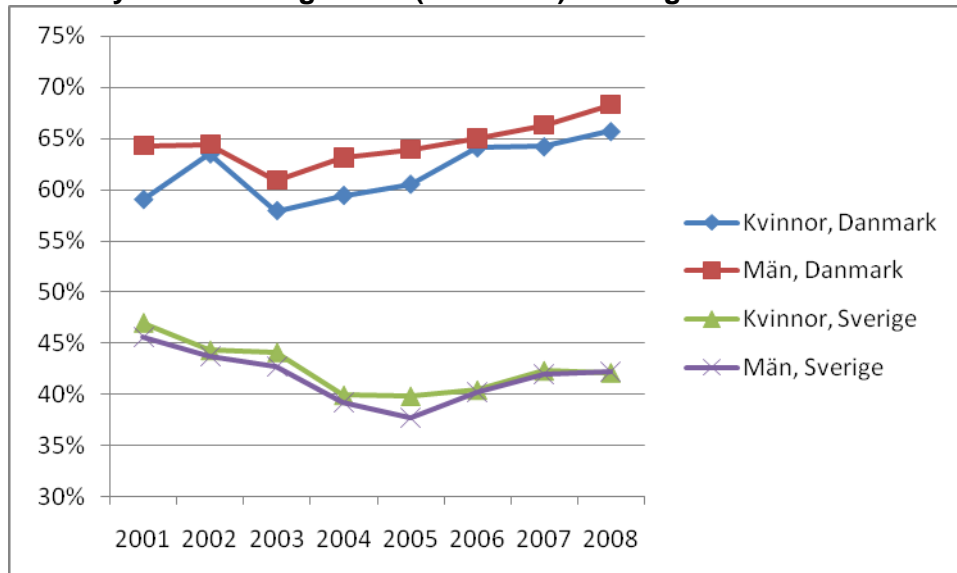
Danmark

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Danmark

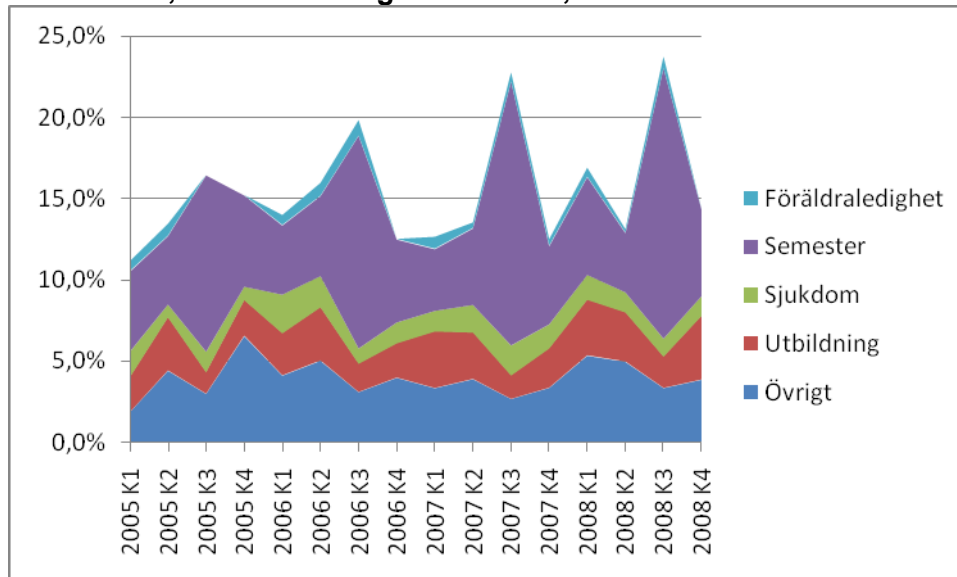
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Danmark

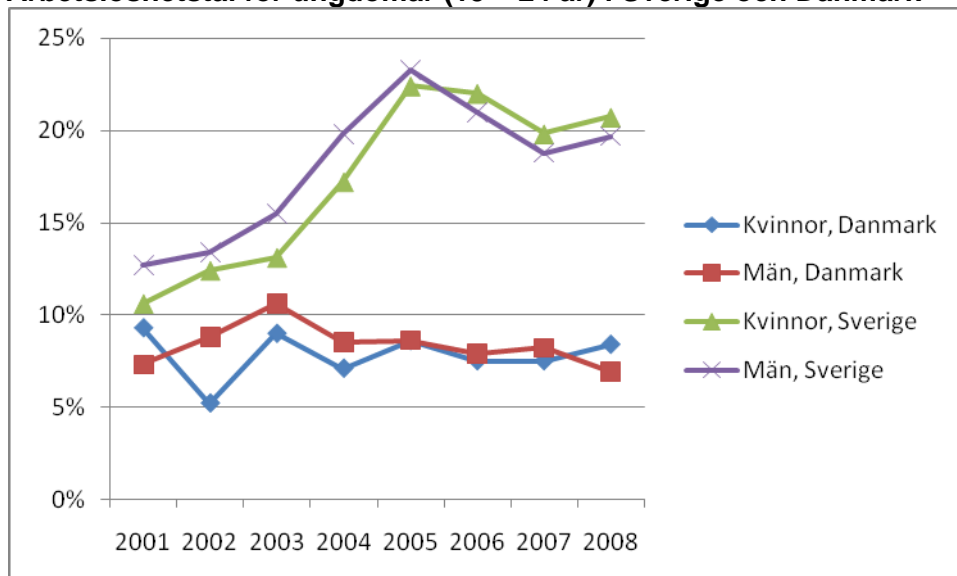
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, Danmark

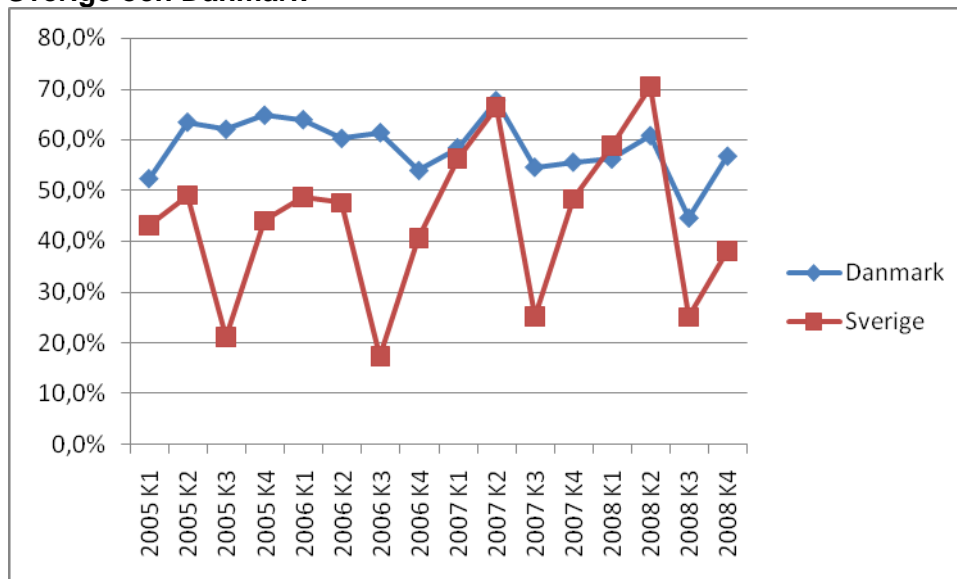
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Danmark

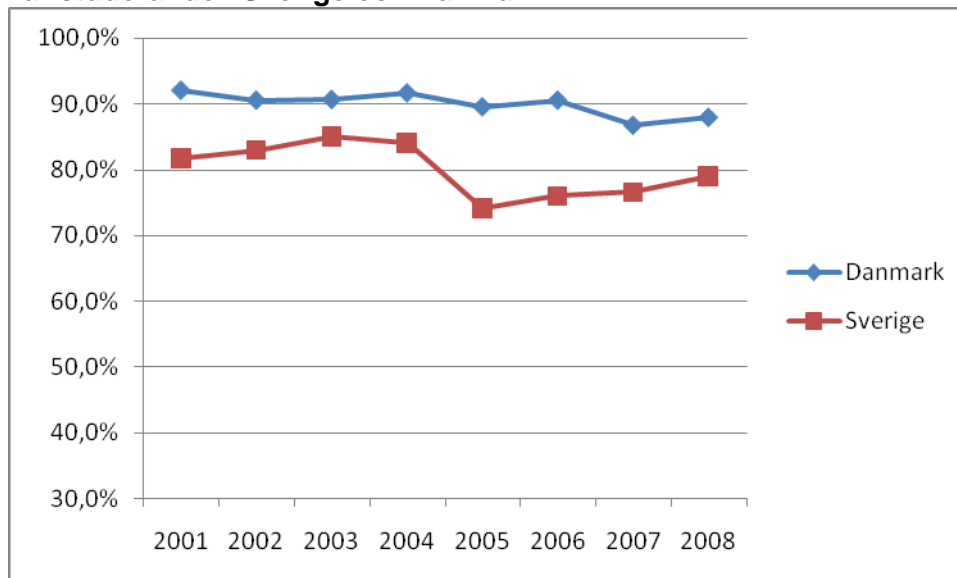
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Danmark

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

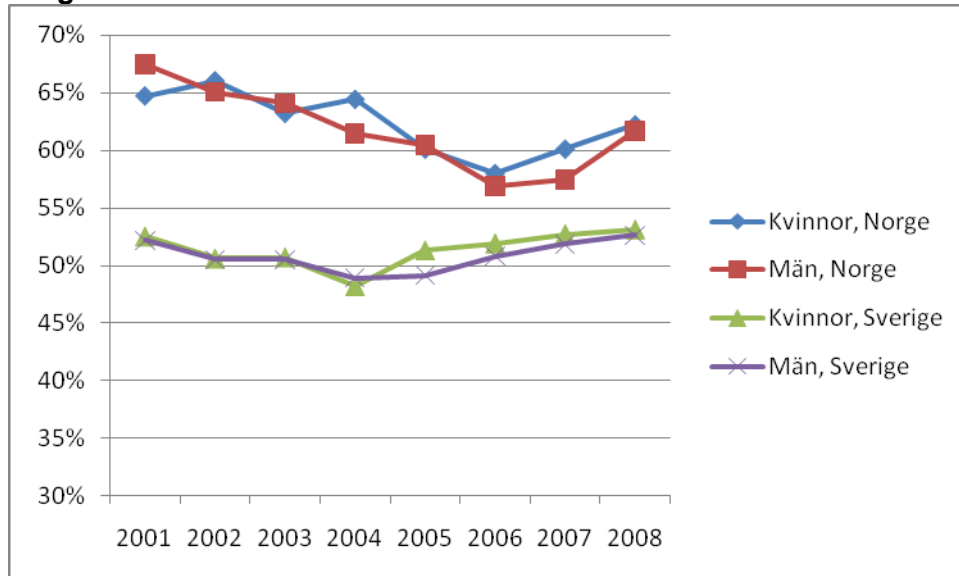
Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Danmark

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

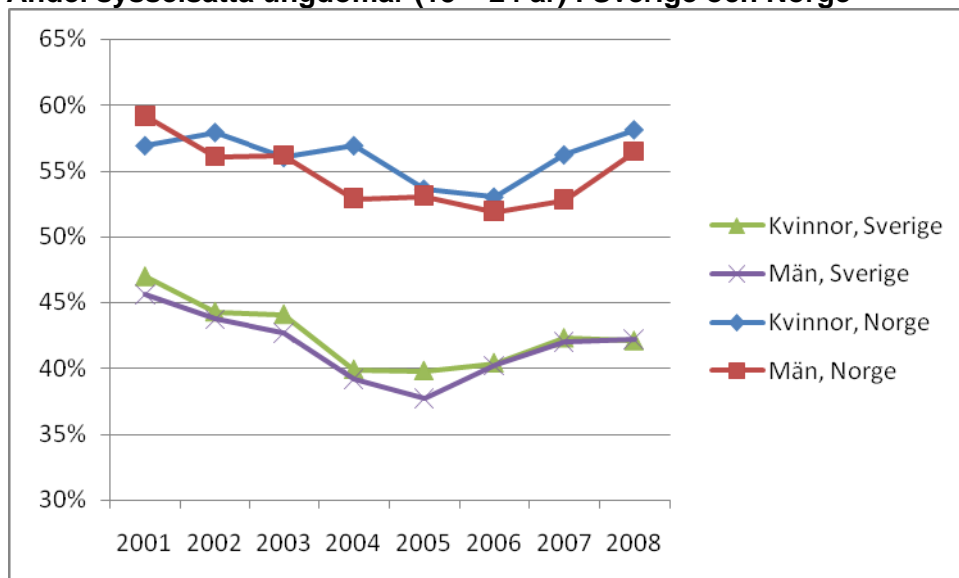
Norge

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Norge

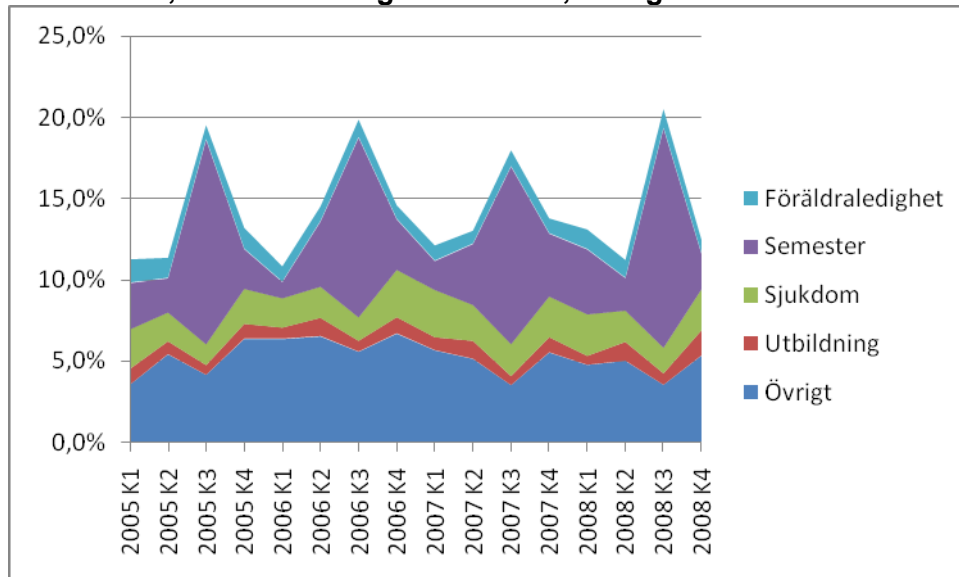
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Norge

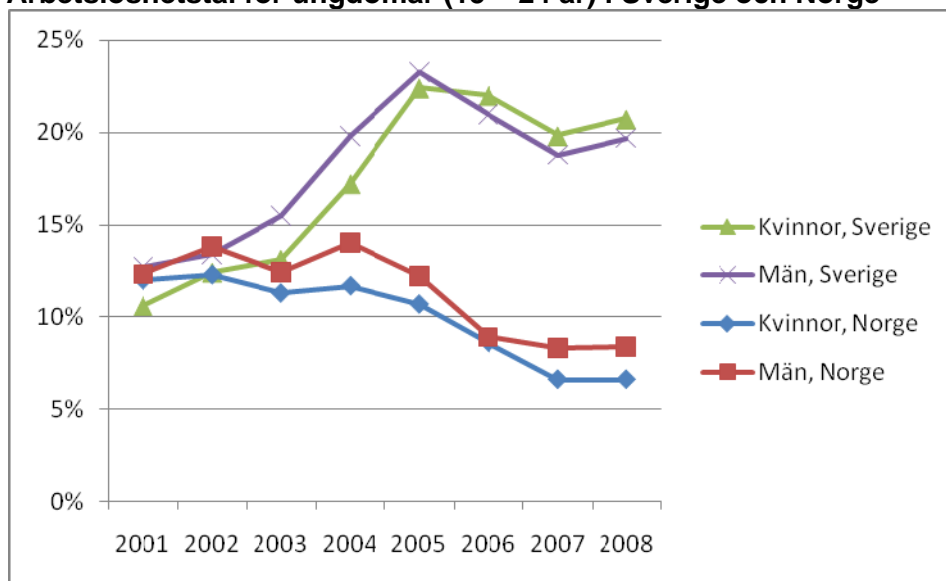
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, i Norge

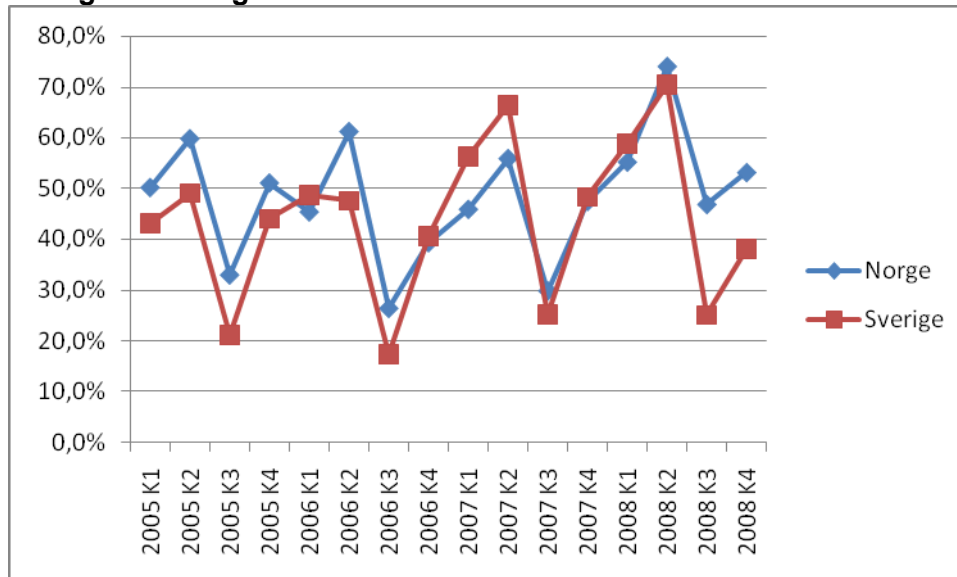
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Norge

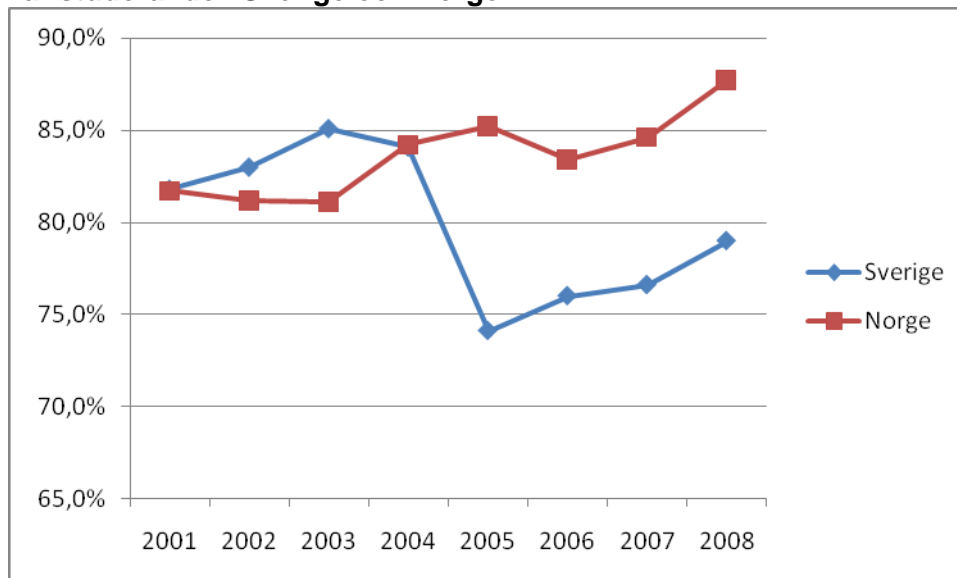
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Norge

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Norge

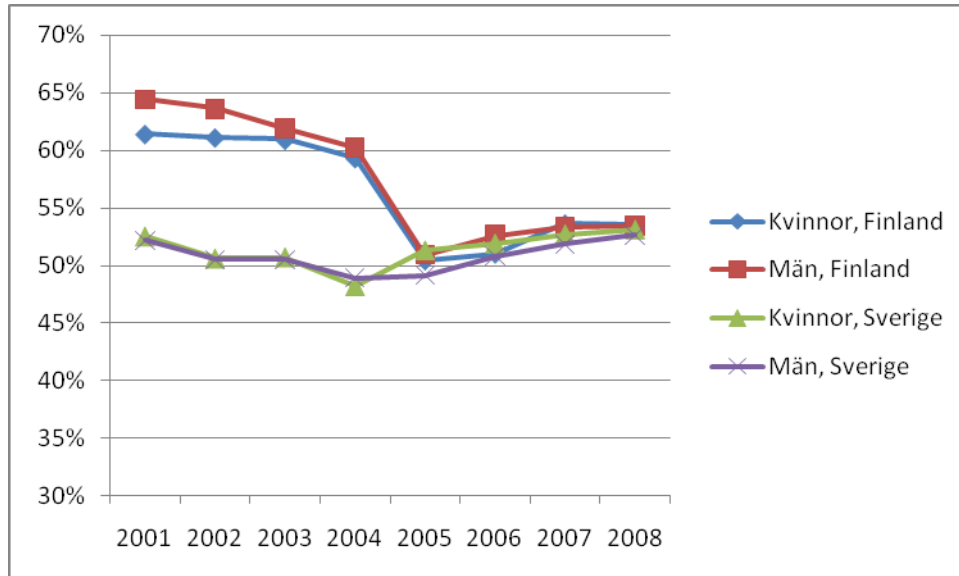

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Kommentar: Eurostat har markerat att värden för Norge år 2001 – 2008 och Sverige år 2001 – 2004, i tidsserierna ovan, är mycket otillförlitliga.

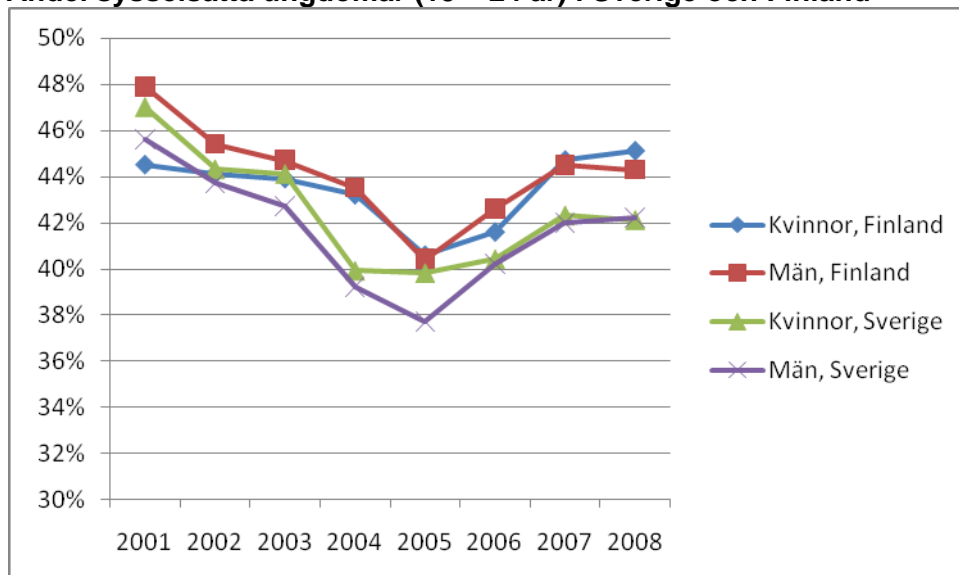
Finland

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Finland

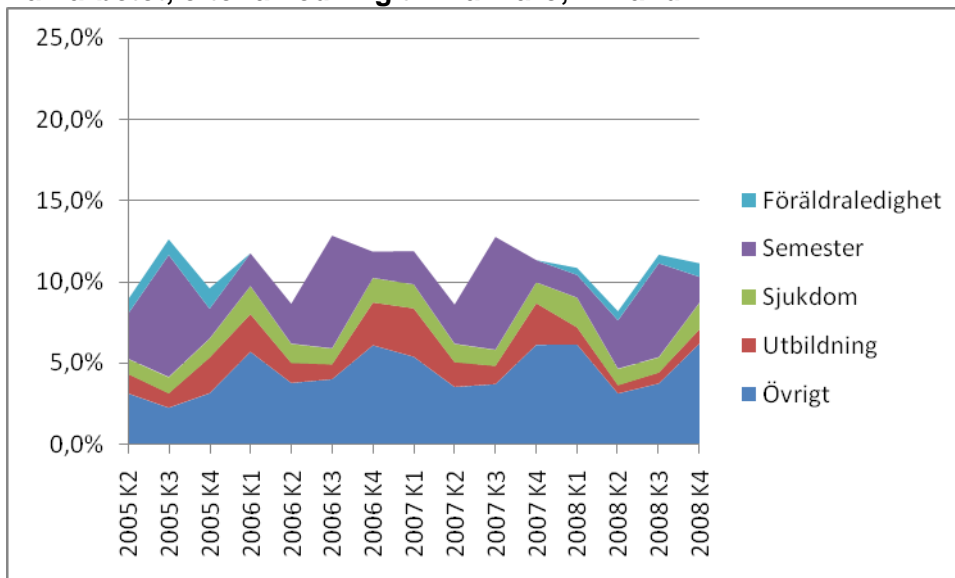

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Finland

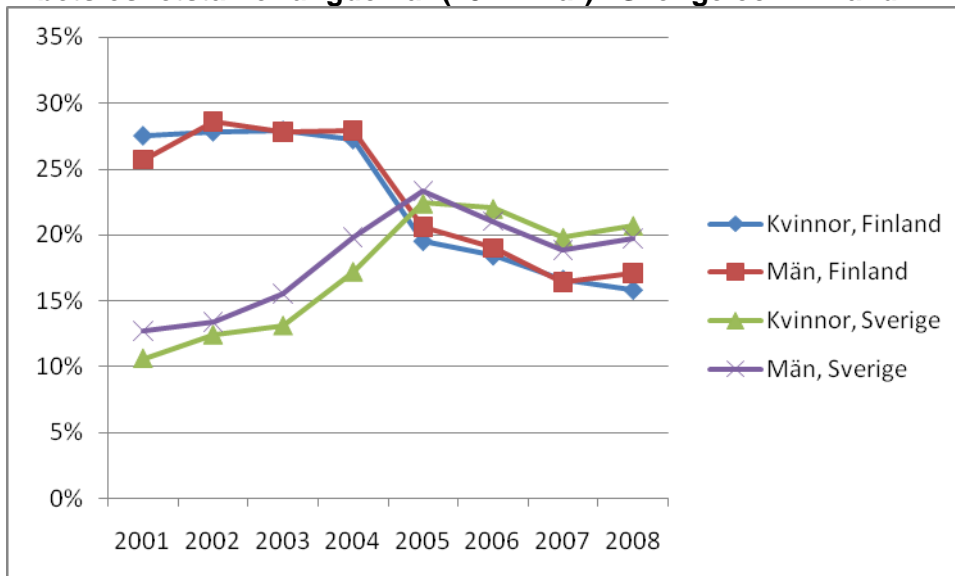

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, Finland

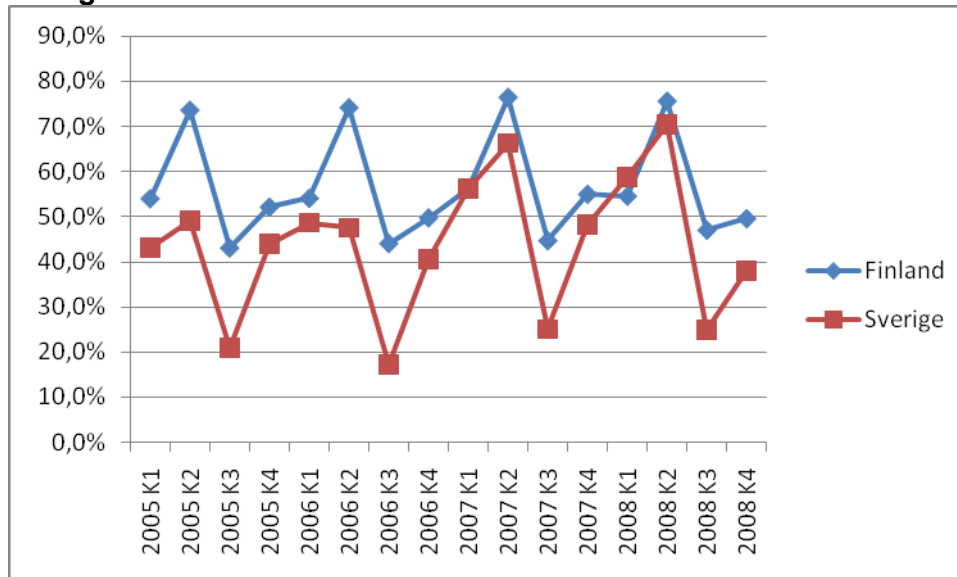
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Kommentar: Första kvartalet 2005 har tagits bort på grund av ett orimligt högt värde för kategorin övriga. För åren 2006 – 2007 finns inga värden för kategorin Föräldraledighet för Finland.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Finland

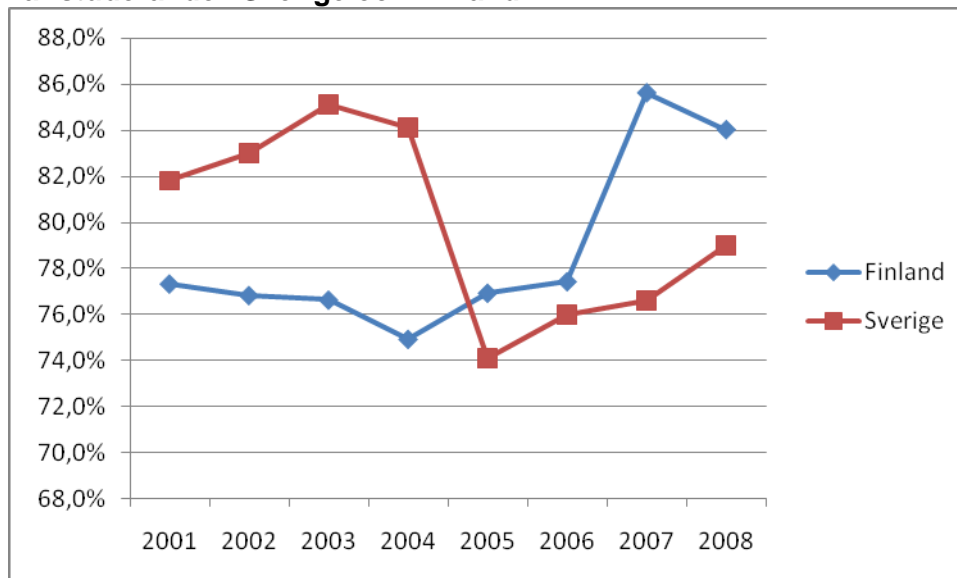
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Finland

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

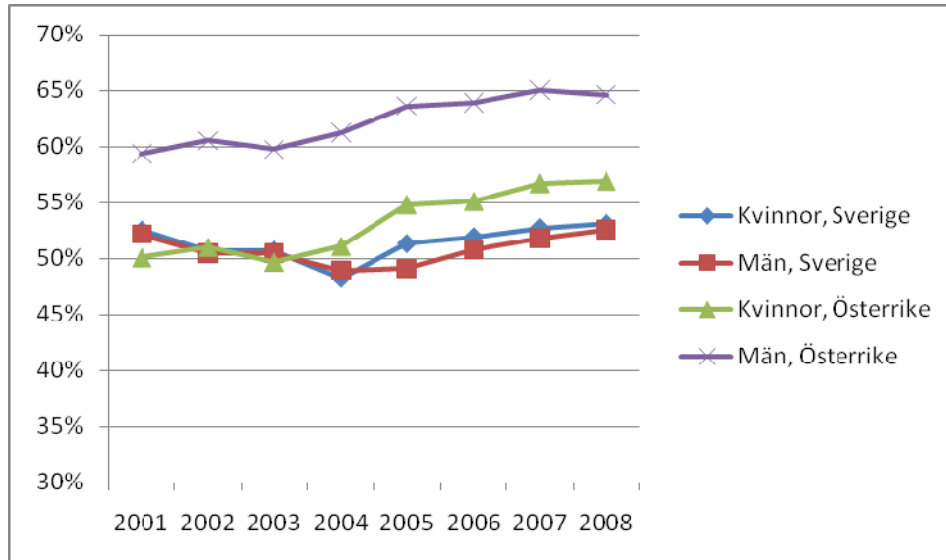
Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Finland

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

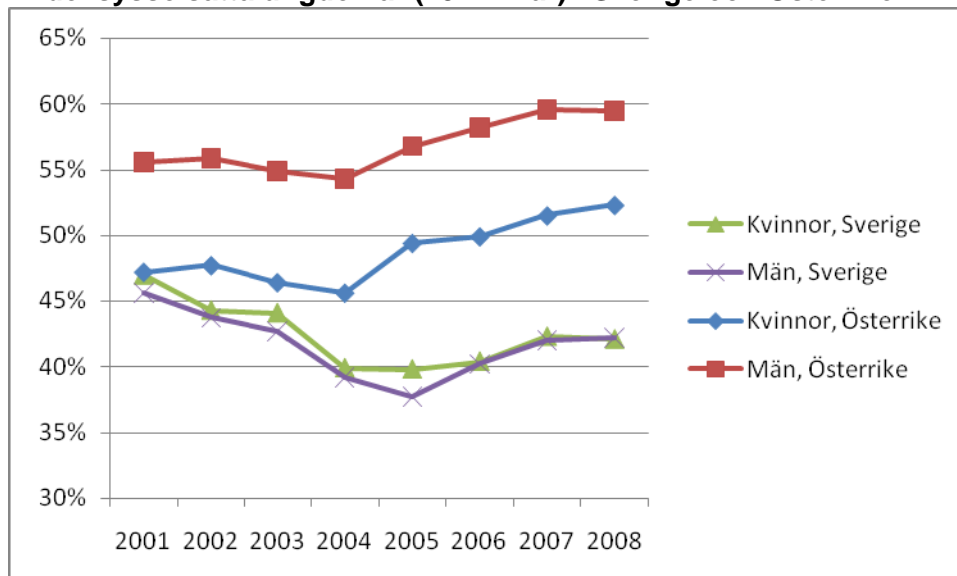
Österrike

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Österrike

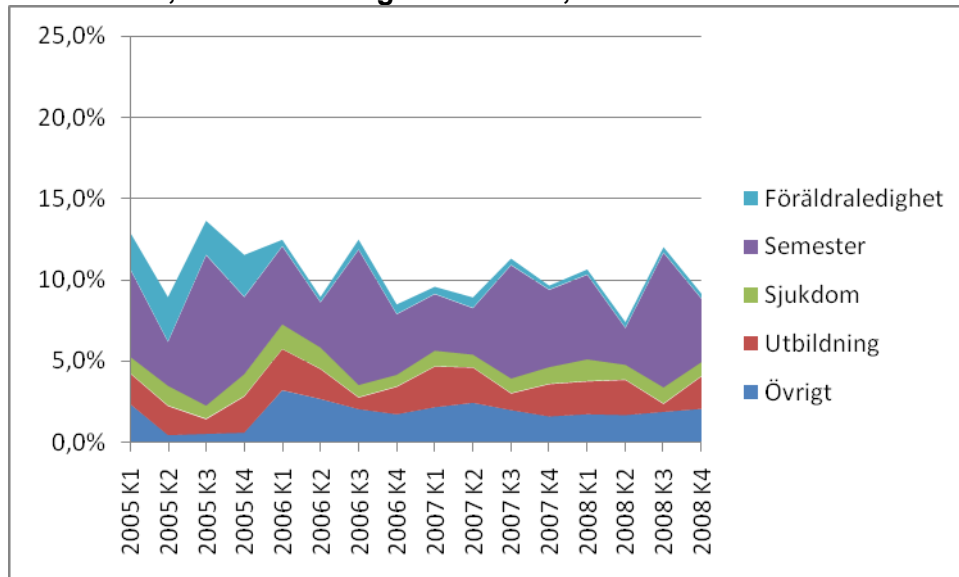
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Österrike

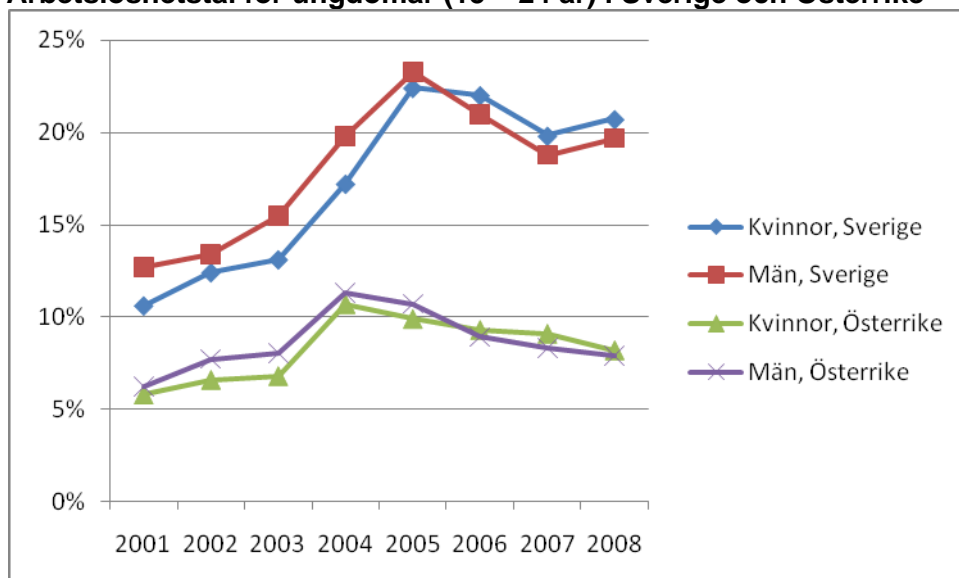
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, i Österrike

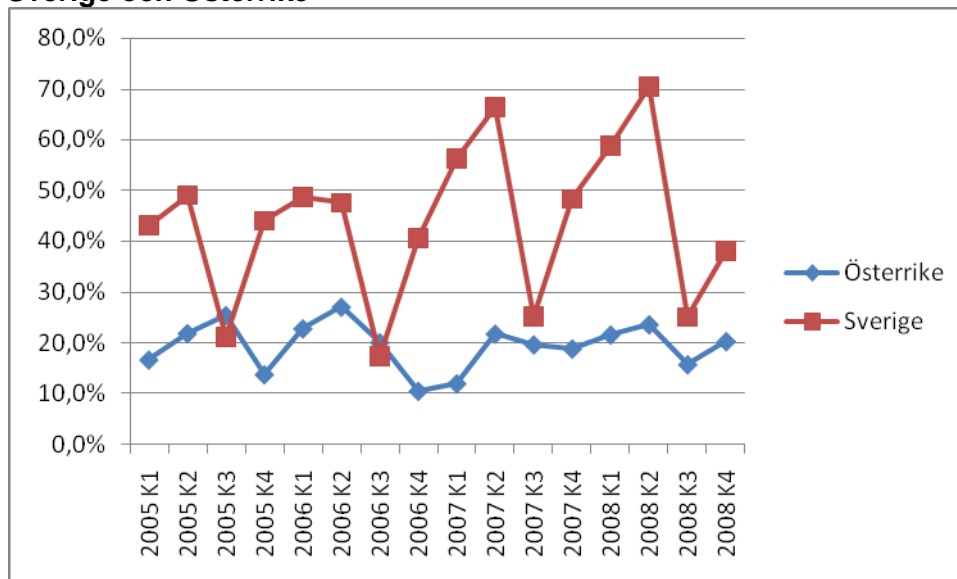
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Österrike

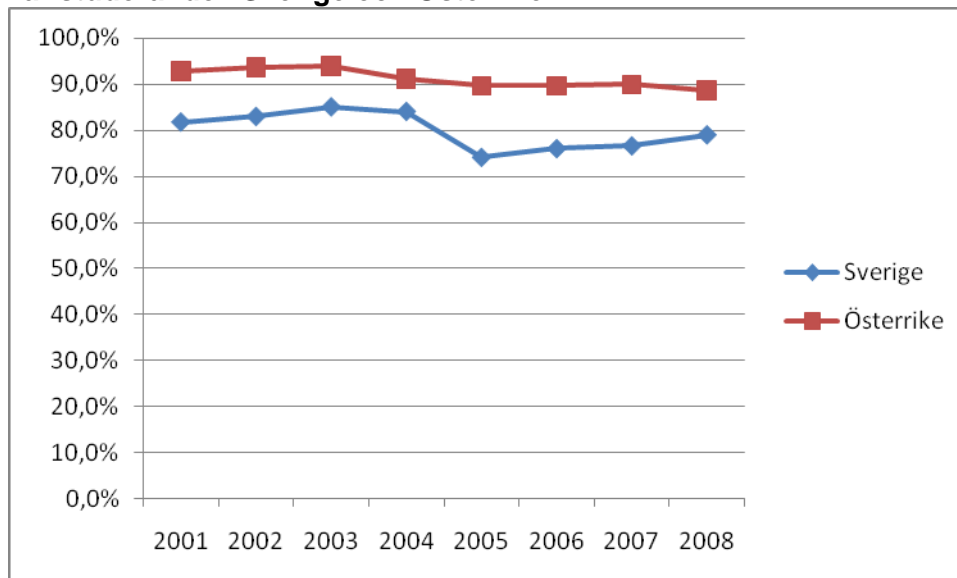
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Österrike

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

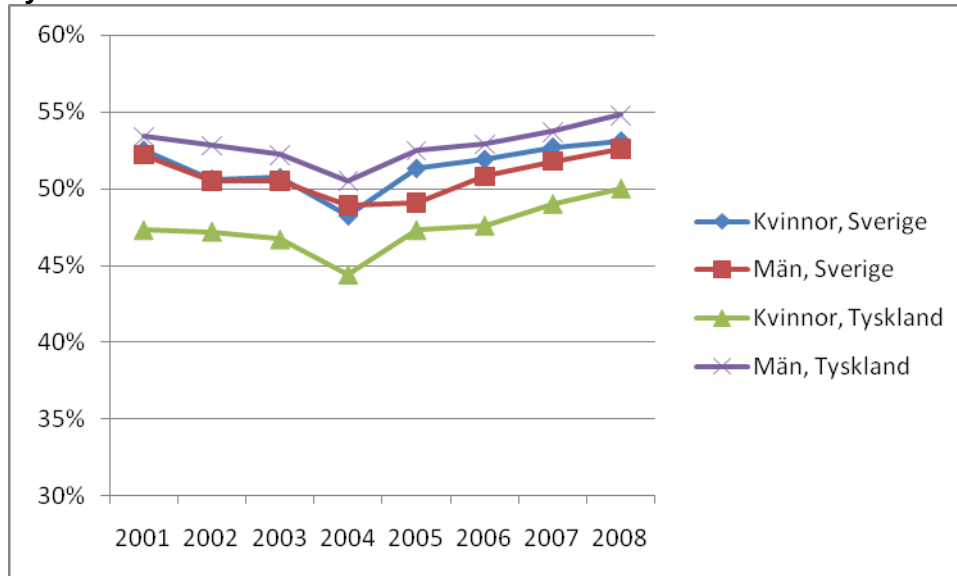
Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Österrike

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

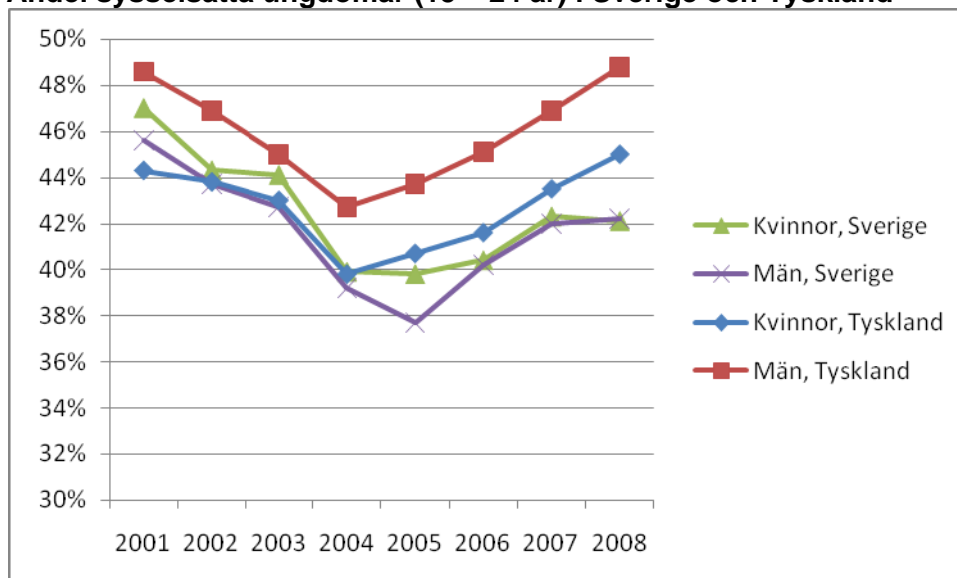
Tyskland

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Tyskland

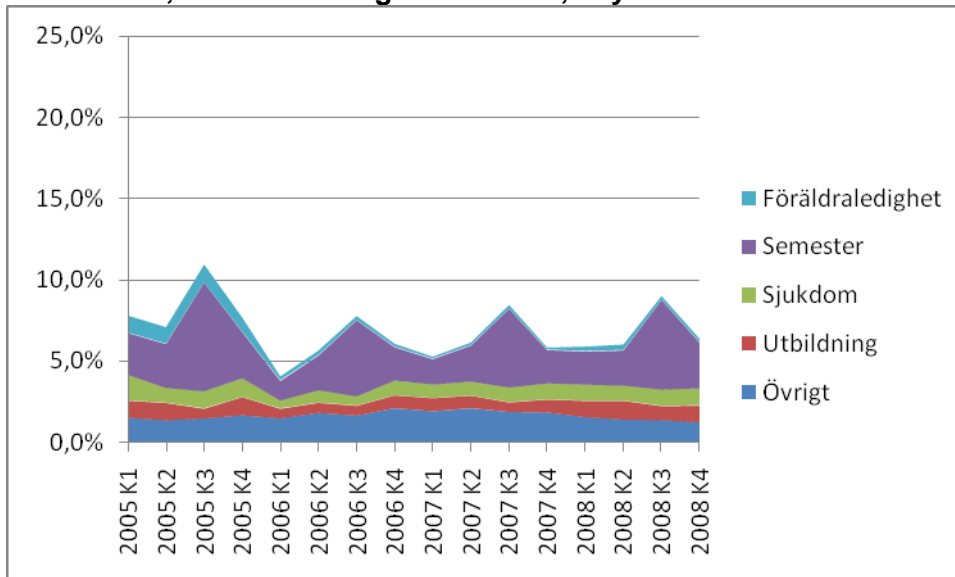
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Tyskland

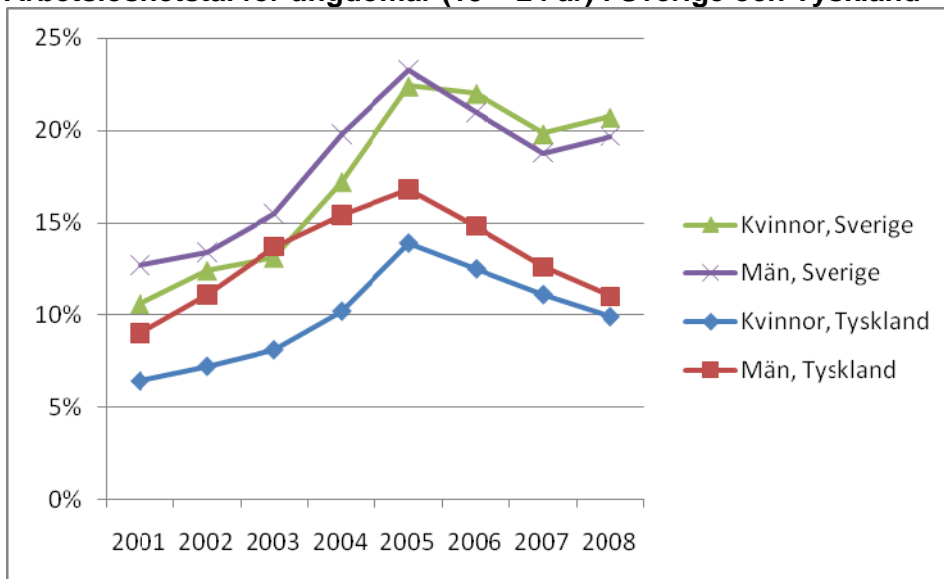
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, i Tyskland

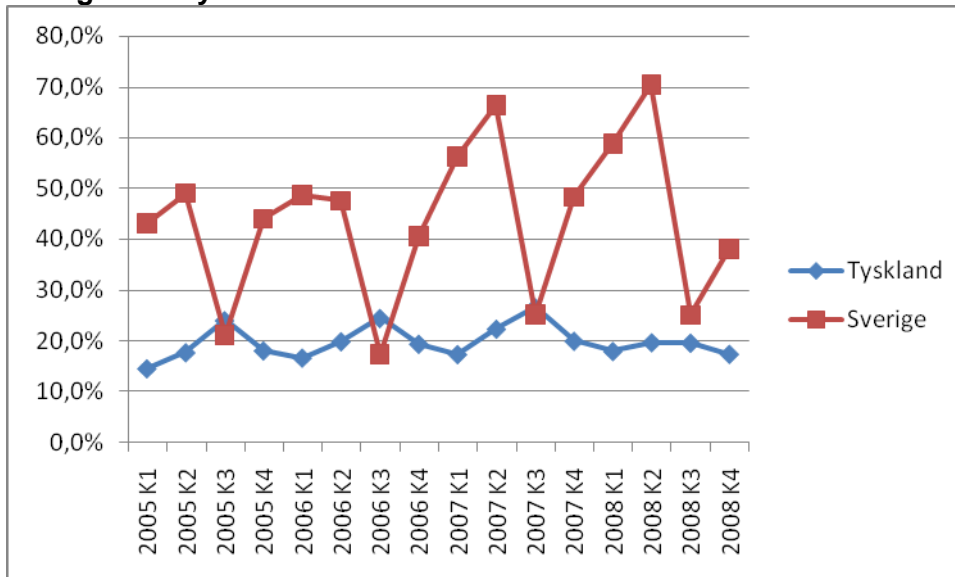
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Tyskland

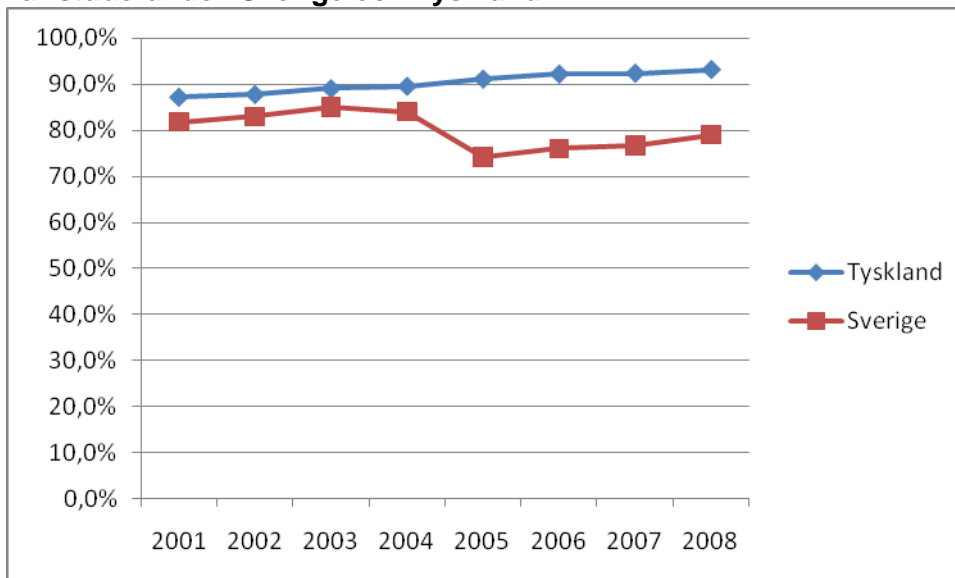
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Tyskland

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

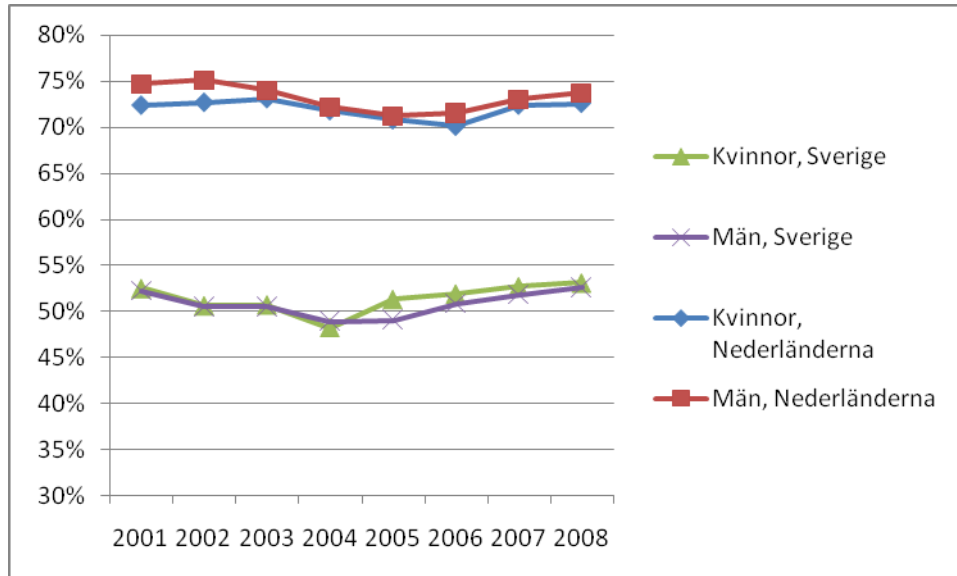
Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Tyskland

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

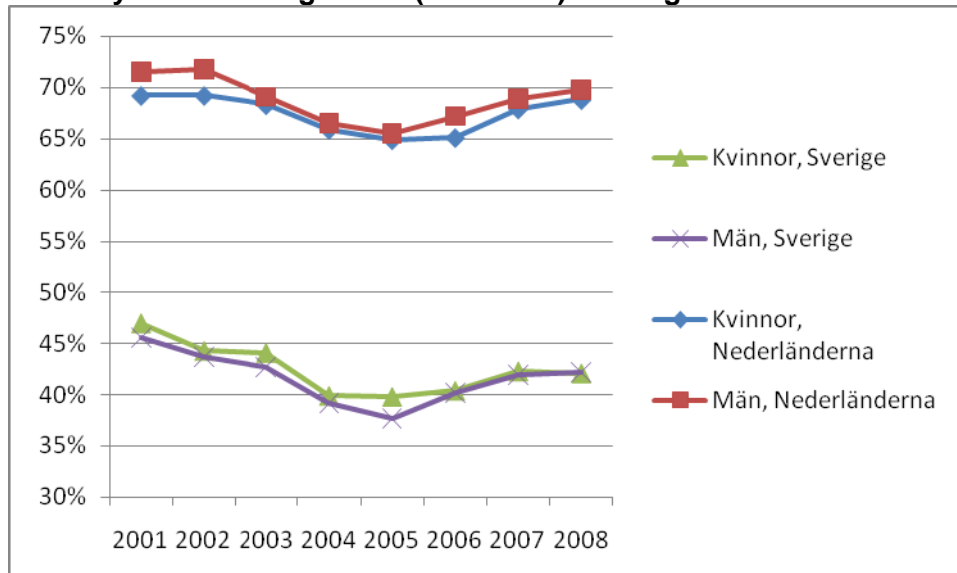
Nederländerna

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Nederländerna

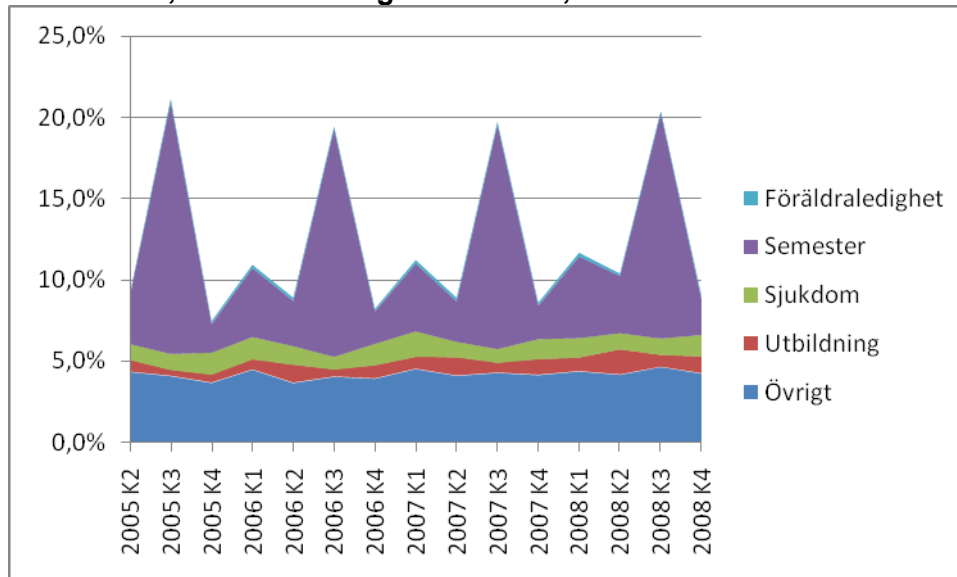
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Nederländerna

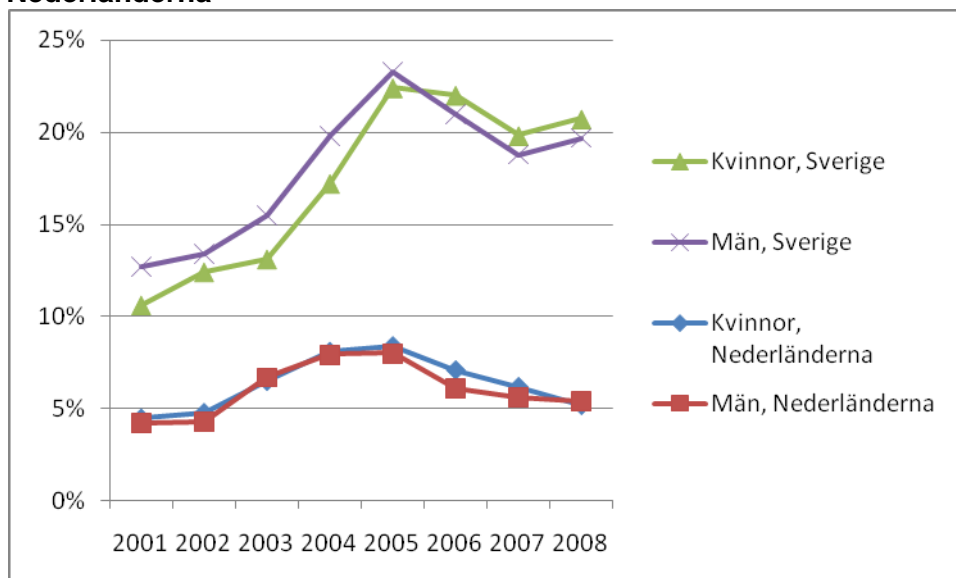
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, i Nederländerna

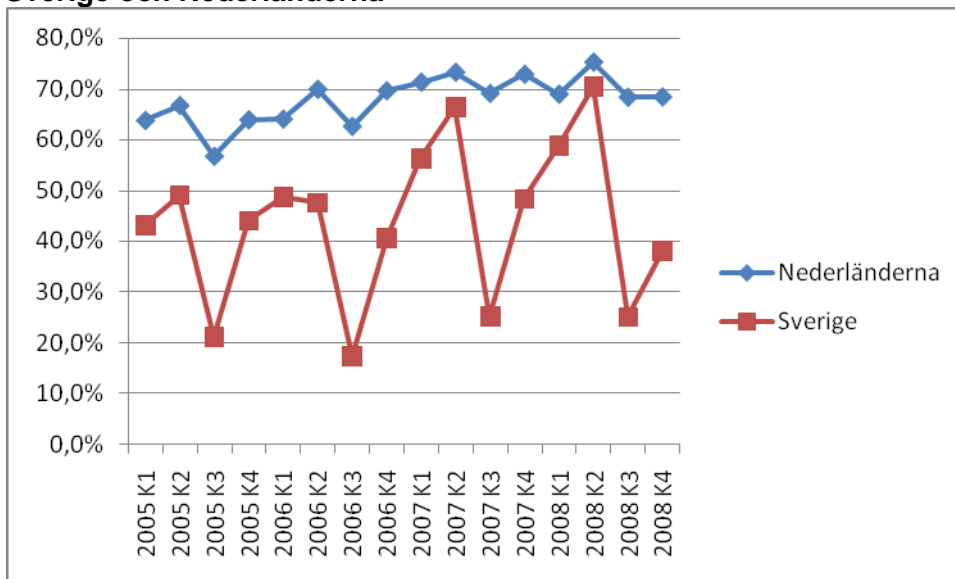
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Nederländerna

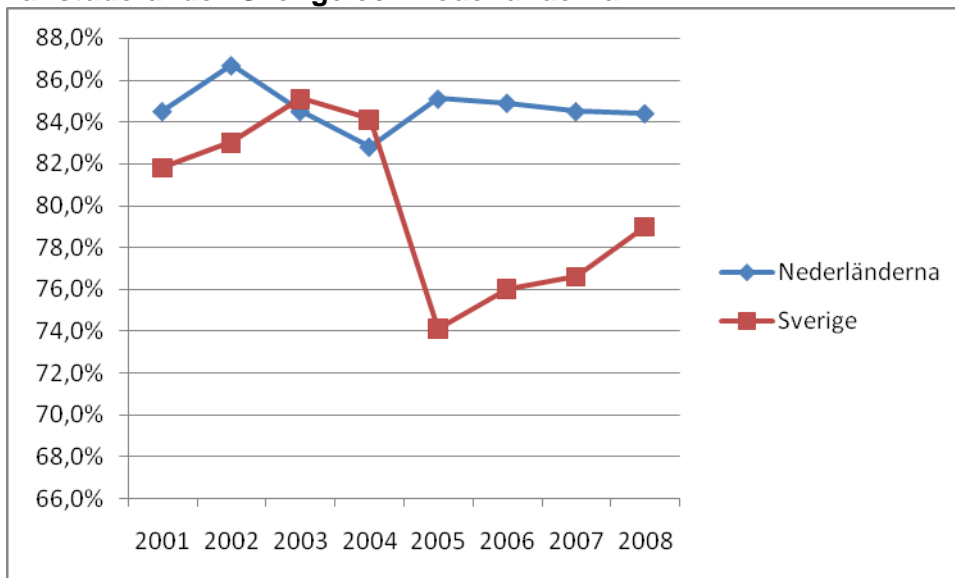
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Nederländerna

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Nederländerna

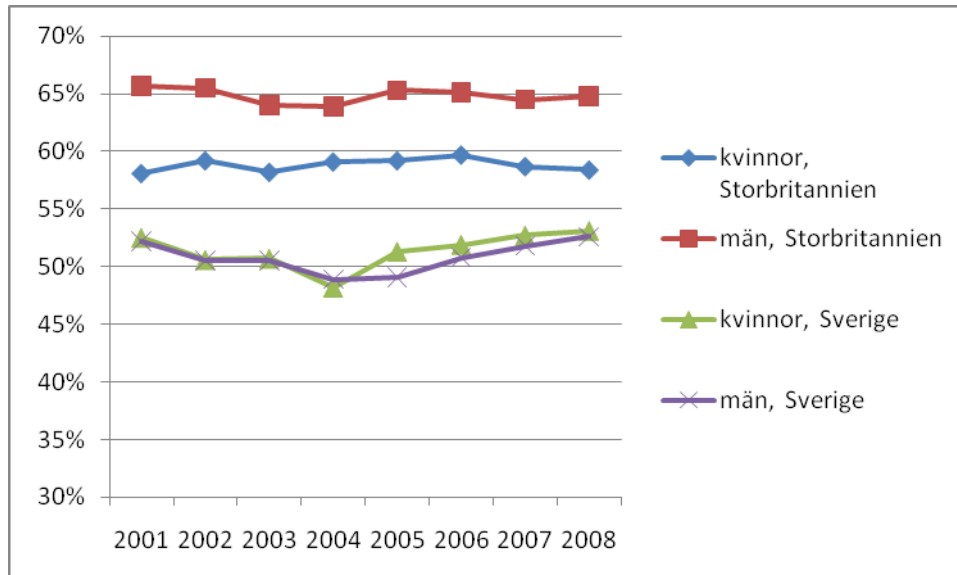

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Eurostat har markerat att värden för Nederländerna år 2001-2005 och Sverige år 2001 – 2004 är mycket otillförlitliga.

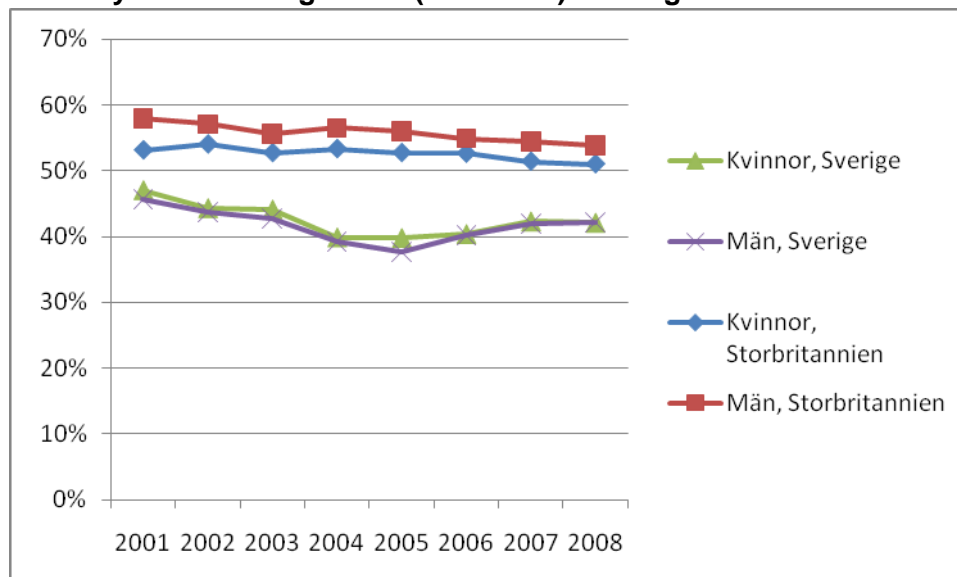
Storbritannien

Arbetskraftsdeltagande hos ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Storbritannien

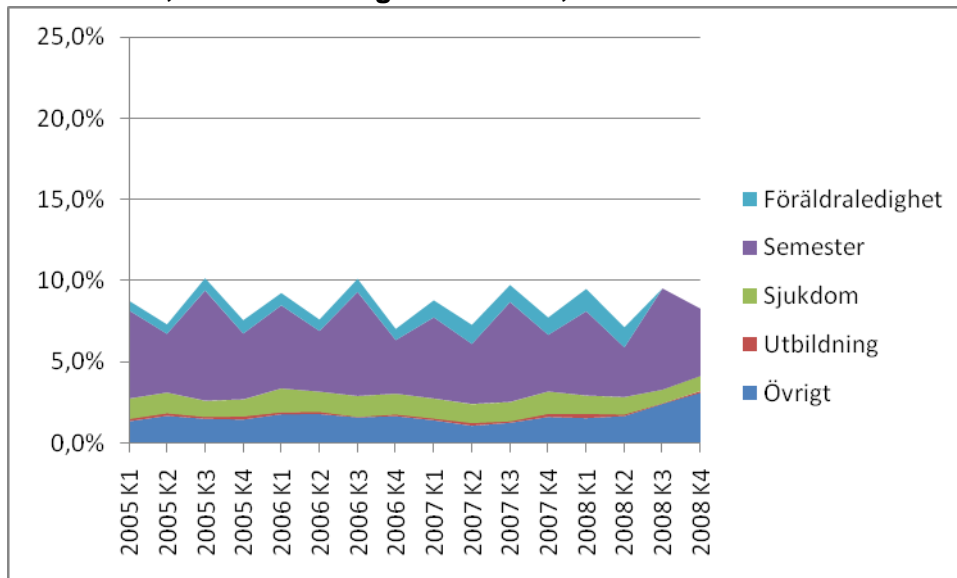

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

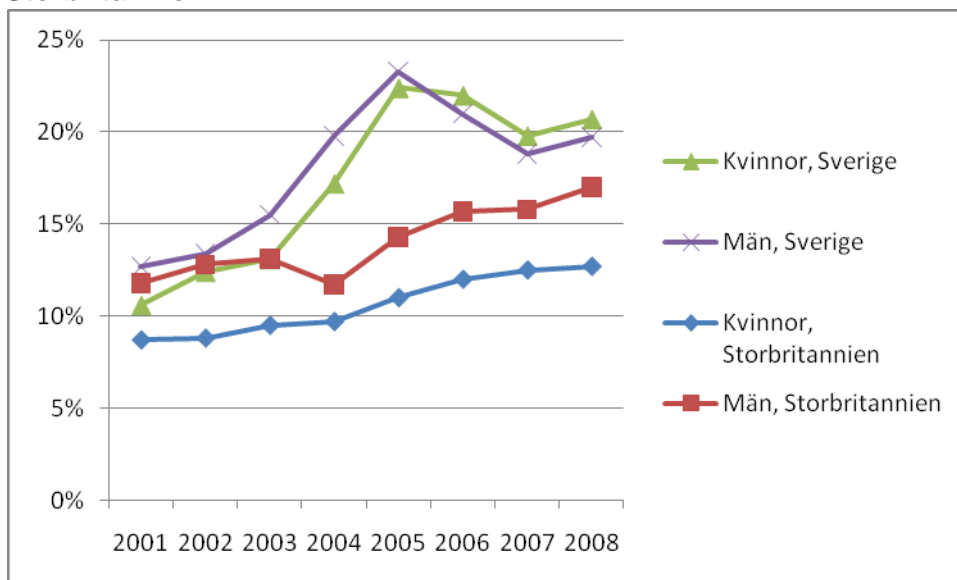
Andel sysselsatta ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Storbritannien

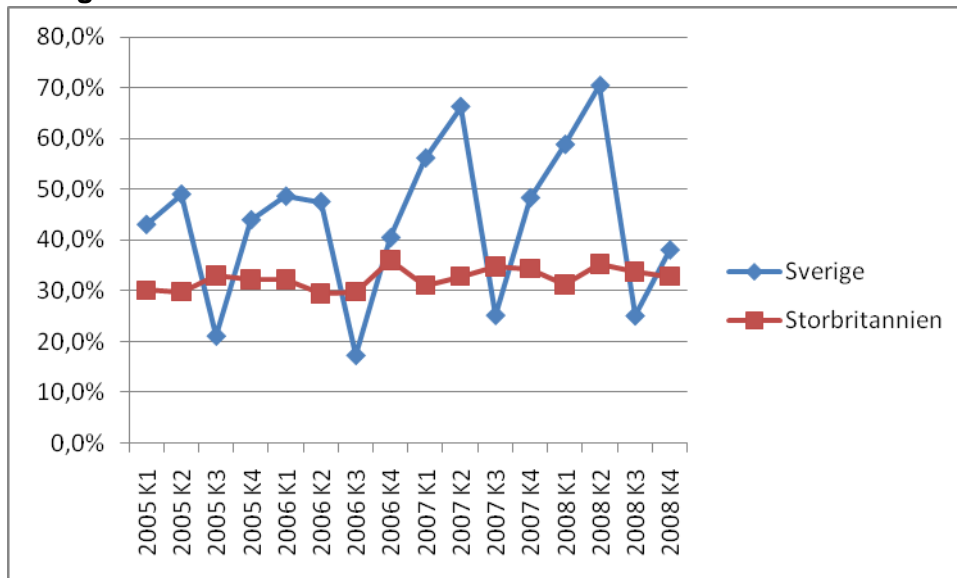
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de sysselsatta ungdomarna (15 – 24 år) som var frånvarande från arbetet, efter anledning till frånvaro, i Storbritannien

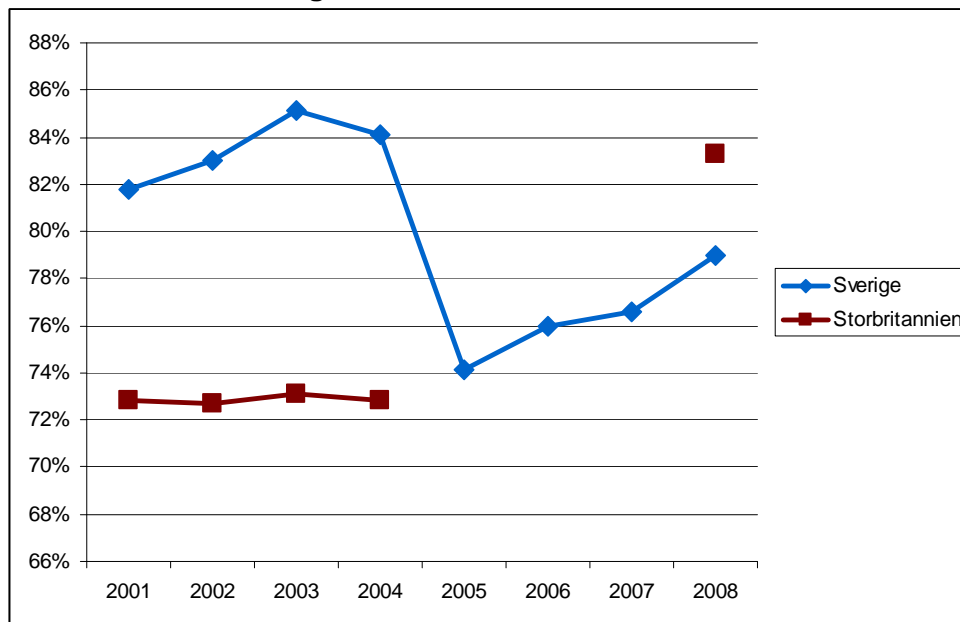
Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Arbetslöshetstal för ungdomar (15 – 24 år) i Sverige och Storbritannien

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de arbetslösa ungdomarna (15 – 24 år) som var studerande i Sverige och Storbritannien

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Andel av de ungdomar (15 -24 år) som var utanför arbetskraften som var studerande i Sverige och Storbritannien

Källa: EU-LFS, Eurostat. Egen bearbetning.

Kommentar: Samtliga värden för serien ovan för Storbritannien, förutom det för år 2008, har markerats som mycket otillförlitliga i Eurostats databas. För år 2005 noterar Eurostats databas ett värde som är under 50 procent och de närmaste två åren inga värden alls.

Bilaga 3

Tabeller

Andel av befolkningen (15 - 24 år) i arbetskraften: kvinnor, män och totalt (%)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	44,1	43,6	43,8	43,7	43,8	44,6	44,7	44,9	45,2
EU15	Män	50,9	50,7	51,0	50,4	50,4	51,2	51,3	51,3	51,5
EU15	Totalt	47,5	47,2	47,4	47,1	47,1	48,0	48,1	48,2	48,4
Sverige	Kvinnor	40,4	52,5	50,6	50,7	48,2	51,3	51,9	52,7	53,1
Sverige	Män	41,1	52,2	50,5	50,5	48,9	49,1	50,8	51,8	52,6
Sverige	Totalt	40,7	52,4	50,5	50,6	48,5	50,2	51,3	52,2	52,8
Danmark	Kvinnor	68,8	65,0	67,0	63,6	63,9	66,2	69,3	69,4	71,7
Danmark	Män	75,2	69,4	70,6	68,1	69,0	70,0	70,5	72,3	73,3
Danmark	Totalt	71,9	67,2	68,8	65,9	66,4	68,1	69,9	70,9	72,5
Finland	Kvinnor	61,8	61,4	61,1	60,9	59,3	50,4	51,0	53,6	53,5
Finland	Män	64,8	64,4	63,6	61,9	60,2	50,9	52,6	53,3	53,4
Finland	Totalt	63,3	62,9	62,3	61,4	59,8	50,7	51,8	53,4	53,5
Nederländerna	Kvinnor	70,9	72,4	72,7	73,1	71,8	70,8	70,1	72,4	72,6
Nederländerna	Män	73,4	74,7	75,1	74,0	72,2	71,2	71,5	73,0	73,7
Nederländerna	Totalt	72,2	73,6	73,9	73,6	72,0	71,0	70,8	72,7	73,2
Norge	Kvinnor	63,8	64,7	66,0	63,2	64,4	60,1	58,0	60,1	62,2
Norge	Män	68,2	67,5	65,1	64,1	61,5	60,5	56,9	57,5	61,7
Norge	Totalt	66,0	66,1	65,5	63,7	63,0	60,3	57,4	58,8	62,0
Storbritannien	Kvinnor	59,8	58,1	59,2	58,2	59,1	59,2	59,7	58,7	58,4
Storbritannien	Män	67,0	65,7	65,5	64,0	63,9	65,3	65,1	64,5	64,8
Storbritannien	Totalt	63,4	61,9	62,3	61,1	61,5	62,3	62,5	61,7	61,7
Tyskland	Kvinnor	47,1	47,3	47,2	46,7	44,4	47,3	47,6	49,0	50,0
Tyskland	Män	53,7	53,4	52,8	52,2	50,5	52,5	52,9	53,7	54,8
Tyskland	Totalt	50,4	50,4	50,0	49,5	47,5	49,9	50,3	51,4	52,5
Österrike	Kvinnor	51,5	50,1	51,0	49,7	51,1	54,8	55,1	56,7	56,9
Österrike	Män	60,7	59,3	60,5	59,7	61,2	63,6	63,9	65,0	64,6
Österrike	Totalt	56,1	54,7	55,7	54,7	56,1	59,2	59,4	60,8	60,8

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Sys­sel­­sättnings­­grad för be­­fol­­kningen (15 - 24 år): kvin­­nor, män och totalt (%)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	36,5	37,1	37,2	37,0	36,7	37,1	37,4	38,1	38,4
EU15	Män	43,2	43,9	43,6	42,7	42,4	42,9	43,3	43,8	43,5
EU15	Totalt	39,9	40,5	40,4	39,9	39,6	40,0	40,4	41,0	41,0
Sverige	Kvinnor	37,1	47,0	44,3	44,1	39,9	39,8	40,4	42,3	42,1
Sverige	Män	36,6	45,6	43,7	42,7	39,2	37,7	40,2	42,0	42,2
Sverige	Totalt	36,9	46,2	44,0	43,4	39,5	38,7	40,3	42,2	42,2
Danmark	Kvinnor	64,0	59,0	63,5	57,9	59,4	60,5	64,1	64,2	65,7
Danmark	Män	70,3	64,3	64,4	60,9	63,1	63,9	65,0	66,3	68,3
Danmark	Totalt	67,1	61,7	64,0	59,4	61,3	62,3	64,6	65,3	67,0
Finland	Kvinnor	43,8	44,5	44,1	43,9	43,2	40,6	41,6	44,7	45,1
Finland	Män	47,0	47,9	45,4	44,7	43,5	40,4	42,6	44,5	44,3
Finland	Totalt	45,4	46,2	44,8	44,3	43,3	40,5	42,1	44,6	44,7
Nederländerna	Kvinnor	66,7	69,2	69,2	68,3	65,9	64,9	65,1	67,9	68,8
Nederländerna	Män	69,9	71,5	71,8	69,1	66,5	65,5	67,2	68,9	69,8
Nederländerna	Totalt	68,4	70,4	70,5	68,7	66,2	65,2	66,2	68,4	69,3
Norge	Kvinnor	56,5	56,9	57,9	56,0	56,9	53,6	53,0	56,2	58,1
Norge	Män	60,8	59,2	56,1	56,2	52,9	53,1	51,9	52,8	56,5
Norge	Totalt	58,7	58,1	57,0	56,1	54,9	53,4	52,4	54,5	57,3
Storbritannien	Kvinnor	53,6	53,1	54,0	52,7	53,3	52,7	52,6	51,4	51,0
Storbritannien	Män	58,0	57,9	57,1	55,6	56,5	56,0	54,9	54,4	53,8
Storbritannien	Totalt	55,8	55,5	55,5	54,2	54,9	54,4	53,8	52,9	52,4
Tyskland	Kvinnor	43,6	44,3	43,8	43,0	39,8	40,7	41,6	43,5	45,0
Tyskland	Män	48,6	48,6	46,9	45,0	42,7	43,7	45,1	46,9	48,8
Tyskland	Totalt	46,1	46,5	45,4	44,0	41,3	42,2	43,4	45,3	46,9
Österrike	Kvinnor	48,6	47,2	47,7	46,4	45,6	49,4	49,9	51,5	52,3
Österrike	Män	56,5	55,6	55,9	54,9	54,3	56,8	58,2	59,6	59,5
Österrike	Totalt	52,5	51,4	51,8	50,6	49,9	53,1	54,0	55,5	55,9

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Relativt arbetslöshetsstal för befolkningen (15 - 24 år): kvinnor, män och totalt (%)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	17,2	14,9	15,1	15,3	16,1	16,8	16,2	15,2	15,1
EU15	Män	15,1	13,4	14,4	15,4	15,8	16,4	15,6	14,6	15,6
EU15	Totalt	16,1	14,1	14,7	15,3	15,9	16,6	15,9	14,9	15,4
Sverige	Kvinnor	8,1	10,6	12,4	13,1	17,2	22,4	22,0	19,8	20,7
Sverige	Män	10,8	12,7	13,4	15,5	19,8	23,3	21,0	18,8	19,7
Sverige	Totalt	9,5	11,7	12,9	14,3	18,5	22,8	21,5	19,3	20,2
Danmark	Kvinnor	7,0	9,3	5,2	9,0	7,1	8,6	7,5	7,5	8,4
Danmark	Män	6,5	7,3	8,8	10,6	8,5	8,6	7,9	8,2	6,9
Danmark	Totalt	6,7	8,3	7,1	9,8	7,8	8,6	7,7	7,9	7,6
Finland	Kvinnor	29,2	27,5	27,8	27,9	27,2	19,5	18,4	16,6	15,8
Finland	Män	27,5	25,7	28,6	27,8	27,9	20,6	19,0	16,4	17,1
Finland	Totalt	28,4	26,6	28,2	27,8	27,5	20,1	18,7	16,5	16,5
Nederländerna	Kvinnor	5,9	4,5	4,8	6,5	8,1	8,4	7,1	6,2	5,2
Nederländerna	Män	4,7	4,2	4,3	6,7	7,9	8,0	6,1	5,6	5,4
Nederländerna	Totalt	5,3	4,4	4,6	6,6	8,0	8,2	6,6	5,9	5,3
Norge	Kvinnor	11,4	12,0	12,3	11,3	11,7	10,7	8,6	6,6	6,6
Norge	Män	10,8	12,3	13,8	12,4	14,0	12,2	8,9	8,3	8,4
Norge	Totalt	11,1	12,2	13,0	11,9	12,8	11,5	8,7	7,4	7,5
Storbritannien	Kvinnor	10,4	8,7	8,8	9,5	9,7	11,0	12,0	12,5	12,7
Storbritannien	Män	13,5	11,8	12,8	13,1	11,7	14,3	15,7	15,8	17,0
Storbritannien	Totalt	12,0	10,3	10,9	11,4	10,7	12,8	14,0	14,3	15,0
Tyskland	Kvinnor	7,4	6,4	7,2	8,1	10,2	13,9	12,5	11,1	9,9
Tyskland	Män	9,5	9,0	11,1	13,7	15,4	16,8	14,8	12,6	11,0
Tyskland	Totalt	8,5	7,8	9,3	11,0	13,0	15,5	13,7	11,9	10,5
Österrike	Kvinnor	5,6	5,8	6,6	6,8	10,7	9,9	9,3	9,1	8,2
Österrike	Män	6,9	6,2	7,7	8,0	11,3	10,7	8,9	8,3	7,9
Österrike	Totalt	6,3	6,0	7,2	7,5	11,0	10,3	9,1	8,7	8,0

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Andel av befolkningen (15-24 år) utanför arbetskraften: kvinnor, män och totalt (%)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	55,9	56,4	56,2	56,3	56,2	55,4	55,3	55,1	54,8
EU15	Män	49,1	49,3	49,0	49,6	49,6	48,8	48,7	48,7	48,5
EU15	Totalt	52,5	52,8	52,6	52,9	52,9	52,0	51,9	51,8	51,6
Sverige	Kvinnor	59,6	47,5	49,4	49,3	51,8	48,7	48,1	47,3	46,9
Sverige	Män	58,9	47,8	49,5	49,5	51,1	50,9	49,2	48,2	47,4
Sverige	Totalt	59,3	47,6	49,5	49,4	51,5	49,8	48,7	47,8	47,2
Danmark	Kvinnor	31,2	35,0	33,0	36,4	36,1	33,8	30,7	30,6	28,3
Danmark	Män	24,8	30,6	29,4	31,9	31,0	30,0	29,5	27,7	26,7
Danmark	Totalt	28,1	32,8	31,2	34,1	33,6	31,9	30,1	29,1	27,5
Finland	Kvinnor	38,2	38,6	38,9	39,1	40,7	49,6	49,0	46,4	46,5
Finland	Män	35,2	35,6	36,4	38,1	39,8	49,1	47,4	46,7	46,6
Finland	Totalt	36,7	37,1	37,7	38,6	40,2	49,3	48,2	46,6	46,5
Nederländerna	Kvinnor	29,1	27,6	27,3	26,9	28,2	29,2	29,9	27,6	27,4
Nederländerna	Män	26,6	25,3	24,9	26,0	27,8	28,8	28,5	27,0	26,3
Nederländerna	Totalt	27,8	26,4	26,1	26,4	28,0	29,0	29,2	27,3	26,8
Norge	Kvinnor	36,2	35,3	34,0	36,8	35,6	39,9	42,0	39,9	37,8
Norge	Män	31,8	32,5	34,9	35,9	38,5	39,5	43,1	42,5	38,3
Norge	Totalt	34,0	33,9	34,5	36,3	37,0	39,7	42,6	41,2	38,0
Storbritannien	Kvinnor	40,2	41,9	40,8	41,8	40,9	40,8	40,3	41,3	41,6
Storbritannien	Män	33,0	34,3	34,5	36,0	36,1	34,7	34,9	35,5	35,2
Storbritannien	Totalt	36,6	38,1	37,7	38,9	38,5	37,7	37,5	38,3	38,3
Tyskland	Kvinnor	52,9	52,7	52,8	53,3	55,6	52,7	52,4	51,0	50,0
Tyskland	Män	46,3	46,6	47,2	47,8	49,5	47,5	47,1	46,3	45,2
Tyskland	Totalt	49,6	49,6	50,0	50,5	52,5	50,1	49,7	48,6	47,5
Österrike	Kvinnor	48,5	49,9	49,0	50,3	48,9	45,2	44,9	43,3	43,1
Österrike	Män	39,3	40,7	39,5	40,3	38,8	36,4	36,1	35,0	35,4
Österrike	Totalt	43,9	45,3	44,3	45,3	43,9	40,8	40,6	39,2	39,2

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Andel av arbetslösa (15-24 år) som sökt arbete i mer än 12 månader: kvinnor, män och totalt (%)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	33,1	30,4	28,2	28,4	25,8	24,5	24	21,1	19,6
EU15	Män	30,3	28,6	24,2	25,9	24,5	25,8	25,9	24,2	22,2
EU15	Totalt	31,7	29,5	26,1	27	25,1	25,2	25	22,7	21
Sverige	Kvinnor	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Sverige	Män	:	:	:	:	6,2	:	:	:	:
Sverige	Totalt	:	:	4,6	5,5	5,6	:	:	4	3,5
Finland	Kvinnor	5,1	:	:	:	:	:	:	:	:
Finland	Män	6	8,6	:	6,2	5,6	9	7,5	:	3,8
Finland	Totalt	5,6	6,2	3,7	4,7	5	7	5,8	5,4	3
Nederländerna	Kvinnor	:	:	:	:	12,9	17,3	18,6	13	9,4
Nederländerna	Män	:	:	:	14,1	15,8	18,2	19,9	12,2	12,5
Nederländerna	Totalt	:	:	:	11,5	14,4	17,7	19,2	12,6	11
Storbritannien	Kvinnor	9,8	9,8	9,3	10,3	8,8	7,3	8,8	11,2	11,2
Storbritannien	Män	17,4	17,5	12,3	14	14,5	16,1	16,9	18,9	19,1
Storbritannien	Totalt	14,3	14,4	11,2	12,5	12,1	12,6	13,6	15,7	16
Tyskland	Kvinnor	23,2	21,9	24,5	25,3	29,3	29,5	31,4	30,4	28
Tyskland	Män	23,7	22,3	22,2	25,5	25,2	33,4	34,5	33,4	30,5
Tyskland	Totalt	23,5	22,1	23	25,4	26,7	31,8	33,2	32,1	29,4
Österrike	Kvinnor	15,7	16,4	:	:	19	:	:	:	:
Österrike	Män	13,3	:	:	16,5	20,3	12,6	18	:	:
Österrike	Totalt	14,3	12,4	6,9	13,3	19,7	13,4	15,9	12,9	13,7

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Kommentar: För Danmark och Norge finns inga värden för ungdomars långtidsarbetslöshet i Eurostats databas under åren 2001 – 2008.

Antal personer (15-24 år) i arbetskraften: kvinnor, män och totalt (1000-tal)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	9920,4	9758,3	9779,3	9804,1	9782,5	10057,1	10068,4	10103,4	10137,2
EU15	Män	11556,3	11506,4	11595,1	11550,4	11490,4	11893,5	11933,0	11927,4	11951,3
EU15	Totalt	21476,6	21264,8	21374,4	21354,5	21272,9	21950,6	22001,4	22030,8	22088,5
Sverige	Kvinnor	202,0	264,0	256,7	261,9	254,4	278,8	289,5	303,1	313,0
Sverige	Män	214,1	274,2	268,3	272,9	270,4	278,0	295,2	311,0	324,2
Sverige	Totalt	416,1	538,2	525,0	534,8	524,7	556,8	584,7	614,2	637,2
Danmark	Kvinnor	215,6	189,2	191,2	183,7	187,6	193,9	208,4	207,8	222,0
Danmark	Män	225,3	206,9	203,2	199,0	200,8	210,4	219,3	226,4	236,8
Danmark	Totalt	441,0	396,1	394,4	382,7	388,4	404,4	427,6	434,3	458,8
Finland	Kvinnor	199,9	197,0	194,9	193,7	188,0	160,6	163,6	172,6	172,2
Finland	Män	206,3	204,1	200,9	194,8	187,7	160,0	164,6	168,2	168,5
Finland	Totalt	406,2	401,1	395,8	388,5	375,8	320,6	328,2	340,8	340,8
Nederländerna	Kvinnor	648,7	670,5	676,5	689,8	681,5	675,6	671,3	699,4	705,6
Nederländerna	Män	694,2	714,1	721,5	723,2	710,4	700,9	709,0	730,0	738,4
Nederländerna	Totalt	1343	1384,7	1398	1413	1391,9	1376,5	1380,3	1429,3	1444
Norge	Kvinnor	162,0	163,4	168,5	163,3	168,8	157,3	164,2	173,9	183,9
Norge	Män	173,8	171,9	166,0	164,9	161,4	160,4	164,5	170,2	187,0
Norge	Totalt	335,7	335,3	334,5	328,2	330,2	317,8	328,7	344,1	370,9
Storbritannien	Kvinnor	2018	2001,2	2050,4	2056,7	2127,5	2179,2	2239,2	2239,0	2240,3
Storbritannien	Män	2275,9	2260,1	2319,5	2335,2	2381,3	2487,9	2534,7	2546,5	2579,7
Storbritannien	Totalt	4293,9	4261,3	4369,9	4391,9	4508,7	4667,2	4773,8	4785,4	4820,0
Tyskland	Kvinnor	2072,2	2079,9	2114,5	2109,1	2027,4	2238,3	2233,1	2271,2	2285,4
Tyskland	Män	2399,3	2400,8	2385,6	2378,5	2359,4	2591,7	2594,5	2635,0	2641,2
Tyskland	Totalt	4471,5	4480,7	4500,1	4487,7	4386,7	4830,0	4827,6	4906,2	4926,6
Österrike	Kvinnor	235,8	228,9	233,9	233,7	243,7	271,0	274,1	282,6	284,0
Österrike	Män	273,5	266,7	273,9	278,8	285,2	310,6	312,4	319,4	319,6
Österrike	Totalt	509,2	495,6	507,8	512,5	528,9	581,7	586,5	602,0	603,6

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Antal sysselsatta (15 – 24 år): kvinnor, män och totalt (1000-tal)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	8210,4	8301,1	8302,7	8306,9	8204,3	8367,6	8433,5	8568,0	8602,8
EU15	Män	9814,2	9968,7	9931,1	9774,7	9676,1	9947,8	10073,3	10189,4	10086,6
EU15	Totalt	18024,7	18269,8	18233,7	18081,6	17880,5	18315,4	18506,8	18757,4	18689,3
Sverige	Kvinnor	185,7	236,0	224,8	227,5	210,7	216,2	225,7	243,2	248,2
Sverige	Män	191,0	239,4	232,3	230,7	216,8	213,4	233,3	252,6	260,2
Sverige	Totalt	376,7	475,3	457,1	458,2	427,5	429,6	459,0	495,8	508,4
Danmark	Kvinnor	200,7	171,7	181,2	167,2	174,4	177,3	192,8	192,3	203,3
Danmark	Män	210,6	191,8	185,2	177,8	183,8	192,2	202,0	207,8	220,5
Danmark	Totalt	411,3	363,4	366,5	345,0	358,2	369,5	394,8	400,1	423,8
Finland	Kvinnor	141,5	142,8	140,8	139,7	136,9	129,3	133,4	144,0	145,0
Finland	Män	149,6	151,6	143,4	140,7	135,4	127,0	133,3	140,6	139,7
Finland	Totalt	291,0	294,4	284,1	280,5	272,3	256,2	266,7	284,6	284,7
Nederländerna	Kvinnor	610,8	640,2	643,7	645,0	626,2	619,0	623,9	655,7	669,0
Nederländerna	Män	661,6	684,0	690,2	674,9	654,3	644,6	666,0	688,9	698,8
Nederländerna	Totalt	1272,4	1324,1	1334	1320	1280,5	1263,5	1289,9	1344,5	1367,8
Norge	Kvinnor	143,6	143,7	147,8	144,7	149,1	140,4	150,0	162,4	171,7
Norge	Män	154,9	150,8	143,0	144,5	138,8	140,8	149,9	156,2	171,3
Norge	Totalt	298,5	294,5	290,8	289,2	287,9	281,3	300,0	318,6	343,1
Storbritannien	Kvinnor	1808,1	1827,4	1870,5	1861,6	1920,5	1939,5	1969,8	1958,6	1956
Storbritannien	Män	1969,2	1993,8	2021,8	2029,7	2103,8	2132,0	2137,6	2144,4	2141,8
Storbritannien	Totalt	3777,3	3821,2	3892,2	3891,3	4024,3	4071,5	4107,4	4103,0	4097,8
Tyskland	Kvinnor	1917,9	1946,8	1961,3	1939,2	1820,1	1926,9	1953,4	2019,9	2058,7
Tyskland	Män	2171,5	2184,9	2120,8	2053,3	1996,6	2156,5	2211,1	2302,4	2349,5
Tyskland	Totalt	4089,4	4131,7	4082,1	3992,5	3816,7	4083,4	4164,5	4322,3	4408,3
Österrike	Kvinnor	222,6	215,6	218,5	217,9	217,6	244,3	248,6	256,8	260,7
Österrike	Män	254,5	250,1	252,9	256,4	253,1	277,4	284,7	293,0	294,5
Österrike	Totalt	477,1	465,7	471,4	474,3	470,7	521,7	533,3	549,8	555,1

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Antal arbetslösa personer (15 - 24 år): kvinnor, män och totalt (1000-tal)

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	1709,9	1457,2	1476,6	1497,2	1578,2	1689,5	1634,9	1535,4	1534,5
EU15	Män	1742,0	1537,8	1664,1	1775,7	1814,2	1945,7	1859,7	1738,0	1864,7
EU15	Totalt	3451,9	2995,0	3140,7	3272,9	3392,4	3635,2	3494,6	3273,4	3399,2
Sverige	Kvinnor	16,3	28,0	31,9	34,4	43,7	62,5	63,8	59,9	64,8
Sverige	Män	23,1	34,8	36,0	42,2	53,6	64,6	61,9	58,4	63,9
Sverige	Totalt	39,4	62,8	67,9	76,6	97,3	127,2	125,7	118,3	128,8
Danmark	Kvinnor	15,0	17,5	10,0	16,5	13,2	16,6	15,6	15,5	18,7
Danmark	Män	14,7	15,2	17,9	21,1	17,0	18,2	17,3	18,6	16,3
Danmark	Totalt	29,7	32,7	27,9	37,6	30,2	34,8	32,9	34,2	35,0
Finland	Kvinnor	58,5	54,2	54,1	54,0	51,1	31,4	30,2	28,6	27,2
Finland	Män	56,7	52,5	57,5	54,1	52,3	33,0	31,3	27,7	28,9
Finland	Totalt	115,2	106,7	111,7	108,1	103,4	64,4	61,5	56,3	56,1
Nederländerna	Kvinnor	38,0	30,4	32,8	44,8	55,3	56,6	47,4	43,7	36,6
Nederländerna	Män	32,6	30,2	31,3	48,3	56,1	56,4	43,1	41,1	39,6
Nederländerna	Totalt	70,6	60,5	64,0	93,0	111,4	113,0	90,5	84,8	76,2
Norge	Kvinnor	18,4	19,7	20,7	18,5	19,7	16,9	14,2	11,4	12,1
Norge	Män	18,8	21,1	22,9	20,4	22,6	19,6	14,6	14,0	15,7
Norge	Totalt	37,2	40,8	43,6	38,9	42,3	36,5	28,8	25,5	27,8
Storbritannien	Kvinnor	209,9	173,8	179,9	195,0	207,0	239,7	269,3	280,4	284,3
Storbritannien	Män	306,6	266,3	297,8	305,5	277,5	356,0	397,1	402,0	437,9
Storbritannien	Totalt	516,5	440,1	477,7	500,5	484,5	595,7	666,4	682,4	722,2
Tyskland	Kvinnor	154,3	133,1	153,2	170,0	207,3	311,4	279,7	251,3	226,7
Tyskland	Män	227,8	215,9	264,8	325,2	362,8	435,2	383,4	332,6	291,6
Tyskland	Totalt	382,1	349,0	418,1	495,2	570,1	746,6	663,1	583,9	518,3
Österrike	Kvinnor	13,2	13,3	15,4	15,8	26,1	26,8	25,5	25,8	23,4
Österrike	Män	18,9	16,6	21,0	22,4	32,2	33,3	27,7	26,4	25,1
Österrike	Totalt	32,1	29,9	36,4	38,2	58,2	60,0	53,2	52,2	48,5

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Antal personer utanför arbetskraften (15 - 24 år): kvinnor, män och totalt (1000-tal).

Land	Kön	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15	Kvinnor	12559,1	12612,6	12551,8	12644,6	12574,4	12501,5	12452,7	12381,1	12287,2
EU15	Män	11148,8	11191,1	11161,5	11347,8	11325,4	11316,2	11310,3	11335,5	11235,7
EU15	Totalt	23707,9	23803,7	23713,3	23992,4	23899,8	23817,7	23762,9	23716,6	23523,0
Sverige	Kvinnor	298,1	238,4	251,0	254,3	273,4	264,1	268,7	271,6	276,7
Sverige	Män	307,4	251,3	263,4	267,3	282,7	288,1	285,6	289,8	291,9
Sverige	Totalt	605,5	489,7	514,3	521,6	556,1	552,3	554,2	561,5	568,6
Danmark	Kvinnor	98,0	101,8	94,0	105,1	105,9	98,9	92,2	91,7	87,5
Danmark	Män	74,4	91,4	84,7	93,2	90,3	90,2	91,6	86,8	86,2
Danmark	Totalt	172,4	193,2	178,7	198,3	196,3	189,1	183,8	178,5	173,7
Finland	Kvinnor	123,4	124,0	124,1	124,5	129,1	157,9	157,0	149,5	149,6
Finland	Män	111,8	112,7	114,9	119,9	123,9	154,3	148,3	147,7	146,8
Finland	Totalt	235,2	236,6	239,0	244,4	253,1	312,2	305,3	297,2	296,5
Nederländerna	Kvinnor	266,5	255,0	253,5	254,1	268,2	278,0	287,0	266,2	266,2
Nederländerna	Män	251,8	242,3	239,7	253,6	273,1	283,3	282,2	269,3	263,2
Nederländerna	Totalt	518,3	497,3	493,3	507,7	541,4	561,3	569,2	535,6	529,5
Norge	Kvinnor	91,9	89,1	86,8	95,1	93,3	104,5	119,1	115,2	111,6
Norge	Män	81,1	82,7	89,1	92,2	101,0	104,6	124,5	125,6	116,0
Norge	Totalt	173,0	171,8	175,9	187,3	194,3	209,1	243,6	240,8	227,5
Storbritannien	Kvinnor	1357,2	1441,4	1415,8	1476,7	1473,6	1500,5	1509,1	1573,1	1596,0
Storbritannien	Män	1120,9	1182,5	1223,5	1316,3	1344,2	1321,1	1357,0	1398,5	1398,7
Storbritannien	Totalt	2478,0	2624,0	2639,4	2793,0	2817,8	2821,6	2866,0	2971,6	2994,7
Tyskland	Kvinnor	2327,6	2318,4	2361,4	2405,1	2541,5	2498,3	2457,6	2367,7	2290,0
Tyskland	Män	2071,9	2093,6	2136,7	2180,5	2315,4	2342,4	2310,7	2268,9	2174,2
Tyskland	Totalt	4399,5	4411,9	4498,1	4585,6	4856,9	4840,7	4768,2	4636,6	4464,2
Österrike	Kvinnor	222,1	227,6	224,6	236,1	233,3	223,8	223,7	215,9	214,8
Österrike	Män	176,8	183,1	178,6	188,2	181,1	177,7	176,6	172,2	175,1
Österrike	Totalt	398,9	410,7	403,2	424,4	414,4	401,6	400,3	388,1	389,9

Källa: EU-LFS, Eurostat.

Bilaga 4

Sammanställning av metodologiska variabler i arbetskraftssundersökningen

Sammanställning av metodologiska variabler i arbetskraftsundersökningen

	Data finns i Eurostat databas över EU-LFS sedan:	Undersökningen är kontinuerlig från år:	Urvalsram	Hantering av kollektiva hushåll	Andel indirekta intervjuer, år 2007	Svarsbortfall, år 2007	Övrigt
Sverige	1995	1999	Befolkningsregistret	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	Mindre än 3 %	18 %	Helt EU-harmoniserad från 2005
Danmark	1983	1994	Befolkningsregistret	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	2 %	34 %	
Norge	1995	1996	Befolkningsregistret	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	15 %	14 %	15-åringar inkluderades först år 2006. År 2006 förändrades vissa definitioner vilket påverkade skattningarna av sysselsättning och arbetslöshet.
Finland	1995	2000	Befolkningsregistret	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	4 %	20 %	
Österrike	1995	2004	Bostadsenheter dras ut bostadsregistret	Endast privata hushåll undersöks, studentkorridorer etc exkluderas	22 %	8 %	Ändringar av olika begrepp, liksom många andra aspekter av undersökningen ändrades år 2004 vilket påverkade skattningar av i princip samtliga variabler.
Tyskland	1983	2005	Folkräkning från 1987 samt befolkningsregister	Både privata och kollektiva hushåll undersöks. Endast privata inkluderas i Eurostats statistik	26 %	2 %	Vid omläggningen år 2005 förändrades frågeformuläret avseende frågorna om sysselsättning.
Nederländerna	1987	2000	Adressregistret	Endast privata hushåll ingår.	45%	18 %	
Storbritannien	1983	1992	Adressregistret (telefonregister i norra Skotland)	Endast adresser som får mindre än 50 försändelser per dag undersöks i syfte att exkludera företag etc.	36 %	30 %	15-åringar inkluderas ej.

Källa: Eurostat (2009) Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition. Egen bearbetning.

Bilaga 5

Sammanställning av variabler i utbildningssystemen som kan påverka statistiken för ungdomars arbetsmarknadssituation

Sammanställning av variabler i utbildningssystemen som kan påverka statistiken för ungdomars arbetsmarknadssituation.

	Andel ungdomar 15–24 i utbildning, kvinnor/män	Ålder för sista året obligatorisk utbildning och sista året som mer än 90 % av ungdomarna är kvar i utbildning	Ungdomar som läser utbildningar som innehåller betald arbetsplatspraktik, antal, (andel av alla ungdomar i landet)	Studiemedel ¹ för studenter i högre utbildning.	Utbildningsåret för högre utbildning	Sysselsättningstal bland studenter och antal arbetstimmar per vecka, kvinnor/ män	Andel av studenters inkomst som kommer från; familjen, arbete, studiemedel
Sverige	72 % / 65 %	16 år, 18år	-	2 700 Skr bidrag/ 5 500 Skr lån, fribeloppet har under perioden varit cirka 100 000 Skr per år.	Från månadsskiftet augusti/september till maj/juni. Sommarkurser ges men dessa ligger i allmänhet utanför ordinarie studieprogram.	45 % / 38 % 6,3 h/vecka	13 % / 23 % / 61 %
Danmark	69 % / 64 %	16 år, 16 år	130 000, (20 %)	Motsvarande cirka 6700 Skr bidrag och/eller 3 500 Skr lån, fribeloppet har under perioden varit motsvarande cirka 100 000 Skr per år.	Från augusti/september till månadsskiftet maj/juni.	-	-
Norge	68 % / 63 %	16 år, 17 år	36 000, (6 %)	10 000 Skr i lån. Upp till 40 procent skrivs av om studenten klarar sina studier. Fribeloppet har under perioden varit motsvarande cirka 150 000 Skr per år.	Från augusti/september till månadsskiftet maj/juni. Vissa program ger en sommartermin som en del av ordinarie studieplan.	57 % / 55 % 15,5 h/vecka	-
Finland	74 % / 68 %	16 år, 18 år	27 000, (4 %)	Motsvarande 3000 Skr studiebidrag, 2000 Skr bostadsbidrag och/eller 3000 Skr lån i privata banker med statsgaranti. Fribeloppet var cirka 120 000 Skr per år vid normala studier.	Från mitten av september till mitten av maj.	44 % / 43 % 10,2 h /vecka	16 % / 38 % / 36 %
Österrike	56 % / 52 %	15 år, 16 år	120 000, (12 %)	Studiestödet är behovsprövat mot både studentens egen inkomst och föräldrarnas inkomst.	Skolårets utsträckning varierar bland olika universitet men sträcker sig i allmänhet från slutet av augusti till slutet av juni.	59 % / 58 % 11,5 h/vecka	42 % / 38 % / 10 %
Tyskland	65 % / 65 %	18 år, 17 år	1 500 000, (16 %)	Behovsprövat på föräldrarnas inkomst, högst cirka 5900 Skr som till hälften är ett bidrag och till hälften ett räntefritt lån.	Skolåret löper över hela året med en period under sommarhalvåret av tre till fem månader utan föreläsningar.	64 % / 65 % 7 h/vecka	53 % / 26 % / 13 %
Nederländerna	66 % / 66 %	18 år, 17 år	480 000, (24 %)	Studiemedel indelat i flera delar med olika behovsprövning och syfte.	Studieåret för högre studier löper från september till augusti och många kurser går också under sommaren	75 % / 75 % 14 h/vecka	16 % / 31 % / 37 %
Storbritannien	49 % / 45 %	16 år, 16 år	240 000, (3 %)	Studiemedel skiljer sig åt mellan landsdelarna men är generellt relativt små och består till stor del av behovsprövade lån och bidrag.	Skolårets utsträckning varierar bland olika universitet men sträcker sig i allmänhet från september-oktober till slutet av juni.	England/Wales 61 % / 58 % - Skottland 62 % / 68 % 13 h/vecka	England/Wales 21 % / 31 % / 39 % - Skottland 29 % / 23 % / 42 %

¹ För jämförbarhets skull har valutor omvandlats till svenska kronor, Skr, med dagens växelkurser.

Källor och kommentarer till bilaga 5

Andel ungdomar 15–24 i utbildning	Eurostat (2009) <i>Education in Europe</i> .
Ålder för sista året obligatorisk utbildning och sista året som mer än 90 % av ungdomarna är kvar i utbildning	OECD (2009) <i>Education at a Glance</i>
Ungdomar som läser utbildningar som innehåller betald arbetsplatspraktik	Eurydice, <i>National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009</i> . Storbritannien: National Statistics, <i>ref.nr. DS/SFR4, Learner, participation, outcomes and Level of Highest Qualification Held, October 2009</i> . Egna beräkningar. Kommentar: För Storbritannien, Norge, Finland och Österrike avses antalet elever i lärlingsutbildning. För övriga länder avses antal elever i yrkesutbildningar som innehåller lärlingsutbildning som en stor del av kursplanen.
Studiemedel för studenter i högre utbildning.	Eurydice, <i>National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009</i> Finska Folkpensionsanstalten (2008), Studiestödet i de nordiska länderna
Utbildningsåret för högre utbildning	Eurydice, <i>National Education System Descriptions, 2007/2008-2008/2009</i>
Sysselsättningstal bland studenter och antal arbetstimmar per vecka	Eurostudent (2008), <i>Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008</i> .
Andel av studenters inkomst som kommer från; familjen, arbete, studiemedel	Eurostudent (2008), <i>Social and Economic Conditions of Student Life in Europe, Eurostudent III 2005–2008</i> . Kommentar: Värden avser studenter som bor i eget hushåll.

